СОДРЖИНА

ДДВ

- ***Оданочување на угостителски промет со 10% ДДВ 5***

ПЛАТИ И ПРИДОНЕСИ

- ***Пресметка на плата кај самостојни вршители на дејност...40***

ДАНОК НА ДОХОД

- ***Пресметување и плаќање на месечни аконтации на данок на доход од самостојна дејност во 2021 година кај самостојните вршители на дејност.............................……………...............………….......53***

- ***Начин на вршење на платен промет со странство...60***

- ***Стечај и стечајни постапки согласно Законот за стечај..76***

ТЕКОВНИ ИНФОРМАЦИИ

- ***Плати за месец Март 2021 година...93***
- ***Коефициент на МДБ за Февруари 2021 година...112***
- ***Коефициенти на пораст на цените за месец Февруари 2021 година...113***
- ***Валоризациони коефициенти за пресметување на платите од поранешните години за утврдување на пензиска основа...115***
- ***Цени на гориво...120***
- ***Курсни листи 131***
- ***Рокови за поднесување во Февруари..137***
- ***Казнена законска камата...142***

ПРАШАЊА И ОДГОВОРИ 144

ДДВ

дипл. економист Ромео Костадинов

ОДАНОЧУВАЊЕ НА УГОСТИТЕЛСКИ ПРОМЕТ СО 10% ДДВ

Оданочувањето со повластената ДДВ стапка од 01.01.2021 година на прометот во угостителството, повлекува разграничување на промет остварен по општа (18%) и промет по повластена од 5 и 10%.

ВОВЕД

Со одредбите од Законот за ДДВ (“Службен весник на РМ” 44/99...198/18 и “Службен весник на РСМ” 98/19... 267/20), се пропишува начинот на пресметување и плаќање на данокот на додадена вредност.

Данокот на додадена вредност, како општ потрошувачки данок, се пресметува и плаќа во сите фази на производството и трговијата, како и во целокупниот услужен сектор, освен ако прометот не е ослободен од ДДВ.

Предмет на оданочување со ДДВ претставува прометот на добра и услуги, кој се врши со надоместок во земјата од страна на даночниот обврзник, во рамките на неговата стопанска дејност и увозот на добра.

Во промет со надомест влегува и промет без противнадомест, извршен помеѓу сопственици, вработени и други поврзани лица, наведени со одредбите до член 3 и 6 од Законот за ДДВ.

Со донесувањето на Законот за враќање на дел од ДДВ на физичките лица (“Службен весник на РСМ” 133/19), се воспоставија условите, начинот и постапката за остварување на правото на враќање на дел од ДДВ, искажан во фискалните сметки на физичките лица.

Со воведувањето на вонредната состојба, во 2020 се создадоа услови за тековни и преодни решенија, врз основ на Уредбата со законска сила за примена на законот за ДДВ за време на вонредна состојба (“Службен весник на РСМ” 82/2020...128/2020).

Последните измени од 2020 година, предизвикани од COVID 19, донесоа промена во оданочувањето со ДДВ, за прометот во угостителството.

1. ВРШЕЊЕ ПРОМЕТ И ДДВ

Предмет на оданочување со ДДВ, претставува про-метот на добра и услуги кој се врши со надоместок во земјата од страна на даночниот обврзник, во рамките на неговата стопанска дејност и увозот на добра, согласно член 2 од законот за ДДВ.

Согласно одредбите од член 3 од законот, промет на добра претставува преносот на правото на располагање со движен или недвижен материјален имот. Како промет на добра, се смета и:

1. Прометот на електрична енергија, гас, греење и разладување;

2. Прометот на добра врз основа на договор за лизинг, според кој правото на сопственост преминува на корисникот на лизингот, најдоцна со исплатата на последната рата;

3. Прометот на добра од консигнационен склад;

4. Испораката на добра на комисионерот од страна на сопственикот и испораката на добра од страна на комисионерот на примателот на добрата;

5. Преносот на сопственост на добра, врз основа на закон или налог, издаден од или во име на орган на јавната власт;

6. Прометот на добра произведени или составени од материјали или елементи кои ги набавил испорачателот, кај кои не се работи само за додатоци или за други споредни пред-мети, кое важи и во случај на изградба на недвижности;

7. Прометот на добра од страна на закупецот кон закуподавачот, во случај на инвестициско вложување во објект на закуподавачот извршен од закупецот, освен вложување кое се однесува на тековно (редовно) одржување на објектот, кога објектот се користи за вршење стопанска дејност на закупецот.

8. Земањето на добра кои се дел од имотот на друштвото за лични потреби обврзникот или на вработените лица кај него или за други цели, кои не се поврзани со неговата стопанска дејност;

9. Прометот на добра без надомест од страна на трговски друштва и други здруженија на лица спрема сопстве-ниците на влог, спрема членовите и спрема нив блиски лица;

10. Задржувањето на добра од страна на даночниот обврзник или од лицето кое стапува на негово место, по престанувањето со вршењето на стопанската дејност и

11. Прометот на добра без надомест од страна на закупецот кон закуподавачот, во случај на инвестициско вложување во објект на закуподавачот, извршен од страна на закупецот, освен вложување кое се однесува на тековно (редовно) одржување на објектот, во случај кога објектот се користи за вршење на стопанската дејност на закупецот.

1.1. Ослободување на промет од ДДВ

Со одредбите до законот се предвидени ослободувања од ДДВ, за **прометот на добра и услуги**, за кои се смета дека се во интерес на успешно одвивање на стопанските текови.

Ослободувањето од ДДВ е пропишано со законот како директно ослободување од ДДВ, со право на одбивка (член 24) и без право на одбивка на претходниот ДДВ (член 23).

Притоа, на оданочување подлежи прометот, кој се остварува на територија на РМ, додека прометот кон ТИРЗ, слободни економски зони, царинските зони и складови има третман на промет, "надвор од територија" на РМ.

Оданочувањето на услугите спрема нерезиденти, потпаѓа на режим според член 14 и зависи од видот на услугата и местото на примателот на услугата.

2. ДАНОЧНА ОСНОВА

Даночна основа на ДДВ е вкупниот износ на надоместокот што е добиен, или што треба да се добие за прометот, во кој не е вклучен данокот на додадена вредност.

Под надоместок се подразбираат пари, добра, услуги и други бенефиции според пазарната цена, која ја плаќа или треба да ја плати примателот на доброто или корисникот на услугата или некое друго лице.

Даночната основа ги опфаќа даноците, вклучувајќи ги акцизите, таксите, придонесите и другите давачки пропишани со посебни закони, (освен ДДВ), зависните трошоци за пакување, натовар, истовар, превоз и осигурување, како и провизиите и другите трошоци, кои даночниот обврзник му ги пресметал на примателот на доброто или на корисникот на услугата и субвенциите кои се директно поврзани со цената на прометот на доброто или услугата.

Согласно одредбите од член 18 од законот, во даночната основа не влегува, односно не се вклучува:

1. Намалувањето на цената во форма на дисконт за авансни плаќања;

2. Ценовниот дисконт, рабатот и другите видови на намалување на цената одобрени на примателот на доброто или на корисникот на услугата во време на извршувањето на прометот, ако тие се посебно искажани во фактурата и евидентирани во книговодството и

3. Износот што го добива даночниот обврзник од примателот на доброто или од корисникот на услугата како плаќање за трошоците што ги направил во нивно име и за нивна сметка, ако тој износ е евидентиран во книговодството.

2.1 Посебни видови даночна основа

Посебни видови даночна основа се предвидени со одредбите од член 19 од законот, спрема специфичните карактеристики кои произлегуваат од видот на прометот и достапноста на податоците за вредноста на прометот.

Притоа кај специфичните видови на промет, даночната основа се определува од набавната вредност, цената на чинење или издатоците за извршената услуга, пазарната цена, разликата во цена, провизијата или постигната крајна цена при наддавање, односно:

1. Набавната цена или цената на чинење во моментот на прометот, во случај на земање добра или прометот на добра без надомест - дел од имотот на друштвото за лични потреби на обврзникот или вработените лица или за други цели кои не се поврзани со неговата стопанска дејност, задржувањето на добра од страна на даночниот обврзник или од лицето кое стапува на негово место, по престанувањето со вршењето на стопанската дејност;

2. Издатоците за извршената услуга во случај на користењето добра или вршењето услуги без надоместок - дел од имотот на друштвото за лични потреби на обврзник, или вработени или за цели кои не се поврзани со неговата стопанска дејност, спрема сопственици на влог, спрема членовите или спрема ним блиски лица;

3. Пазарната цена на добиеното добро или примената услуга, кога надоместокот за прометот на доброто или за услугата се состои во целина или делумно во промет на друго добро или друга услуга,;

4. Постигнатата крајна цена, за прометот остварен по пат на лицитација (постигнатата крајна цена намалена за ДДВ, пресметан со примена на пресметковна стапка утврдена врз основа на пропишаната даночна стапка);

5. Разликата меѓу продажната и набавната цена, ако набавката е без ДДВ во случај на промет на употребувани добра, вклучувајќи и употребувани моторни возила, уметнички и колекционерски предмети и антиквитети,

6. Провизијата, надоместокот за услугата за отстапување на привремен агенциски работник на работодавач корисник, од страна на агенција за привремени вработувања од РС Македонија.

7. Пазарната вредност без ДДВ на инвестициско вложување во објект на закуподавачот, извршено од закупецот, определена од овластен проценувач во моментот на престанокот на договорот за закуп или раскинувањето.

8. Даночна основа за увозот на добра е вредноста на увезеното добро, утврдена според царинските прописи. Ако увезеното добро не подлежи на прописите за царинење или на плаќање царина, даночната основа ќе се утврди според надоместокот што е платен или што би требало да се плати или ако е тоа непознато, односно ако надоместокот е нереално искажан, според вредноста што ќе ја одреди надлежниот царински орган. Во даночната основа за увоз се вклучуваат:

1. царината, даноците, вклучувајќи ги акцизите, таксите, другите увозни давачки, освен ДДВ;

2. зависните трошоци, вклучувајќи ги трошоците за провизии, пакување, превоз и осигурување кои настануваат до првото место на крајната дестинација на доброто во земјата, како што е искажано во документите за превоз, или ако такви податоци нема, до местото на првиот истовар на доброто.

При привремен извоз во странство за поправка, ремонтирање или облагородување на друг начин и пак увезено во земјата од страна на извозникот, или од друго лице за него, даночна основа претставува надоместокот кој е платен за извршените работи, или ако не е платен надоместок, или ако е тој непознат, тогаш вредноста што ќе се утврди според царинските прописи. Ова важи и во случај ако наместо облагороденото добро се увезе друго добро, кое по количина и квалитет одговара на извезеното добро.

Кога надоместокот кој го должи примателот на доброто или корисникот на услугата е пресметан во странска валута, се врши конверзија во денари по продажниот курс утврден од НБРМ на денот на настанувањето на даночниот долг согласно со член 31 на законот.

3. ДАНОЧНИ СТАПКИ

ДДВ се пресметува со примена на пропорционални даночни стапки врз даночната основа за оданочивиот промет на стоки и услуги и увоз, според општата даночна стапка од **18%**, според повластената даночна стапка од **5%** и **10%**.

Исто така во нашиот систем, бележиме и промет, врз кој се применува **0% ДДВ стапка**.

3.1. Општа даночна стапка

Трите пропишани ДДВ видови на стапки, согласно нашиот закон, се: нулта, општа и повластена даночна стапка.

Нултата даночна стапка се применува на прометот кој не подлежи на оданочување, како и на прометот ослободен од ДДВ, со и без право на одбивка на претходниот ДДВ.

Општата даночна стапка од 18% се применува врз целокупниот промет и увоз, освен врз прометот и увозот кој се оданочува со повластената даночна стапка.

Вообичаено, кај економиите кои го применуваат моделот на ДДВ (ЕУ и други), севкупниот оданочив промет, подлежи на оданочување со општата даночна стапка, од кој промет се исклучува таксативно наброениот промет, врз кој се применува оданочување со повластената ДДВ стапка.

Особина на даночните системи кои имплементираат ДДВ систем на оданочување на прометот, се разликите во видот, висината и квантитетот на повластените стапки и специфицираниот повластен промет.

Со законот за ДДВ, се пропишува оданочување со општата ДДВ стапка, за сиот оданочив промет, за кој не е предвидено оданочување со повластена ДДВ стапка.

Заради рационалност и надминување на недоразбирањата и двосмисленостите од системот на ДДВ, за општата даночна стапка се применува начелото за оданочување при непостоење на специфициран, повластен ДДВ промет.

Согласно начелото, единствен промет (надвор од повластено оданочивиот промет), за кој не се применува општата ДДВ стапка (18%), е прометот кој се оданочува со 0%, односно ослободениот од ДДВ промет.

3.2. Повластена даночна стапка

Карактеристика на ДДВ системот во Македонија е воведувањето на втора повластена ДДВ стапка од 10%. Поранешната единствена повластена ДДВ стапка од 5%, од 01.01.2021 година се прошири за повластено оданочив промет со 10%.

Во прометот кој се оданочува со втората, повисока повластена ДДВ стапка од 10% влезе прометот кој порано се оданочуваше со 18% ДДВ, при што значително се намали даночниот товар на обврзниците.

3.2.1. Повластена даночна стапка од 5%

Стапката од 5% се применува како повластена од денот на воведвуањето на ДДВ системот за оданочување во РМ, односно од 01.04.2000 година.

Иако стапката од 5% е во примена од 2000 година, сепак одредени видови на промет периодично се вклучуваа и ја напуштаа зоната на повластен ДДВ третман.

Повластената даночна стапка од **5%, се применува врз следниот промет и увозот на** (за промет од 01.01.2021)**:**

1. Производи за човечка исхрана;

2. Вода за пиење од јавните системи за снабдување и одведување на урбаните отпадни води и вода за наводнување на земјоделско земјиште;

3. Публикации и тоа: книги, брошури и слични печатени материјали, весници и други периодични публикации, детски сликовници, книги за цртање и боење за деца и картографски производи од секаков вид, освен публикации кои служат претежно за рекламни цели, како и публикации со порнографска содржина;

4. Семенски и саден материјал за производство на земјоделски растенија;

5. Ѓубрива;

6. Средства за заштита на растенијата;

7. Фолии од пластична маса за употреба во земјоделството;

8. Земјоделска механизација;

9. Лекови вклучувајќи и лекови за ветеринарна медицина;

10. Машини за автоматска обработка на податоци и нивни единици (компјутери);

11. Термални сончеви системи и компоненти;

12. Медицинска опрема, помагала и други уреди чијашто намена е за олеснување или третирање на инвалидност исклучиво за лична употреба од страна на инвалидни лица.

13. Сурово масло за производство на храна за човечка исхрана;

14. Првиот промет на станбени згради и станови во оној дел во кој истите се користат за станбени цели и кој ќе се изврши во рок до пет години по изградбата;

15. Добиточна храна, адитиви за добиточна храна и жив добиток;

16. Бебешки производи, и тоа: креветче, количка, транспортер, релаксатор, седиште за во возило, када, хранилка, цуцла, шише и пелени за бебиња;

17. Училиштен прибор, и тоа: училишна торба (ранец), тетратка, молив, пенкало, блок, работна тетратка, боички, линијар, шестар, пластелин, острило, гума и коректор;

18. Пелети, печки на пелети и котли на пелети и

19. Топлинска енергија за греење.

Повластената даночна стапка од 5% се применува и на прометот на следниве услуги:

1. Превоз на лица и нивниот придружен багаж;

2. Софтвер за машини за автоматска обработка на податоци и нивни единици (компјутери);

3. Услуги за одржување на јавна чистота и отпремување на отпад;

4. Услуги на сместување (ноќевање) или сместување со појадок, полупансион или полн пансион, во сите видови на комерцијални угостителски објекти и

5. Занаетчиски услуги коишто се вршат од страна на занаетчии коишто се запишани во занаетчиски регистар согласно со Законот за занаетчиство, и тоа:

(а) Поправка на: - велосипеди, - чевли и производи од кожа, - облека и постелнина за домаќинството (вклучувајќи крпење и прекројување) и

(б) фризерски услуги.

Владата на Република Македонија поблиску ги определи добрата и услугите кои се оданочуваат со повластената ДДВ стапка од 5% со Одлуката за определување на добрата и услугите кои подлежат на повластена стапка на данокот на додадена вредност (“Службен весник на РМ” 102/06...316/20).

3.2.2. Повластена даночна стапка од 10%

Повластената ДДВ стапка од 10% се применува на услуги на предавање на храна и пијалаци за консумација на лице место и кетеринг услуги, со исклучок на алкохолни пијалаци.

Владата на РС Македонија со Одлуката за добрата и услугите кои се оданочуваат со повластената ДДВ стапка од 10%, го определи прометот, за кој се применува истата.

Стапката од 10% како втора повластена ДДВ стапка, за прв пат се воведе за прометот остварен од 01.01.2021 година. Воведувањето донесе очигледно релаксирање во поглед на оданочувањето на прометот во угостителството.

4. ПРОМЕТ ВО УГОСТИТЕЛСТВО

Со воведувањето на системот на ДДВ, разграничувањето на прометот на продажба на храна и пијалоци за носење и консумација на лице место, во претходно подготвени локациски услови за консумирање од страна на предавачот на продуктите, отвори дилема во поглед на оданочувањето и разграничувањето на прометите.

Прометот кој се служи од ист пулт, различно се оданочува од аспект на консумацијата на продуктите, за чие следење и разграничување во практиката се јавија бројни недоследности.

Предавањето на јадења и пијалоци за консумација на самото место не претставува испорака, туку услуга (член 6 став 2 точка 4 од Законот за ДДВ).

Предавање на јадења и пијалоци, заради консумација на самото место, постои кога:

1. јадењата и пијалоците, во зависност од околностите на предавањето, се определуваат за консумација во место кое е во просторна врска со местото за предавање и

2. е обезбедена посебна опрема од страна на продавачот, за консумација на самото место.

Предавањето на јадења и пијалоци за консумација на самото место, постои и во случаите на обезбедувањето **исхрана за вработените** од страна на работодавачот во неговите простории, во кантини или во други слични објекти.

Просторна поврзаност постои и во случаи кога јадењата и пијалоците се консумираат во непосредна близина на локалот, но на отворено, на пример на терасата од локалот, пред самиот локал на улица или на спротивната страна од улицата, во уредени услови од продавачот за консумација.

Значајно во овој поглед е подготвеноста за послужува-ње на продуктите за консумација во уреден простор, кој е наме-нет за да се консумира храната, но е под контрола на продa-вачот и вообичаено повлекува дополнителни услуги, со цел консумација на самото место.

Опремата и уредите кои служат во прв ред за продажба на стоки, како на пример продажни витрини и фрижидери или рафтови во киосците, продажните места, монтажни објекти за продажба на брза храна и слично, не претставуваат опрема за консумација на самото место, независно од нивната форма и големина. Наспроти тоа, масичките вградени во кино-седиштата за јадења и пијалоци во кината претставуваат посебна опрема за консумација на самото место.

Од самото одредување на прометот во ресторани на група на услуги произлегува дека:

1. предавањето со надоместок на јадења и пијалоци за консумација на самото место, спрема трети лица и

2. консумација на јадењата и пијалоците од страна на самиот даночен обврзник (услуги без надоместок во смисла на член 6 став 3 точка 2 од ЗДДВ),

се оданочува со повластената даночна стапка од 10%.

За испораките без надоместок, според член 3 став 3 точка 1 од ЗДДВ, на пример земањето на прехранбени производи од страна на угостителот, заради консумација во стан, кој е одвоен од угостителска објект, може да се земе предвид даночната повластица според член 30 став 1 точка 1 од Законот за ДДВ, за примена на повластната стапка од 5%.

Со одредбите на Законот за ДДВ, примената на повластената ДДВ стапка од 10% е дозволена за угостителските услуги за продажба на храна и пијалоци кои се консумираат во угостителските објекти и кетеринг услугите. Наведената ДДВ повластена стапка од 10% не се применува за прометот на алкохолните пијалоци.

Согласно одредбите од од новововедениот член 30-а, од ЗДДВ (од 01.01.2021), се пропишува оданочување со 10% на прометот со повластена ДДВ стапка за угостителските услуги.

Повластената ДДВ стапка од 10% се применува на услуги на предавање на храна и на пијалаци за консумација на лице место и кетеринг услуги, со исклучок на алкохолни пијалоци (согласно член 30-а).

Согласно одредбите од член 2 став 3 од Одлуката за определување на добрата и услугите кои подлежат на повластената стапка на ДДВ, стапката од 10% се применува на услуги на **предавање на храна и на пијалаци за консумација на лице место** и кетеринг услуги, со исклучок на алкохолни пијалаци.

Согласно член 2 став 3 од Одлуката, за ресторански и за кетеринг услуги, се смета давањето на приготвена или неприготвена храна за човечка исхрана и послужување на безалкохолни пијалаци, со исклучок на послужување на алкохолни пијалаци, **придружени со дополнителни услуги со цел да се овозможи нивно непосредно конзумирање.**

Испораката на храна и послужување на безалкохолни пијалаци, со исклучок на послужување на алкохолни пијалаци, претставува само една компонента од севкупната понуда, при што преовладува прометот на услуги.

Ресторанска услуга претставува вршење на промет на такви услуги во просториите на давателот на услугата и простор кој е непосредно или посредно поврзан со просториите на давателот на услугата.

Услуга за кетеринг е вршењето на промет на такви услуги надвор од просториите на давателот на услугата. Испорака на приготвена или неприготвена храна и безалкохолни пијалаци, со или без превоз, **но без други придружни услуги**, не се смета за ресторанска или кетеринг услуга, во смисла на член 2 став 3 од Одлуката.

5. ОДЛУКА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ДОБРАТА И УСЛУГИТЕ КОИ ПОДЛЕЖАТ НА ПОВЛАСТЕНА СТАПКА НА ДДВ

Со одредбите од Одлуката за определување на добрата и услугите, кои подлежат на повластена стапка на данокот на додадена вредност, се определува прометот врз кој се применуваат повластените стапки од 5 и 10%.

Одлуката со примена од 01.01.2021 година во делот на промет кој се оданочува со 10%, е основната разлика со старата одлука, која беше во примена до 31.12.2020 година е дека старата не содржеше оданочив промет по стапка од 10%.

Текстот на измените кај Одлуката е инкорпориран во одредбите од член 2 став 3 од Одлуката, во склад со измените предвидени со член 30-а од Законот за ДДВ.

Интегралниот текст на одлуката се заснива на класификациите и распоредот на добрата, спрема тарифните броеви од Царинската тарифа, за прометот на добрата, врз кои се применува повластената стапка на ДДВ од 5%.

За повластениот третман на услугите кои се оданочуваат со 5 или 10% не постои определување според царински тарифни ознаки, туку описно идентификување на опфатот на услугите, за кои е во примена даночно повластен третман.

Прилог: Одлука за определување на добрата и услугите кои подлежат на повластена стапка на ДДВ:

Врз основа на член 30 став (3) и член 30-а став (2) од Законот за данокот на додадена вредност („Службен весник на Република Македонија" бр. 44/99, 86/99, 8/01, 21/03, 19/04, 33/06, 101/06, 114/07, 103/08, 114/09, 133/09, 95/10, 102/10, 24/11, 135/11, 155/12, 12/14, 112/14, 130/14, 15/15, 129/15, 225/15, 23/16, 189/16, 198/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија" бр.98/19, 124/19, 275/19 и 267/20) Владата на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 29 декември 2020 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ДОБРАТА И УСЛУГИТЕ КОИ ПОДЛЕЖАТ НА ПОВЛАСТЕНА СТАПКА НА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ

Член 1

Со оваа одлука поблиску се определуваат добрата и услугите кои подлежат на повластена стапка на данокот на додадена вредност, согласно член 30 ставови (1) и (2) и член 30-а став (1) од Законот за данокот на додадена вредност (во натамошниот текст: Закон).

Член 2

(1) Повластената стапка на данокот на додадена вредност во смисла на член 30 од Законот се применува врз прометот и увозот на:

1. Производи за човечка исхрана кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа
(1)	(2)	(3)
1.	Глава 2	Месо и други кланични производи за јадење
2.	0301	Риби, живи
3.	0302	Риби, свежи или разладени, освен рибини филети и друго рибино месо од тар. број 0304
4.	0303	Риби, замрзнати, освен рибини филети и друго рибино месо од тар. број 0304
5.	0304	Рибини филети и друго рибино месо (немелено или мелено), свежо, разладено или замрзнато
6.	0305	Риби, сушени, солени или во саламура; чадена риба, вклучувајќи и готвени риби пред или во текот на процесот на чадење; брашно, прав и пелети од риба, погодни за човечка исхрана
7.	0306	Черупкари со черупка или без черупка, живи, свежи, разладени, замрзнати, исушени, посолени или во саламура; черупкари со черупка или без черупка чадени, варени или неварени пред или за време на процесот на чадење; черупкари, во черупка, парени или варени во вода, неразладени или разладени, замрзнати, исушени, солени или во саламура; прав, брашно и пелети од черупкари, погодни за човечка исхрана
8.	0307	Мекотелци со черупка или без черупка, живи, свежи, разладени, замрзнати, сушени, солени или во саламура; чадени мекотелци со черупка или без черупка, варени или неварени пред или за време на процесот на чадење; прав, брашно и пелети од мекотелци, погодни за човечка исхрана
9.	0308	Водни без'рбетници освен черупкари и мекотелци, живи, свежи, разладени, замрзнати, сушени, солени или во саламура;чадени водни без'рбетници освен черупкари и мекотелци, варени или неварени пред или за време на процесот на чадење; прав, брашно и пелети од водни без'рбетници освен черупкари и мекотелци, погодни за човечка исхрана

10.	0401	Млеко и павлака, неконцентрирани и без додаден шеќер или други материи за засладување
11.	0402	Млеко и павлака, концентрирани или со додаден шеќер или други материи за засладување
12.	0403	Маштеница, кисело млеко, павлака, јогурт, кефир и друго ферментирано или закиселено млеко и павлака, концентрирани или неконцентрирани или со содржина на додаден шеќер или други материи за засладување или ароматизирани или со додадено овошје, јатчесто овошје или какао
13.	0404	Сурутка, концентрирана или неконцентрирана или со додаток на шеќер или други материи за засладување; производи што се состојат од природни состојки на млеко со додавање или без додавање на шеќер или други материи за засладување, на друго место неспомнати ниту опфатени
14.	0405	Путер и други маснотии и масла добиени од млеко; млечни премази
15.	0406	Сирење и урда
16.	0407 21 0407 29 0407 90	Други свежи јајца, освен за приплод
17.	0408 11 80 00	Сушени жолчки
18.	0408 19 81 00	Течни жолчки
19.	0408 19 89 00	Други, вклучувајќи замрзнати
20.	0408 91 80 00	Други живински и птичји јајца, сушени
21.	0408 99 80 00	Други живински и птичји јајца
22.	0409	Природен мед
23.	0410	Јастиви производи од животинско потекло, на друго место неспомнати ниту опфатени
24.	0504	Црева, бабулиња и желудници од животни (освен од риби), цели или во парчиња, свежи, разладени, замрзнати, солени, во саламура, сушени или чадени
25.	0701 90 50 00	Компир свеж или разладен, млад, од 1 јануари до 30 јуни, освен за сеидба
26.	0701 90 90 00	Друг компир свеж или разладен, освен за сеидба
27.	0702	Домат, свеж или разладен
28.	0703 10 11 00	Кромид во низи, свеж или разладен, освен за сеидба
29.	0703 10 19 50	Кромид свеж или разладен, од 1 април до 30 септември, освен за сеидба
30.	0703 10 19 90	Кромид свеж или разладен, од 1 октомври до 31 март, освен за сеидба
31.	0703 10 90 00	Алма свежа или разладена
32.	0703 20 00 90	Лук свеж или разладен, освен за сеидба
33.	0703 90 00 90	Праз и други лукови свежи или разладени, освен за сеидба
34.	0704	Зелка, карфиол, келераба, кељ и сличен зелковиден зеленчук за јадење, свежи или разладени:
35.	0705	Салата (lactuca sativa) и цикорија (Cichorium spp.), свежи или разладени:
36.	0706	Моркови, брусква или репка угарница (бела репка), цвекло, целер, коренаш, 'рдокви и сличен коренест зеленчук за јадење, свеж или разладен
37.	0707	Краставици и корнишони, свежи или разладени
38.	0708	Мешунест зеленчук во мешунки или зрно, свеж или разладен
39.	0709 20	Шпаргли, свежи или разладени
40.	0709 30	Модар патлиџан, свеж или разладен
41.	0709 40	Целер, освен целер коренаш, свеж или разладен
42.	0709 51	Печурки за јадење од видот Agaricus, свежи или разладени
43.	0709 59	Други печурки
44.	0709 60 10 00	Слатки пиперки, свежи или разладени
45.	0709 60 99 10	Пиперки од родот Capsicum или од родот Pimenta од 15 мај до 14 ноември, свежи или разладени
46.	0709 60 99 90	Пиперки од родот Capsicum или од родот Pimenta од 15 ноември до 14 мај, свежи или разладени
47.	0709 70	Спанаќ, новозеландски спанаќ и лобода, свежи или разладени
48.	0709 91 00 00	Артичоки, свежи или разладени
49.	0709 92 90 00	Маслинки
50.	0709 93	Тикви, тиквички и бундеви (Cucurbita spp.)

51.	0709 99	Друг зеленчук, свеж или разладен.
52.	0710	Зеленчук (неварен или варен на пареа или во врела вода), замрзнат
53.	0712 20	Кромид, сушен
54.	0712 31	Печурки за јадење од видот Agaricus, сушени
55.	0712 32	Јудино уво (Auricularia spp.), сушени
56.	0712 33	Желатинозна леденка (Tremella spp.)
57.	0712 39	Друг зеленчук, сушен
58.	0712 90 05 00	Компири сушени, сечени или несечени или во тенки листови, но понатаму необработени
59.	0712 90 19 00	Пченка шеќерец (Zea mays var. saccharat), освен за сеидба
60.	0712 90 30 00	Домати, сушени
61.	0712 90 50 00	Моркови, сушени
62.	0712 90 90 00	Друг зеленчук, сушен
63.	0713 10 90 10	Сушен грашок (Pisum sativum), за човечка употреба
64.	0713 20	Солен сушен грашок (Garbanzos)
65.	0713 31	Грав сушен од видот Vigna mungo (L) Hepperli или Vigna Radiata (L) Wilczek
66.	0713 32	Грав ситен црвен сушен (Adzuki) (Phaseolus) или (Vigna angularis)
67.	0713 33 90 00	Грав обичен сушен (Phaseolus vulgaris), освен за сеидба
68.	0713 34 00 00	Bambara грав (Vigna subterranea или Voandzeia subterranean)
69.	0713 35 00 00	Cowpea грашок (Vigna unguiculata)
70.	0713 39	Друг грав сушен (Vigna spp., Phaseolus spp.)
71.	0713 40 00 90	Сушена леќа, освен за сеидба
72.	0713 50	Боб сушен (Vicia faba var, major) и коњски боб сушен (Vicia faba var equina, Vicia faba rav. minor)
73.	0713 60 00 90	Голубски грашок (Cajanus cajan):Друго
74.	0713 90 00 90	Друг сушен мешунест зеленчук, освен за сеидба
75.	0714	Маниока, арорут, салеп, ерусалемски артичоки, сладок компир и слични корења и грутки со висока содржина на скроб или инулин, свежи, разладени, замрзнати или сушени, цели или режани или во форма на пелети; срцевина од саго дрво
76.	Глава 8	Овошје и јатчесто овошје за јадење; кори од агруми или од дињи и лубеници
77.	0902	Чај, неароматизиран или ароматизиран
78.	0903	Мате-чај
79.	0904	Пипер од родот Пипер; сушена или кршена или мелена пиперка од родот Capsicum или од родот Pimenta
80.	0905	Ванила
81.	0906	Цимет и цвет од циметово дрво
82.	0907	Каранфилче (цели плодови, пупки и дршки)
83.	0908	Мушкатен орев, мацис и кардамом
84.	0909	Семе од анис, бадијан, анасон, коријандер, ким или кумин; бобинки од смрека
85.	0910	Исиот, шафран, куркума, мајчина душица, ловоров лист, кари и други мирудии
86.	1001 19 00 00	Тврда пченица, освен за сеидба
87.	1001 99 00 00	Друг пир, обична пченица и напполица, освен за сеидба
88.	1002 90 00 00	'Рж, освен за сеидба
89.	1003 90 00 90	Јачмен, освен за сеидба, освен пиварски и добиточен
90.	1004 90 00 00	Овес, освен за сеидба
91.	1005 90 00 00	Пченка, освен за сеидба
92.	1006 10 30 00	Ориз во лушпа, освен за сеидба, етивиран (Parboiled), со кружни зрна
93.	1006 10 50 00	Ориз во лушпа, освен за сеидба, етивиран (Parboiled), со средни зрна
94.	1006 10 71 00	Ориз во лушпа, освен за сеидба, етивиран (Parboiled) со долги зрна, со однос должина/широчина поголем од 2, но помал од 3
95.	1006 10 79 00	Ориз во лушпа, освен за сеидба, етивиран (Parboiled), со долги зрна, со однос должина/широчина еднаков или поголем од 3
96.	1006 20	Ориз, лупен (костенлив)

97.	1006 30	Ориз, полубланширан или бланширан, полиран или неполиран или глазиран
98.	1006 40	Кршен ориз
99.	1007 90 00 00	Сорго во зрно, освен за сеидба
100.	1008 40 00 90	Фонио
101.	1008 50 00 90	Киноа
102.	1008 60 00 00	Тритикале
103.	1008 90 00 90	Други жита, освен за сеидба
104.	1101	Брашно од пченица или наполица
105.	1102	Брашно од жита, освен од пченица или наполица
106.	1103 11	Јарма и гриз од пченица
107.	1103 13	Јарма и гриз од пченка
108.	1103 19	Јарма и гриз од други жита
109.	1104	Жита во зрно поинаку обработени (на пр: лупени, валани во лушпи, перлирани, обрежани или гмечени), освен ориз од тар. број 1006; никулци од жита, цели, валани, во лушпи или мелени
110.	1105	Брашно, гриз, прав, лушпи, гранули и пелети од компир
111.	1106	Брашно, гриз и прав од сушен мешунест зеленчук што се распоредува во тар. број 0713, од саго-корења или кртоли што се распоредуваат во тар. број 0714 или од производите на Глава 8
112.	1201 90 00 00	Соја во зрно, вклучувајќи кршена или дробен, освен за седиба
113.	1202 41 00 00	Кикиритки, во лушпа, освен за сеидба
114.	1202 42 00 00	Лупени кикирики, кршени или некршени
115.	1203 00 00 00	Копра
116.	1204 00 90 00	Семе од лен
117.	1205 10 90 00	Семиња од маслодајна репка со ниска содржина на еручна киселина, освен за сеидба
118.	1205 90 00 00	Семе од маслодајна репка, освен за сеидба
119.	1206 00 91 00	Семе од сончоглед, лупени; во лушпа со сиви и бели ленти, освен за сеидба
120.	1206 00 99 00	Друго семе од сончоглед, освен за сеидба
121.	1207 10 00 00	Палмов орев и јатки
122.	1207 29 00 00	Семиња од памук, освен за сеидба
123.	1207 30 00 00	Семиња од рицинус, освен за сеидба
124.	1207 40 90 00	Семиња од сусам, освен за сеидба
125.	1207 50 90 00	Семиња од синап, освен за сеидба
126.	1207 60 00 00	Семе од шафраника (Carthamus tinctorius),
127.	1207 91 90 00	Семиња од афион, освен за сеидба
128.	1207 99 91 00	Семиња од коноп, освен за сеидба
129.	1207 99 96 00	Други семиња, освен за сеидба
130.	1208	Брашно и гриз од маслодајни семиња и плодови, освен од синап
131.	1212	Рогачиња, морски и други алги, шеќерна репка и шеќерна трска, свежи, разладени, замрзнати или суви, вклучувајќи и мелени; голушки и јатки од овошје и други растителни производи (вклучувајќи корен од цикорија, непржен, од видот Cichorium intybus sativum), вид што превенствено се употребува за човечка исхрана, на друго место неспомнати ниту вклучени
132.	1501 10 90 00	Друго сало
133.	1501 20 90 00	Друга свинска маст
134.	1501 90 00 00	Живинска маст
135.	1502 10 90 00	Маснотии од животни од видовите говеда, овци или кози, освен оние од тар. број 1503: Лој: Друго
136.	1502 90 90 00	Маснотии од животни од видовите говеда, овци или кози, освен оние од тар. број 1503: Друго: Друго
137.	1507 90 90 00	Друго соино масло
138.	1508 90 90 00	Друго масло од кикиритки
139.	1509	Маслиново масло и негови фракции, пречистено или непречистено, но хемиски немодификувано:

140.	1510 00 90 00	Други масла и нивни фракции, освен сурови масла, добиени исклучително од маслинки, пречистени или непречистени, но хемиски немодификувани, вклучувајќи мешавини на овие масла или фракции со масла или со фракции од тар. број 1509:
141.	1511 90 11 00	Палмово масло и негови фракции, цврсти фракции, освен сурово, во пакувања со нето маса од 1 кг или помала
142.	1511 90 19 00	Друго палмово масло и негови фракции, цврсти фракции, освен сурово
143.	1511 90 99 00	Друго палмово масло и негови фракции, освен сурово
144.	1512 11 91 00	Друго масло од сончоглед
145.	1512 11 99 00	Друго масло од шафран
146.	1512 19 90 00	Масло од сончоглед или шафраника: Друго
147.	1512 29 90 00	Друго памуково масло
148.	1513 11 91 00	Масло од кокосов орев (корпа) и негови фракции; Сурово масло; Друго: Во пакување со нето маса од 1кг или помала
149.	1513 11 99 00	Масло од кокосов орев (корпа) и негови фракции; Сурово масло; Друго: Во пакување со нето маса поголема од 1кг
150.	1513 19 11 00	Масло од кокосов орев (копра) и негови фракции, цврсти фракции, во пакувања со нето маса од 1 кг или помала
151.	1513 19 19 00	Масло од кокосов орев (копра) и негови фракции, цврсти фракции, во пакувања со нето маса поголема од 1 кг
152.	1513 19 91 00	Масло од кокосов орев (копра) и негови фракции, кои не се цврсти фракции, во пакувања со нето маса од 1 кг или помала
153.	1513 19 99 00	Масло од кокосов орев (копра) и негови фракции, кои не се цврсти фракции, во пакувања со нето маса поголема од 1 кг
154.	1513 21 30 00	Масло од палмова јатка (голушка) или палмови ореви и нивни фракции; Сурово масло; Друго: Во пакувања со нето маса од 1 кг или помала
155.	1513 29 11 00	Масло од палмова јатка (голушка) или палмови ореви и нивни фракции, цврсти фракции, во пакувања со нето маса од 1 кг или помала
156.	1513 29 19 00	Масло од палмова јатка (голушка) или палмови ореви и нивни фракции, цврсти фракции, во пакувања со нето маса поголема од 1 кг
157.	1513 29 50 00	Масло од палмова јатка (голушка) или палмови ореви и нивни фракции, кои не се цврсти фракции, во пакувања со нето маса од 1 кг или помала
158.	1513 29 90 00	Масло од палмова јатка (голушка) или палмови ореви и нивни фракции, кои не се цврсти фракции, во пакувања со нето маса поголема од 1 кг
159.	1514 19 90 00	Друго масло од репка
160.	1514 91 90 00	Масло од репка или масло од синап и нивни фракции,пречистени или непречистени, но хемиски немодификувани; Друго; Сурово масло; Друго
161.	1514 99 90 00	Друго масло од синап
162.	1515 19 90 00	Друго ленено масло и негови фракции
163.	1515 29 90 00	Друго пченкарно масло и негови фракции
164.	1515 30 90 00	Друго рицинусово масло и негови фракции
165.	1515 50 99 00	Друго сусамово масло и негови фракции
166.	1515 90 11 00	Тунгово масло; масло од јојоба и Oiticica; восок од мирта (myrtle) и јапонски восок; нивни фракции
167.	1515 90 39 00	Друго масло од семе на тутун и негови фракции
168.	1515 90 51 00	Други растителни масти и масла, неиспарливи (вклучувајќи масло од јојоба) и нивни фракции, пречистени или непречистени, но хемиски немодификувани; Друго; Други масла и нивни фракции; Сурови масла; Друго; Цврсти, во пакување со нето маса од 1 кг или помала
169.	1515 90 59 00	Други растителни масти и масла, неиспарливи (вклучувајќи масло од јојоба) и нивни фракции,пречистени или непречистени, но хемиски немодификувани; Друго; Други масла и нивни фракции;Сурови масла; Друго;Цврсти во пакување со нето маса поголемо од 1кг и течни
170.	1515 90 91 00	Други масла и нивни фракции, цврсти, во пакувања со нето маса од 1 кг или помала
171.	1515 90 99 00	Други масла и нивни фракции, цврсти во пакување со нето маса поголемо од 1 кг и течни
172.	1516 10	Животински масти и масла и нивни фракции
173.	1516 20 10 00	Хидрогенизирано рицинусиново масло, т.н. „опал-восок"

174.	1516 20 91 00	Растителни масти и масла и нивни фракции, во пакување со нето маса од 1 кг или помала
175.	1516 20 96 00	Масло од семе од кикирики, памук, зрна на соја или семе од сончоглед; други масла кои содржат помалку од 50% по маса на слободни масни киселини и исклучувајќи го маслото од палмова јатка (голушка), илипа, кокосов орев, „colza", семе од репка, или масло од копаи
176.	1516 20 98 00	Други растителни масти и масла и нивни фракции
177.	1517	Маргарин; јастиви мешаници или препарати од масти или масла од животинско или растително потекло или од фракции на различни масти или масла од оваа глава, освен мастите или маслата за јадење и нивните фракции од тар. број 1516:
178.	Глава 16	Преработки од месо, риби, черупкари, мекотелци или од други водни безрбетници
179.	1701 91 00 00	Шеќер со додадени средства за ароматизација или материи за бојосување
180.	1701 99 10 00	Бел шеќер
181.	1701 99 90 00	Друг шеќер
182.	1704	Производи од шеќер (вклучувајќи бела чоколада), без какао
183.	1805	Какао во прав, без додаден шеќер или други материи за засладување
184.	1806	Чоколада и други прехранбени производи што содржат какао
185.	Глава 19	Производи врз база на жита, брашно, скроб или млеко; слаткарски производи
186.	2001	Зеленчук, овошје, јатчесто овошје и други делови на растенија за јадење, приготвени или конзервирани во оцет или оцетна киселина
187.	2002	Домати приготвени или конзервирани на друг начин освен со оцет или оцетна киселина
188.	2003	Печурки и трифли, приготвени или конзервирани на друг начин освен во оцет или оцетна киселина
189.	2004	Друг зеленчук приготвен или конзервиран на друг начин освен во оцет или оцетна киселина, замрзнат, освен производите од тар. број 2006
190.	2005	Друг зеленчук приготвен или конзервиран на друг начин освен во оцет или оцетна киселина, незамрзнат, освен производите од тар. број 2006
191.	2006	Зеленчук, овошје, јатчесто овошје, кори од овошје и други делови од растенија, конзервирани во шеќер (кандирани, суви или кристализирани)
192.	2007	Џемови, овошни желеа, мармелади, пиреа од овошје и јатчесто овошје и пасти од овошје и јатчесто овошје добиени со варење, со додавање или без додавање на шеќер или други средства за засладување
193.	2008	Овошје, јатчесто овошје и други јастиви делови на растенија, поинаку приготвени или конзервирани, со додавање или без додавање на шеќер или други средства за засладување или алкохол, на друго место неспомнати или опфатени:
194.	Глава 21	Разни производи за исхрана
195.	2209	Оцет и замена за оцет добиени од оцетна киселина
196.	2501 00 91 00	Сол погодна за човечка исхрана

2. Публикации и тоа: книги, брошури и слични печатени материјали, весници и други периодични публикации, детски сликовници, книги за цртање и боење за деца и картографски производи од секаков вид, освен публикации кои служат претежно за рекламни цели, како и публикации со порнографска содржина, кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа
(1)	(2)	(3)

1.	4901 10 00 10	Печатени книги, брошури, летоци и слични печатени материјали, вклучувајќи и слободни листови, непресвиткани или пресвиткани: кои не се претежно за рекламни цели и оние кои не се со порнографска содржина
2.	4901 99 00 10	Печатени книги, брошури, летоци и слични печатени материјали, вклучувајќи и слободни листови, непресвиткани или пресвиткани: кои не се претежно за рекламни цели и оние кои не се со порнографска содржина
3.	4901 91 00 00	Речници и енциклопедии, и нивни сериски делови што излегуваат во продолженија
4.	4902 10 00 10	Весници, списанија и други периодични публикации, илустрирани или не, со или без реклама. Што излегуваат најмалку четири пати неделно, кои не се претежно за рекламни цели и оние кои не се со порнографска содржина
5.	4902 90 00 10	Весници, списанија и други периодични публикации, илустрирани или не, со или без реклама, други кои не се претежно за рекламни цели и оние кои не се со порнографска содржина
6.	4903 00 00 00	Детски книги со слики, вклучувајќи книги за цртање или боење, кои не се претежно за рекламни цели
7.	Ex. 4905	Географски и хидрографски карти или слични карти од сите видови, вклучувајќи, атласи, ѕидни карти, топографски планови и глобуси, печатени *Кои не се претежно за рекламни цели (кои содржат помалку од 50% рекламна содржина) и оние кои не се со порнографска содржина

3. Семенски и саден материјал за производство на земјоделски растенија кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа
(1)	(2)	(3)
1.	0602 10	Невкоренети резници и калем-гранчиња, калеми:
2.	0602 20	Садници на јастиво овошје или јатчесто овошје,вклучувајќи ги и оние во форма на грмушки или џбунови, калемени или некалемени:
3.	0602 90 10 00	Мицелиум за печурки
4.	0602 90 20 00	Садници на ананас
5.	0602 90 30 00	Садници на зеленчук и јагоди
6.	0701 10 00 00	Компир: За сеидба
7.	0703 10 19 10	Кромид: За сеидба
8.	0703 10 19 30	Кромид :Арпаџик
9.	0703 20 00 10	Лук: За сеидба

10.	0703 90 00 10	Праз и други лукови: За сеидба
11.	0712 90 11 00	Пченка шеќерец (Zea mays var. saccharat):Хибриди за сеидба
12.	0713 10 10 00	Грашок (Pisum sativum):За сеидба
13.	0713 33 10 00	Грав обичен (Phaseolus vulgaris):За сеидба
14.	0713 40 00 10	Леќа:За сеидба
15.	0713 60 00 10	Голубски грашок (Cajanus cajan): За сеидба
16.	0713 90 00 10	Друг мешунест зеленчук: За сеидба
17.	1001 11 00 00	Тврда пченица: За сеидба
18.	1001 91	Друга пченица и наполица:За сеидба
19.	1002 10 00 00	'Рж:За сеидба
20.	1003 10 00 00	Јачмен: За сеидба
21.	1004 10 00 00	Овес: За сеидба
22.	1005 10	Пченка: За сеидба:
23.	1006 10 10 00	Ориз во лушпа (арпа или суров): За сеидба
24.	1007 10	Сорговo зрно: За сеидба
25.	1008 10 00 00	Елда
26.	1008 21 00 00	Просо: За сеидба
27.	1008 40 00 10	Фонио: За сеидба
28.	1008 50 00 10	Киноа: За седиба
29.	1008 90 00 10	Други жита: За сеидба
30.	1201 10 00 00	Соја во зрно : За сеидба
31.	1202 30 00 00	Кикиритки: За сеидба
32.	1204 00 10 00	Семе од лен:За сеидба
33.	1205 10 10 00	Семиња од маслодајна репка со ниска содржина на еручна киселина: За сеидба
34.	1206 00 10 00	Семиња од сончоглед: За сеидба
35.	1207 21 00 00	Семиња од памук:За сеидба
36.	1207 30 00 00	Семе од рицинус: За сеидба
37.	1207 40 10 00	Семиња од сусам: За сеидба
38.	1207 50 10 00	Семиња од синап: За сеидба
39.	1207 70 00 00	Семиња од диња
40.	1207 91 10 00	Семе од афион: За сеидба
41.	1207 99 20 00	Друго маслодајно семе: За сеидба

42.	1209 10 00 00	Семе од шеќерна репка наменето за сеидба:
43.	1209 21 00 00	Семе од крмни растенија: Семе од луцерка (alfalfa) наменето за сеидба
44.	1209 22	Семе од крмни растенија: Семе од црвена детелина (Trifolium spp.) наменето за сеидба:
45.	1209 23	Семе од крмни растенија: Семиња од вијук наменето за сеидба:
46.	1209 24 00 00	Семе од крмни растенија: Семе од кентаки сина трева (Poa pratenisis L.) наменето за сеидба
47.	1209 25	Семе наменето за сеидба: Семе од крмни растенија: Семе од 'ржна трева (Lolium, multiflorum Lam, Lolium perenne L.)
48.	1209 29	Семе наменето за сеидба: Семе од крмни растенија: Друго:
49.	1209 91	Семе наменето за сеидба: Друго: Семе од зеленчук
50.	1209 99	Семе наменето за сеидба: Друго

4. Ѓубрива кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа
(1)	(2)	(3)
1.	Глава 31	Ѓубрива

5. Средства за заштита на растенија кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа
(1)	(2)	(3)
1.	3808	Инсектициди, родентициди, фунгициди, хербициди, средства против 'ртење и средства за регулација на растењето на растенијата, дезинфектанти и слични производи, подготвени во форма или пакување за продажба на мало или како препарати или производи (на пр.сулфурирани ленти, фитили, свеќи и хартии за убивање муви)

6. Фолии од пластична маса за употреба во земјоделството кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа

(1)	(2)	(3)
1.	3920 10 24 10	Други плочи, листови, филмови, фолии и ленти, од пластични маси, што не се со клеточна структура, незајакнати, неламинирани, без подлога или што не се комбинирани со други материјали: Од полимери на етилен: Со дебелина што не надминува 0,125 мм: Од полиетилен со специфична тежина: Помала од 0,94: Растегливи филмови, непечатени, за употреба во земјоделството.
2.	3920 10 25 11	Други плочи, листови, филмови, фолии и ленти, од пластични маси, што не се со клеточна структура, незајакнати, неламинирани, без подлога или што не се комбинирани со други материјали: Од полимери на етилен: Со дебелина што не надминува 0,125 мм: Од полиетилен со специфична тежина: Помала од 0,94: Друго:Непечатени, за употреба во земјоделството.
3.	3920 10 25 91	Други плочи, листови, филмови, фолии и ленти, од пластични маси, што не се со клеточна структура, незајакнати, неламинирани, без подлога или што не се комбинирани со други материјали: Од полимери на етилен: Со дебелина што не надминува 0,125 мм: Од полиетилен со специфична тежина: Помала од 0,94: Друго: Печатени, за употребе во земјоделството.
4.	3920 10 28 10	Други плочи, листови, филмови, фолии и ленти, од пластични маси, што не се со клеточна структура, незајакнати, неламинирани, без подлога или што не се комбинирани со други материјали: Од полимери на етилен: Со дебелина што не надминува 0,125 мм: Од полиетилен со специфична тежина: 0,94 или поголема, за употреба во земјоделството.
5.	3920 10 40 11	Други плочи, листови, филмови, фолии и ленти, од пластични маси, што не се со клеточна структура, незајакнати, неламинирани, без подлога или што не се комбинирани со други материјали: Друг: Непечатени, за употреба во земјоделството.
6.	3920 10 40 91	Други плочи, листови, филмови, фолии и ленти, од пластични маси, што не се со клеточна структура, незајакнати, неламинирани, без подлога или што не се комбинирани со други материјали: Друг: Печатени, за употреба во земјоделството.
7.	3920 10 81 10	Други плочи, листови, филмови, фолии и ленти, од пластични маси, што не се со клеточна структура, незајакнати, неламинирани, без подлога или што не се комбинирани со други материјали: Со дебелина што надминува 0,125 мм: Синтетичка хартиена целулоза, во форма на влажни листови изработена од неповрзани фино разгранети полиетиленски влакненца, измешани или неизмешани со целулозни влакна во количина која не надминува 15%, со содржина на поли (винил алкохол) растворен во вода како средство за навлажнување, за употреба во земјоделство
8.	3920 10 89 11	Други плочи, листови, филмови, фолии и ленти, од пластични маси, што не се со клеточна структура, незајакнати, неламинирани, без подлога или што не се комбинирани со други материјали: Со дебелина што надминува 0,125 мм: Друго: Непечатени, за употреба во земјоделство
9.	3920 10 89 91	Други плочи, листови, филмови, фолии и ленти, од пластични маси, што не се со клеточна структура, незајакнати, неламинирани, без подлога или што не се комбинирани со други материјали: Со дебелина што надминува 0,125 мм: Друго: Печатени, за употреба во земјоделство

7. Земјоделска механизација која е распоредена во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа
(1)	(2)	(3)
1.	8208 40 00 00	Ножеви и сечива за машини или за механички направи: За машини во земјоделството, хортикултурата или во шумарството
2.	8419 31 00 00	Сушилници: На земјоделски производи
3.	8424 41 00 00	Механички уреди (со или без рачен погон) за исфрлање, дисперзија или распрснување на течности или прав: Прскалки за земјоделство и хортикултура: Преносливи (портабл) прскалки
4.	8424 49 10 00	Механички уреди (со или без рачен погон) за исфрлање, дисперзија или распрснување на течности или прав: Прскалки за земјоделство и хортикултура: Друго: Прскалки и запрашувачи направени за монтирање на земјоделски трактори или влечени од земјоделски трактори
5.	8424 49 90 00	Механички уреди (со или без рачен погон) за исфрлање, дисперзија или распрснување на течности или прав: Прскалки за земјоделство и хортикултура: Друго: Друго
6.	8424 82 10 00	Други уреди: За земјоделство и хортикултура: Апарати за наводнување
7.	8424 82 90 00	Други уреди: За земјоделство и хортикултура: Друго
8.	8428 20 20 00	Елеватори и транспортери пневматски: Специјално направени за употреба во земјоделството: За растурлив материјал
9.	8428 20 80 00	Елеватори и транспортери пневматски: Специјално направени за употреба во земјоделството: Друго
10.	8428 90 71 00	Други машини: Друго: Натоварувачи специјално проектирани за употреба во земјоделството: Наменети за прикачување за земјоделски трактори
11.	8428 90 79 00	Други машини: Друго: Натоварувачи специјално проектирани за употреба во земјоделството: Други
12.	8432 10 00 00	Плугови
13.	8432 21 00 00	Брани, тањирачи, култиватори, плевилики и копачки: Дискови брани
14.	8432 29 10 00	Брани, тањирачи, култиватори, плевилики и копачки: Друго: Тањирачи и култиватори
15.	8432 29 30 00	Брани, тањирачи, култиватори, плевилики и копачки: Друго: Брани
16.	8432 29 50 00	Брани, тањирачи, култиватори, плевилики и копачки: Друго: Ротоватори
17.	8432 29 90 00	Брани, тањирачи, култиватори, плевилики и копачки: Друго: Друго
18.	8432 31 00 00	Машини за сеење, садење и пресадување: Без обработка за директно сеење, садење и пресадување
19.	8432 39 11 00	Машини за сеење, садење и пресадување: Друго: Машини за сеење: Со централно водење
20.	8432 39 19 00	Машини за садење и пресадување: Друго: Машини за сеење: Друго
21.	8432 39 90 00	Машини за садење и пресадување
22.	8432 41 00 00	Растурачи на штапско ѓубре
23.	8432 42 00 00	Дистрибутери на минерални или хемиски ѓубрива
24.	8432 80 00 00	Други машини
25.	8432 90 00 00	Делови
26.	8433 20 10 00	Други косачки, вклучувајќи и лостни приклучни косачки за монтажа на трактор: Со мотор
27.	8433 20 50 00	Други косачки, вклучувајќи и лостни приклучни косачки за монтажа на трактор: Друго: Проектирани да бидат носени или влечени на трактор
28.	8433 20 90 00	Други косачки, вклучувајќи и лостни приклучни косачки за монтажа на трактор: Друго:Друго
29.	8433 30 00 00	Други машини за сено
30.	8433 40 00 00	Преси за балирање слама и сточна храна, вклучувајќи и машини за собирање и врзување во бали
31.	8433 51 00 00	Комбајни за собирање на земјоделски производи со одвојување на зрната од растението

32.	8433 52 00 00	Други машини за одвојување на зрното од растението (вршидба, ронење, итн.)
33.	8433 53 10 00	Машини за вадење коренести или кртолести плодови: Машини за вадење и собирање на компир
34.	8433 53 30 00	Машини за вадење коренести или кртолести плодови: Машини за сечење вреови и собирање на репка
35.	8433 53 90 00	Машини за вадење коренести или кртолести плодови: Друго
36.	8433 59 11 00	Други: Силажни комбајни: Самоодни
37.	8433 59 19 00	Други: Силажни комбајни: Друго
38.	8433 59 85 00	Други машини: Друго
39.	8433 60 00 00	Машини за чистење, сортирање или селекција на јајца, овошје или други земјоделски производи
40.	8433 90 00 00	Делови
41.	8434 10 00 00	Машини за молзење
42.	8434 20 00 00	Машини за млекарството
43.	8434 90 00 00	Делови
44.	8435 10 00 00	Преси, гмечалки и слични машини што се користат во производство на вино, јаболкова ракија, овошни сокови или слични пијалаци
45.	8435 90 00 00	Делови
46.	8436 10 00 00	Машини за подготвување на храна за животни
47.	8436 21 00 00	Инкубатори и топли батерии за пилиња
48.	8436 29 00 00	Машини за живинарството: Друго
49.	8436 80 90 00	Други машини: Друго
50.	8436 91 00 00	Делови: На машини за живинарството или на инкубатори и на топли батерии за пилиња
51.	8436 99 00 00	Делови: Други
52.	8437 10 00 00	Машини за чистење или сортирање семе, зрна или сушен мешунест зеленчук
53.	8437 80 00 00	Други машини
54.	8437 90 00 00	Делови
55.	8701 10 00 00	Трактори (освен оние од тар. број 8709): Трактори со една оска
56.	8701 91 10 00	Трактори (освен оние од тар. број 8709): Други, со моќност на мотор: Што не надминува 18kW: Земјоделски и шумски трактори на тркала
57.	8701 92 10 00	Трактори (освен оние од тар. број 8709): Други, со моќност на мотор: Што надминува 18 kW, но не надминува 37 kW: Земјоделски и шумски трактори на тркала
58.	8701 93 10 00	Трактори (освен оние од тар. број 8709): Други, со моќност на мотор: Што надминува 37 kW, но не надминува 75 kW: Земјоделски и шумски трактори на тркала
59.	8701 94 10 00	Трактори (освен оние од тар. број 8709): Други, со моќност на мотор: Што надминува 75 KW, но не надминува 130 kW: Земјоделски и шумски трактори на тркала
60.	8701 95 10 00	Трактори (освен оние од тар. број 8709): Други, со моќност на мотор: Што надминува 130 kW: Земјоделски и шумски трактори на тркала
61.	8716 20 00 00	Самонатоварни или самоистоварни приколки и полуприколки за земјоделски цели

8. Лекови вклучувајќи и лекови за ветеринарна медицина кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа

(1)	(2)	(3)
1.	3001	Жлезди и други органи за органотерапевтски цели, сушени, вклучувајќи ги и во прав; екстракти од жлезди или од други органи или од нивни секрети за органотерапевтски цели; хепарин и негови соли; други човечки или животински материи приготвени за терапевтски или профилактички цели, неспоменати ниту опфатени на друго место
2.	3002	Човечка крв; животинска крв подготвена за употреба во терапевтски, профилактички или дијагностички цели; антисеруми, други фракции на крв и имунолошки производи, модифицувани или немодифицувани или добиени со биотехнолошки процеси; вакцини, токсини, култури на микро-организми (освен на квасец) и слични производи
3.	3003	Лекови (освен производите од тар. броеви 3002, 3005 или 3006) што се состојат од две или повеќе состојки што се измешани заедно за терапевтска или профилактичка употреба, но кои не се приготвени во одмерени дози ниту во форма или пакување за малопродажба
4.	3004	Лекови (освен производите од тар. броеви 3002, 3005 или 3006) што се состојат од измешани или неизмешани производи за терапевтска или профилактичка употреба, приготвени во одмерени дози (вклучувајќи ги и оние во форма на трансдермален систем на апликација) или во форми или пакување за продажба на мало
5.	3006 30 00 00	Контрастни средства за радиографски испитувања; дијагностички реагенси наменети за употреба кај пациентите
6.	3006 40 00 00	Забарски цементи и други забарски полнила; цементи за реконструкција на коски
7.	3006 60 00 00	Хемиски препарати за контрацепција врз база на хормони, на други производи од тар.број 2937 или на спермициди
8.	9018 90 84 10	Интраутерини системи со levonorgestrel

9. Машини за автоматска обработка на податоци и нивни единици (компјутери) кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа
(1)	(2)	(3)
1.	8443 31 00 00	Други принтери, копир машини и факс машини, комбинирани или не комбинирани: Машини, кои извршуваат најмалку две од следниве функции: печатење, копирање или факс трансмисија, со можност за поврзување со машина за автоматска обработка на податоци или во мрежа
2.	8443 32	Други принтери, копир машини и факс машини, комбинирани или не комбинирани: Други, со можност за поврзување со машина за автоматска обработка на податоци или во мрежа
3.	8471	Машини за автоматска обработка на податоци и нивни единици; магнетни или оптички читачи, машини за преснимување на податоци на носители на податоци во кодирана форма и машини за обработка на такви податоци, неспомнати или неопфатени на друго место
4.	8473 30	Делови и прибор на машини од тар. број 8471
5.	8528 42	Монитори со катодна цевка: Погодни за директно поврзување или дизајнирани за употреба со машина за автоматска обработка на податоци од тар. број 8471
6.	8528 52	Монитори: Погодни за директно поврзување или дизајнирани за употреба со машина за автоматска обработка на податоци од тар. број 8471
7.	8528 59	Други монитори: други

8.	8528 62 00 00	Проектори: Погодни за директно поврзување или дизајнирани за употреба со машина за автоматска обработка на податоци од тар. број 8471
9.	8542	Електронски интегрирани кола

10. Термални сончеви системи и компоненти кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа
(1)	(2)	(3)
1.	3921 11 00 10	Други плочи, листови, филмови, фолии и ленти, од пластични маси: Од полимери на стирол наменети исклучиво за сончеви системи и компоненти
2.	6806 10 00 10	Волна од згура, волна од камен и слична минерална волна (вклучувајќи меѓусебни мешаници), во растурена состојба, листови, плочи или ролни: Од полимери на стирол наменети исклучиво за сончеви системи и компоненти
3.	7002 39 00 10	Стакло во форма на цевки, необработени: Друго: наменети исклучиво за сончеви системи и компоненти
4.	7006 00 90 10	Стакло од тар. броеви 7003, 7004 или 7005, свиткано, со обработени рабови, гравирано, дупчено, емајлирано или поинаку обработено, неврамено ниту споено со други материјали: Друго: Наменети исклучиво за сончеви системи и компоненти
5.	7311 00 91 10	Контејнери за компримирани или течни гасови, од железо или челик: Друго со капацитет: Помал од 1000 литри: Наменети исклучиво за сончеви системи и компоненти
6.	8413 70 30 10	Пумпи за течности, опремени или неопремени со мерни уреди; Други центрифугални пумпи: Циркуларни пумпи за грејни системи и снабдување со топла вода: Наменети исклучиво за сончеви системи и компоненти
7.	8419 19 00 10	Проточни или акумулациони грејачи за вода, неелектрични: Друго: Сончеви колектори
8.	8419 19 00 91	Проточни или акумулациони грејачи за вода, неелектрични: Друго: Друго: Наменети исклучиво за сончеви системи и компоненти
9.	8419 50 20 10	Изменувачи на топлина: Единици на изменувачи на топлина изработени од флуорополимери и со влезни и излезни отвори за цевка со дијаметар од 3 см или помалку: Наменети исклучиво за сончеви системи и компоненти
10.	8419 50 80 10	Изменувачи на топлина: Друго: Наменети исклучиво за сончеви системи и компоненти
11.	9032 10 80 10	Инструменти и апарати за автоматска регулација или управување: Термостати: Друго: Наменети исклучиво за сончеви системи и компоненти

11. Медицинска опрема, помагала и други уреди чијашто намена е за олеснување или третирање на инвалидност исклучиво за лична употреба од страна на инвалидни лица, кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа

(1)	(2)	(3)
1.	Ex. 4802	Непремачкана хартија и картон, кои се употребуваат за пишување, печатење или други графички цели, и неперфорирани дупчени картички и ленти, во ролни или правоаголни листови (вклучувајќи и квадратни), со било каква димензија, освен хартија од тар. број 4801 или 4803; рачно изработена хартија и картон *Брајова хартија
2.	Ex. 4804	Крафт-хартија и картон, непремачкани, во ролни или листови, освен оние од тар. број 4802 или 4803 *Брајова хартија
3.	Ex.4805	Друга непремачкана хартија и картон, во ролни или листови, понатаму необратена или доработена освен онаа наброена во забелешка 3 кон оваа глава *Брајова хартија
4.	Ex. 4823	Друга хартија, картон, целулозна вата и листови и ленти од целулозни влакна, сечени во определена големина или форма; други производи од хартиена маса, хартија, картон, целулозна вата или листови или ленти од целулозни влакна *Брајова хартија
5.	Ex. 6115 10	Чорапи со означен степен на компресија (на пример, чорапи за проширени вени) *Чорапи за вени
6.	6602 00 00 10	Бастуми, стапови за инвалидни лица
7.	8428 90 90 10	Други машини: Друго: Дигалки за неподвижни лица
8.	Ex. 6307 90 10 00	Други готови производи: Друго: Плетени или кукичани *Ортози
9.	Ex. 6307 90 91 00	Други готови производи: Друго: Друго: Од филц *Ортози
10.	Ex. 6307 90 92 00	Други готови производи: Друго: Друго: Друго: Драперии за еднократна употреба, изработени од ткаенини од тар. број 5603, од вид кој се употребуваат при хируршки процедури *Ортози
11.	Ex. 8472 90 80 00	Други канцелариски машини (на пример, машини за умножување-хектографски или на матрици, машини за адресирање, автоматски машини за исплата на банкноти, машини за сортирање, броење и завиткување на метални пари, машини за острење моливи, машини за перфорирање или спојување со жичени копчи): Друго: *Машини со брајова азбука за слепи лица
12.	Ex. 8519 81 00 00	Други апарати: Со употреба на магнетен, оптички или полупроводнички медиум *Апарати за репродукција- касетофони за слепи лица
13.	Ex. 8523	Дискови, ленти, флеш мемориски единици, „паметни картички“ и други медиуми за снимање на звучни или други појави, снимени или неснимени, вклучувајќи матрици и мастери за производство на дискови, но исклучувајќи ги производите од Глава 37 *Говорни книги *Магнетни ленти и касети за изготвување на Брајови и говорни книги
14.	8713	Колички за инвалидизирани лица, вклучувајќи ги и оние со мотор или друг механички погон
15.	8714 20 00 00	Делови и прибор за колички за неспособни лица
16.	9001 40 41 00	Леќи од стакло за очила: Со корективно дејствување: Довршени од двете страни: Со еден фокус
17.	9001 40 49 00	Леќи од стакло за очила: Со корективно дејствување: Довршени од двете страни: Друго
18.	9001 40 80 00	Леќи од стакло за очила: Со корективно дејствување: Друго
19.	9001 50 41 00	Леќи за очила од други материјали: Со корективно дејствување: Довршени од двете страни: Со еден фокус

20.	9001 50 49 00	Леќи за очила од други материјали: Со корективно дејствување: Доврешени од двете страни: Друго
21.	9001 50 80 00	Леќи за очила од други материјали: Со корективно дејствување: Друго
22.	Ex. 9004 90 10 00	Корективни или заштитни очила со леќи од пластични маси *Очила со корективно дејствување *Темни очила со странични штитници
23.	Ex. 9004 90 90 00	Корективни или заштитни очила со леќи од други материјали *Очила со корективно дејствување *Темни очила со странични штитници
24.	Ex. 9013 80	Други уреди, апарати и инструменти * Телевизорски зголемувачи за лица со слаб вид
25.	Ex. 9018 39 00 00	Шприцеви, игли, катетри, канили и слично: Друго *Кеси за собирање урина
26.	Ex. 9019 10 90 00	Други апарати за механотерапија; апарати за масажа; апарати за психолошки тестирања *Повеќекелиски пневматски антидекубитис душек *Повеќекелиски пневматски антидекубитис душек кој има и гел комори *Повеќекелиско пневматско антидекубитис перниче *Повеќекелиско пневматско антидекубитис перниче кое има и гел комори
27.	Ex. 9019 20	Апарати за озонотерапија, оксигенотерапија, аеросол терапија, вештачко дишење или други терапевтски апарати за дишење *Инхалатор, мерач за протокот на воздух за инхалаторот, апарат за одржување на постојан притисок во дишните патишта, оксигенератори, концентратори на кислород
28.	9021	Ортопедски справи, вклучувајќи и патерици, хируршки појаси и потпашувачи (натели); шини и други справи за фрактури; вештачки делови на телото; апарати за подобрување на слухот и други апарати што се носат, или вградуваат во телото, за да го надоместат недостатокот или инвалидноста
29.	Ex. 9023 00 80 00	Инструменти, апарати и модели, наменети за цели на демонстрирање (на пр, за образованието или за изложби), што се непогодни за други употреби: Друго *Училишни помагала и апарати дизајнирани за употреба од слепи лица или лица со слаб вид
30.	Ex. 9027 80 80 00	Други електронски инструменти и апарати: Друго *Апарати за одредување на шеќер во крв за лична употреба
31.	Ex 9102	Рачни, џебни и други лични часовници, вклучувајќи и штоперици, освен оние што се распоредуваат во тар.број 9101 *Часовници за слепи лица (брајови)
32.	Ex 9402 90 00 00	Медицински, хируршки, забарски или ветеринарски мебел (на пример, операциони маси, маси за прегледи, болнички кревети со механички уреди, забарски столови); берберски столови и слични столови, со обртно, наклонувачко и подигнувачко движење; делови на наведените производи: - Друго * Болнички кревети со механички уреди
33.	3006 91 00 00	Средства кои се идентифицираат за стома употреба
34.	9619 00 89 10	Хигиенски и слични производи: Од други материјали: Друго (на пример, производи за нега при инконтиненција): Од хартиена пулпа, хартија, целулозна вата или листови и ленти од целулозни влакна

12. Сурово масло за производство на храна за човечка исхрана, кое е распоредено во следните тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатурата на царинската тарифа

(1)	(2)	(3)
1.	1507 10 90 00	Соино масло и негови фракции, пречистено или непречистено, но хемиски немодификувано: Сурово масло, вклучувајќи дегумирано (без смола): Друго
2.	1508 10 90 00	Масло од кикиритки и негови фракции, пречистено или непречистено, но хемиски немодификувано: Сурово масло: Друго
3.	1510 00 10 00	Други масла и нивни фракции, добиени исклучително од маслинки, пречистени или непречистени, но хемиски немодификувани, вклучувајќи мешаници на овие масла или фракции со масла или со фракции од тар. број 1509: Сурови масла
4.	1511 10 90 00	Палмово масло и негови фракции, пречистено или непречистено, но хемиски немодификувано: Сурово масло: Друго
5.	1512 11 91 00	Сурови масла од семе од сончоглед и нивни фракции
6.	1512 11 99 00	Сурови масла од семе од шафран и нивни фракции
7.	1512 21 90 00	Памуково масло и негови фракции: Сурово масло, вклучувајќи го и она со отстранет госипол: Друго
8.	1513 11 99 00	Масло од кокосов орев (копра) и негови фракции: Сурово масло: Друго
9.	1513 21 90 00	Масло од палмова јатка (голушка) или палмови ореви и нивни фракции: Сурово масло: Друго: Друго
10.	1514 11 90 00	Репино масло со ниска содржина на еручна киселина и негови фракции: Сурово масло: Друго
11.	1515 11 00 00	Ленено масло и негови фракции: Сурово масло
12.	1515 21 90 00	Пченкарно масло и негови фракции: Сурово масло: Друго
13.	1515 50 19 00	Сусамово масло и негови фракции: Сурово масло: Друго
14.	1515 90 29 00	Масло од семе на тутун и негови фракции: Сурово масло: Друго

13. Добиточна храна, адитиви за добиточна храна и жив добиток кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатура на царинска тарифа
(1)	(2)	(3)
1.	0101	Коњи, магариња, маски и мулиња, живи
2.	0102	Живи животни, вид говеда (Bovinae)
3.	0103	Свињи, живи
4.	0104	Овци и кози, живи
5.	0105	Живина, домашна, жива, живина од видот Gallus domesticus, пајки, гуски, мисирки и морки
7.	1003 90 00 20	Јачмен: Добиточен
8.	Ex. 1008 29 00 00	Елда, просо, семе за птици; други жита: Друго * Добиточна храна
9.	1008 30 00 00	Семе за птици
10.	2301	Брашно, прав и пелети, од месо или од месни кланични производи, од риби или од черупкари, мекотелци или други водни безрбетници, неподгодни за човечка исхрана; џимиринки

11.	2302	Трици и други остатоци добиени со просејување, мелење или друга обработка на жита и мешункасти растенија, непелетизирани или пелетизирани
12.	2303	Остатоци од производство на скроб и слични остатоци, резанки од шеќерна репка, отпадоци од шеќерна трска и други отпадоци од шеќерната индустрија, остатоци и отпадоци од пивари или дестилерии, непелетизирани или пелетизирани
13.	2304	Маслени погачи и други цврсти остатоци, добиени при екстракција на масло од соја, немелени, мелени или пелетизирани
14.	2305	Маслени погачи и други цврсти остатоци, добиени при екстракција на масло од кикирики, немелени, мелени или пелетизирани
15.	2306	Маслени погачи и други цврсти остатоци, добиени при екстракција на растителни масноти или масла, освен оние од тар.броеви 2304 и 2305, немелени, мелени или пелетизирани
16.	2308	Растителни материјали и растителни отпадоци и остатоци од преработка на растителни материјали и споредни производи, пелетизирани или непелетизирани, што се употребуваат за исхрана на животни, на друго место неспомнати или опфатени
17.	2309 90	Производи што се употребуваат за исхрана на животни: Друго

14. Бебешки производи и тоа: креветче, количка, транспортер, релаксатор, седиште за во возило, када, хранилка, цуцла, шише и пелени за бебиња кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатура на царинска тарифа
(1)	(2)	(3)
1.	Ex. 9403 20 20 00	Друг метален мебел: Друго *Кревети за бебиња.
2.	Ex. 9403 60 90 00	Друг дрвен мебел *Кревети за бебиња.
3.	Ex. 9403 89 00 00	Друг мебел; Мебел со други материјали, вклучувајќи и трска, врба, бамбус или слични материјали: Друго *Кревети за бебиња.
4.	8715 00 10 00	Бебешки колички
5.	Ex. 9401 61 00 00	Други седишта, со дрвени скалети: Тапацирани *Бебешки седишта за возила, транспортер, релаксатор, хранилки
6.	Ex. 9401 69 00 00	Други седишта, со дрвени скелети: Тапацирани: Други *Бебешки седишта за возила, транспортер, релаксатор, хранилки
7.	Ex. 9401 71 00 00	Други седишта, со метални скелети: Тапацирани *Бебешки седишта за возила, транспортер, релаксатор, хранилки
8	Ex. 9401 79 00 00	Други седишта, со метални скелети: Тапацирани: Друго *Бебешки седишта за возила, транспортер, релаксатор, хранилки
9.	Ex 9401 80 00 00	Други седишта *Бебешки седишта за возила, транспортер, релаксатор, хранилки
10.	Ex. 3922 10 00 00	Кади, туш кади, садопери и лавабоа *Када за бебиња
11.	Ex. 3926 90 97 90	Други производи од пластични маси *Цуцли за бебиња

12.	Ex. 4014 90 00 00	Хигиенски и фармацевски производи (вклучувајќи цуцли) од гума освен тврда гума, со прибор или без прибор од тврда гума: Друго *Цуцла од гума за бебиња
13.	Ex. 7013 99 00 00	Други производи од стакло: Други *Шишиња за бебиња
14.	Ex. 3924 10 00 00	Трпезни садови и кујнски садови и прибор *Шишиња за бебиња
15.	Ex. 6307 90 98 00	Други готови производи: Друго: Друго * Носачи за бебиња
16.	Ex. 9619 00 30 00	Хигиенски влошки и тампони, пелени и влошки за бебиња и слични производи, од било кој материјал: Од вата од текстилни материјали *Пелени и влошки за бебиња
17.	Ex. 9619 00 50 00	Хигиенски влошки и тампони, пелени и влошки за бебиња и слични производи, од било кој материјал: Од други текстилни материјали *Пелени и влошки за бебиња
18.	Ex. 9619 00 81 10	Пелени и влошки за бебиња и слични производи: Од други материјали: Од хартиена пулпа, хартија, целулозна вата или листови и ленти од целулозни влакна *Пелени и влошки за бебиња
19.	Ex. 9619 00 81 90	Пелени и влошки за бебиња и слични производи: Од други материјали: Друго *Пелени и влошки за бебиња

15. Училишен прибор и тоа: училишна торба (ранец), тетратка, молив, пенкало, блок, работна тетратка, боички, линеар, шестар, пластелин, острилка, гума и коректор, кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатура на царинска тарифа
(1)	(2)	(3)
1.	Ex. 4202 11 10 00	Ковчези, куфери, несесери, аташе-куфери, актчанти, школски торби и слични контејнери: Со надворешна површина од кожа или од вештачка кожа: Аташе-куфери, актен-чанти, школски торби и слични торби *Училишни торби (ранец) од кожа
2.	Ex. 4202 12 11 00	Ковчези, куфери, несесери, аташе-куфери, актчанти, школски торби и слични контејнери: Со надворешна површина од пластични маси или од текстилни материјали: Од листови од пластика: Аташе-куфери, актен-чанти, школски торби и слични торби *Училишни торби (ранец) од пластични маси
3.	Ex. 4202 12 91 00	Ковчези, куфери, несесери, аташе-куфери, актчанти, школски торби и слични контејнери: Со надворешна површина од пластични маси или од текстилни материјали: Од други материјали, вклучувајќи вулкафибер: Аташе-куфери, актен-чанти, школски торби и слични торби *Училишни торби (ранец) од други материјали
4.	4820 20 00 00	Тетратки
5.	Ex. 9609	Моливи (освен моливите од тар.број 9608) писалки, мини за моливи, пастели, јаглен за цртање, креди за пишување или цртање и кројачки креди *Моливи *Боици

6.	Ex. 3213 10 00 00	-Бои за уметничко сликарство, настава или за знаци, бои за нијансирање, бои и слично за разонода и забава, во таблети, туби, теглички, шишенца, чанчиња или слични форми или пакувања: Бои во сетови *Боици за настава
7.	9608 40 00 00	Патент моливи
8.	9608 10 92 00 9608 10 99 00	Пенкала: друго со изменлива влошка Пенкала: друго
9.	Ex. 4820 10 90 00	Регистри, книговодствени книги, нотеси, книги за порачки, признанички книги, агенди, меморандум блокови, дневници и слични производи: Друго *Блокови
10.	Ex. 9608 20 00 00	Фломастери и маркери со врв од филц или друг порозен материјал *Фломастери
11.	Ex. 9017 80 10 00	Инструменти и апарати за цртање, обележување или математичко сметање (на пример, апарати за скицирање, пантографи, агломери, прибор за цртање во сет, логаритмари, калкулатори во форма на тркалезна плоча); инструменти за мерење должина, што се држат во рака (на пример. мерни прачки и ленти, микрометарски мерила, мерила со нониус), неспоменати ниту опфатени на друго место во оваа глава: Други инструменти: Мерни шипки, мерни траки и лењири со мерна поделба *Лењири
12.	Ex. 9017 20 10 00	Инструменти и апарати за цртање, обележување или математичко сметање (на пример апарати за скицирање, пантографи, агломери, прибор за цртање во сет, логаритмари, калкулатори во форма на тркалезна плоча); инструменти за мерење должина, што се држат во рака (на пример. Мерни прачки и ленти, микрометарски мерила, мерила со нониус), неспоменати ниту опфатени на друго место во оваа глава: Други инструменти за цртање, обележување или математичко сметање: Други инструменти за цртање *Шестар
13.	Ex. 3407 00 00 90	Маси за моделирање, вклучувајќи приготвени за детска забава: Друго *Пластелин
14.	Ex. 8214 10 00 00	Други ножарски производи: Ножеви за хартија, за отварање на писма, за бришење (стружење-радирање) за острење на моливи и сечила за нив *Острилка
15.	4016 92 00 00	Други производи од гума, освен од тврда гума: Друго: Гуми за бришење
16.	Ex. 3824 99 92 00	Хемиски производи и препарати, претежно сочинети од органски соединенија, на друго место неспоменати или опфатени; Во форма на течност на 20°C *Коректор
17.	Ex. 3824 99 93 00	Хемиски производи и препарати, претежно сочинети од органски соединенија, на друго место неспоменати или опфатени: Друго *Коректор

16. Пелети, печки на пелети и котли на пелети, кои се распоредени во следниве тарифни броеви/подброеви/ознаки/глави од Царинската тарифа:

Ред. бр.	Глава/ тарифен број/ подброј/ ознака	Наименување на стоките според Номенклатура на царинска тарифа
(1)	(2)	(3)
1.	4401 31 00 00	Древни пелети

2.	7321 89 00 10	Печки за загревање на простории и други апарати исклучиво на пелети
3.	8403 10 10 10	Котли за централно греење, освен котлите од тар. број 8402: Котли од леано железо: Исклучиво на пелети
4.	8403 10 90 10	Котли за централно греење, освен котлите од тар. број 8402: Котли: Друго: Исклучиво на пелети

17. Топлинска енергија за греење.

Топлинска енергија за греење е топлинската енергија која е:
- произведена од производител на топлинска енергија,
- дистрибуирана од оператор на систем за дистрибуција на топлинска енергија и
- испорачана од снабдувач со топлинска енергија, чие работење и надоместоци се регулирани согласно прописите од област на енергетиката.

Надоместокот за топлинска енергија за греење го вклучува надоместокот за топлинската енергија и другите надоместоци кои се уредени со прописите од областа на енергетиката.

(2) Повластената стапка на данокот на додадена вредност во смисла на член 30 од Законот се применува врз прометот на следните услуги:

1.Превоз на лица и нивниот придружен багаж.

2.Софтвер за машини за автоматска обработка на податоци и нивни единици (компјутери).

3.Услуги за одржување на јавна чистота и отпремување на отпад и тоа:

а) како услуги за одржување на јавната чистота се сметаат: рачно и машинско метење и миење на јавните сообраќајни површини, коловози, велосипедски и пешачки патеки, автобуски и железнички станици и постојки, аеродроми, пристаништа, тротоари, детски игралишта, плоштади, кејови, мостови, надвозници, подвозници, надземни и подземни пешачки премини, скалила и премини кои поврзуваат сообраќајници и јавни објекти, услуги на чистење на подлоги од јавни и протоколарни манифестации, расчистување на диви депонии, услуги на чистење на јавни сообраќајни површини од растурен отпад и од сообраќајни несреќи, услуги на чистење на јавни зелени површини, услуги на чистење на гробишта, услуги на чистење на пазари, услуги на чистење на зоолошки градини, услуги на чистење на спортски рекреативни објекти (стадиони, хиподроми, стрелишта и др.), услуги на чистењето на јавни капалишта, услуги на чистење на гранични премини, услуги на изнесување на фекалии и фекални води, услуги на носење на вода, услуги на користење на јавни тоалети, услуги на подигање на згазени и пцовисани животни и ловење на животни - скитници и нивно транспортирање и престој во стационар, услуги на чистење на канали и прокопи, водотеци, суводолици, реки и езера и услуги на чистење на снег и мраз, одржување на јавна чистота во вонредни и во услови на елементарни непогоди и услуги на чистење на отворени простори околу други јавни објекти и услуги на чистењето на други објекти и објекти на комунална инфраструктура и

б) како услуги на отпремување на отпад се сметаат: управување и постапување со отпад, транспортирање, селектирање, третирање, отстранување, собирање, складирање, депонирање и горење и/или согорување на комуналниот, индустриски неопасниот, опасниот, биоразградливиот, медицинскиот отпад и отпадот од пакување. Значењето на употребените термини за даночни цели се определува според значењето определено со Законот за управување со отпадот и посебните закони кои го уредуваат постапувањето со посебните видови отпад.

4. Услуги на сместување (ноќевање) или сместување со појадок, полупансион или полн пансион, во сите видови на комерцијални угостителски објекти. Под угостителски објекти се подразбираат угостителските објекти за сместување утврдени со Законот за угостителската дејност. Услугата полн пансион опфаќа сместување (ноќевање) и три оброка (појадок, ручек и вечера), а полупансионот опфаќа сместување (ноќевање) со појадок и еден од останатите оброци.

5. Занаетчиски услуги коишто се вршат од страна на занаетчии коишто се запишани во занаетчиски регистар согласно со Законот за занаетчиство, и тоа:

а) поправка на:

- велосипеди,

- чевли и производи од кожа,

- облека и постелнина за домаќинството (вклучувајќи крпење и прекројување) и

б) фризерски услуги.

(3) Повластената стапка на данокот на додадена вредност во смисла на член 30-а од Законот се применува на услуги на предавање на храна и на пијалаци за консумација на лице место и кетеринг услуги, со исклучок на алкохолни пијалаци. За ресторански и за кетеринг услуги се смета давањето на приготвена или неприготвена храна за човечка исхрана и послужување на безалкохолни пијалаци, со исклучок на послужување на алкохолни пијалаци, придружени со дополнителни услуги со цел да се овозможи нивно непосредно конзумирање. Испораката на храна и послужување на безалкохолни пијалаци, со исклучок на послужување на алкохолни пијалаци претставува само една компонента од севкупната понуда, при што преовладува прометот на услуги. Ресторанска услуга е вршење на промет на такви услуги во просториите на давателот на услугата и простор кој е непосредно или посредно поврзан со просториите на давателот на услугата, а услуга за кетеринг е вршењето на промет на такви услуги надвор од просториите на давателот на услугата. Испорака на приготвена или неприготвена храна и безалкохолни пијалаци, со или без превоз, но без други придружни услуги, не се смета за ресторанска или кетеринг услуга во смисла на овој став.

НАПОМЕНА:

Основни правила за употреба на табелите по однос на распоредувањето на стоките/добрата според царинската номенклатура, а на кои стоки/добра се применува повластена даночна стапка:

Ако пред тарифен број/тарифен подброј/тарифна ознака/глава, во втората колона од табелите од став (1) на овој член не е наведена ознаката „ех", тогаш за сите стоки/добра кои согласно Законот за царинската тарифа се распоредуваат во тој/таа тарифен број/тарифен подброј/тарифна ознака/глава се применува повластена даночна стапка во смисла на член 30 став (1) од Законот за данок на додадена вредност.

Ако пред тарифен број/тарифен подброј/тарифна ознака/глава, во втората колона од табелите од став (1) на овој член е наведена ознаката "ех",тогаш повластена даночна стапка во смисла на член 30 став (1) од Законот за данок на додадена вредност, нема да се применува за сите стоки/добра кои согласно Законот за царинската тарифа се распоредуваат во тој тарифен број/ тарифен подброј /тарифна ознака/глава, туку повластена даночна стапка во однос на став (1) точки 2, 11, 13, 14 и 15 од овој член, ќе се применува само за оние стоки/добра од тарифен број/тарифен подброј/тарифна ознака/глава кои се во согласност со текстот кој што е наведен во третата колона од табелата пред кои има симбол "*".

Член 3

Со денот на отпочнувањето на примената на оваа одлука престанува да важи Одлуката за определување на добрата и услугите кои подлежат на повластена стапка на данокот на додадена вредност („Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 277/19).

Член 4

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија", а ќе отпочне да се применува од 1 јануари 2021 година.

ПЛАТИ И ПРИДОНЕСИ

дипл. економист: Јулија Минковска

ПРЕСМЕТКА НА ПЛАТАТА КАЈ САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ

Пресметка на платата кај самостојните вршители на дејност, се врши согласно Законот за Данок на личен доход („Службен весник на РМ” 241/2018; 275/19; 290/20), Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување („Службен весник на РМ” 142/08.......120/18; 247/18); Законот за работни односи („Службен весник на РМ” 62/05.......27/16; 120/18; 110/19; 110/19, 267/20) и други подзаконски акти.

ВОВЕД

Самовработено лице е физичко лице кое врши самостојна економска дејност или професионална и друга интелектуална услуга од која остварува доход.

Под доход од самостојна дејност, се смета доходот остварен од стопанска дејност, доходот од давање професионални и други интелектуални услуги, доходот од земјоделска дејност и доходот од други дејности, чија трајна цел е остварување на доход..

- **Под доход од стопанска дејност** се подразбира доход од (производна, услужна, трговска, угостителска, превозничка и друга слична дејноост.)
- **Под доход од професионални и други интелектуални услуги** се подразбира доход од (здравствена, стоматолошка, ветеринарна адвокатска, нотарска, канцелариска, ревизорска, инженериска, архитектонска, новинарска, спортска и друга интелектуална дејност.)

- **Под доход од земјоделска дејност** се подразбира доходот од (производство, доработка, преработка и пласман на сопствени земјоделски производи, како и одгледување на добиток и други стопанско корисни животни и пласман на нивните производи.)

1. ОБВРЗНИК И ОСНОВА ЗА ПРЕСМЕТКА НА ДАНОК НА ДОХОД ОД САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ

Согласно член 20 од Законот за Данок на личен доход, (***во продолжение Законот),*** Обврзник на данокот на доход, од самостојна дејност е:

- ***Трговец поединец;***
- ***Физичко лице кое врши земјоделска дејност***
- ***Лице кое врши занаетчиска дејност и***
- ***Лице кое врши услуги, кое остварува доход од вршење самостојна дејност.***

НАПОМЕНА; Обврзникот се запишува во соодветен регистар, за вршење дејност.

Согласно член 21 од Законот за данок на личен доход, **ОСНОВА** за пресметување на данокот на доход од самостојна дејност е ***разликата помеѓу Вкупните Приходи и Вкупните Расходи*** на обврзникот, утврдени во согласност со сметководствените прописи и сметководствените стандарди, **зголемена за непризнаените расходи за даночни цели.**

Ако повеќе физички лица, остваруваат доход со заедничко вршење на дејност, секое од нив е обврзник на данокот на доход за делот од доходот, што му припаѓа според Дого-ворот за заедничко вршење на дејност.

Ако со договорот не е утврдено нивното учество, за утврдување на даночната основа, се смета дека доходот се дели на еднакви делови.

На висината на даночната обврска на физичкото лице за делот од доходот, нема влијание фактот дали доходот од заедничкото вршење на дејност е распределен или не.

2. ОБВРЗНИЦИ И ОСНОВА ЗА ПРЕСМЕТКА НА ПРИДОНЕСИТЕ ОД ПЛАТА КАЈ САМОСТОЈНИТЕ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ

Согласно Законот за работни односи, самовработеното лице не остварува плата и не може да има статус како и останатите вработени кај него ***и затоа во Даночниот биланс не претставуваат даночно признат расход.***

Доколку со МПИН пријавата покрај за неговите вработени се исплатува плата и за самостојниот вршител на дејност ***истата е даночно непризнат расход.*** Платениот данок на доход врз наведената основа со МПИН пријава, може да добие третман само на платена аконтација.

За самостојниот вршител на дејност во МПИН пријавата се плаќаат само:

- **Придонеси за задолжително пензиско и инвалидско осигурување, и**
- **Задолжително здравствено осигурување.**

Во таа смисла е и одредбата на членот 26 од Законот за Данок на личен доход, според која на товар на расходите во Даночниот биланс за оваа категорија обврзници, един-ствено се признаваат:

- **Придонесите за пензиско и инвалидско осигурување, здравствено осигување и придонес за вработување на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, данокот на имот, таксите и другите јавни давачки, што се во функција на вршење на дејноста;**
- **Платениот данок на доход за извршени исплати кон физички лица.**

2.1. Обврзници за плаќање пресметка и уплата на придонеси

2.1.1. Обврзници за плаќање на придонеси

Согласно член 7 став (1) точка 5, член 10 став (1) точка 3 и член 12 став (1) точка 1 од Законот за придонеси од социјално осигурување, **ОБВРЗНИК ЗА ПЛАЌАЊЕ** на придонес за задолжително пензиско и инвалидско осигурување, придонес за

задолжително здравствено осигурување и придонес за задолжително осигурување во случај на невработеност***, е работник во работен однос кај самовработеното лице.***

2.1.2. Обврзник за пресметка и уплата на придонеси

Согласно член 13 став (1) точка 2 од Законот за придонеси, **ОБВРЗНИК** за пресметка и уплата на придонес за пензиско и инвалидско осигурување и придонес за здрав-ствено осигурување ***е САМОВРАБОТЕНОТО ЛИЦЕ***, ***само за себе***.

Согласно оваа одредба самовработеното лице – сопственикот (физичко лице кое врши самостојна економска или професионална и друга интелектуална дејност) ***не е обврзано да пресметува и плаќа придонес за вработување.***

НАПОМЕНА: Самовработеното лице, само пополнува и доставува образецот МПИН до Управата за јавни приходи.

2.2. Основица за пресметување на придонеси

Согласно член 14 став (1) точка 4 од Законот за придонеси, Основица за пресметка и плаќање на придонеси ***за самовработено лице претставува МЕСЕЧНАТА АКОНТАЦИЈА на НЕТО ПРИХОДОТ, односно на паушално утврдениот Нето приход на кој се плаќа данокот.***

Според тоа, Месечната основа за плаќање на придонесите за пензиско и инвалидско осигурување и здравствено осигурување за самостојните вршители на дејност е Месеч-ниот нето приход, кој се добива кога Основата за пресметување на данокот (***износ искажан во р.бр. VI АОП – 28***) од ***Годишниот даночен биланс за Данок на доход – Образец „ДЛД - ДБ***”, од последната годишна сметка, ***ќе се подели со месеците во кои работел*** вршителот на самостојна дејност.

2.2.1. Основица за пресметка и плаќање на придонеси во ПРВАТА година на отпочнување на вршење на дејност

Согласно член 14 став (1) точка 14 алинеа 7 од Законот, **до истекот на првата календарска година** во која започнале со вршење на дејност, самостојните вршители на економска дејност, како и вршителите на професионална и друга интелектуална дејност, придонесите ги плаќаат на основица од **50%** од просечно исплатената месечна плата по работник во Република Македонија, објавена во јануари во тековната година, **од причина што во првата година на отпочнување на дејноста немаат податоци за остварениот месечен нето приход.**

Доколку вршителите на самостојна дејност започнале да ***ја вршат дејноста во 2021 година***, придонесите за ПИО и здравство, ги плаќаат на следните основи:

- ***Самовработени лица – вршители на економска дејност (таксисити, занаетчии и слично);***

20.571,00 denari;

- ***Самовработени лица – вршители на професионална и друга интелектуална дејност (адвокати, нотари, извр-шители, сметководители и слично);***

20.571,00 denari (41.141,00 x 50%).

2.2.1.1. Пресметка на придонеси кај самовработено лице кое ПРВАТ ПОЧНУВА СО ДЕЈНОСТ ВО ТЕКОВНАТА ГОДИНА

ПРИМЕР: Самостоен вршител на дејност **– Адвокат,** отпочнал со вршење на дејност во **МАРТ/2021 година.**

ПРЕСМЕТКА:

1. Најниска месечна основа за придонеси	**20.571,00**
2 Придонес за ПИО(20.571 х 18,8%)	3.867,00
3. Придонес за здравство(20.571 х 7,5%)	1.543,00
4. Дополнително здравство(20.57 х 0,5%)	103,00
5. Вкупно придонеси (2+3+4)	**5.513,00**

1. ПОПОЛНУВАЊЕ на Образец МПИН – кај вршители на интелектуална дејност (кои прват почнуваат со работа во тековната година)

Во Образецот МПИН за самовработеното лице кое се занимава со Интелектуална дејност (адвокати, нотари извршители и други), се внесуваат следните податоци:

- **На поле 1.4 – *Вид на обврзник*** за пресметка и уплата на придонеси се внесува шифра **111 - *Самовработено лице кое врши професионална и друга интелектуална дејност*.**
- **Полињата 3.44, 3.45 и 3.46 за** Данок на доход и за придонес за вработување не се пополнуваат.
- **Полето 3.31** – Ефективна плата за самовработено лице се **пополнува со нула (0**), а во
- **Поле 3.17б –** Шифра за ослободување од плаќање на придонеси и персонален данок се внесува (шифрата 060 - Самовработено лице (***Интелектуална дејност), кое дејноста ја започнува во тековната година.***

2.2.2. Најниска основица за пресметка и уплата на придонеси

Согласно член 15 став 1 од Законот за придонеси, **НАЈНИСКА** основица за пресметка на придонесите за самовработеното лице кое што се занимава со економска дејност ***(занаетчии, земјоделци, угостители и други*)**, **не може да**

биде пониска од 50% од просечна плата по работник во Република Македонија објавена во јануари во тековната година, според податоците на Државниот завот за статистика за 2020 година изнесува:

20.571,00 denari (41.141,00 x 50%).

Додека за самовработено лице кое врши професионална и друга интелектуална услуга ***(адвокати, нотари, извршители и други)***, основица за пресметување и плаќање на придонесите, односно основицата за осигурување за тековната година не може да биде пониска од просечната плата по работник во Република Македонија, објавена во месец јануари, во тековната година, која изнесува:

41.141, 00 денари

Доколку тој износ е помал од најниската основица за пресметување на придонесите, ***пресметката ке се врши на износ од:***

- **20.571,00 денари,** за самовработеното лице, кое што се занимава со економска дејност (занаетчии, земјоделци, угостители и други), односно
- **41.141,00 денари** за самовработено лице кое врши професионална и друга интелектуална услуга (адвокати, нотари, извршители и други).

2.2.2.1. Пресметка на НАЈНИСКА ОСНОВИЦА за придонеси кај самовработено лице кое врши професионална и друга интелектуална услуга (нотари, адвокати извршители и други).

ПРИМЕР: Самостоен вршител на дејност – занаетчија, врз основа на Годишниот даночен биланс ***(Образец ДЛД –ДБ)*** за 2020 на ***(АОП – 28), Основата за пресметка на придонесите*** на годишно ниво му изнесува 200.000,00 денари.

ПРЕСМЕТКА:

1. Нето приход (годишен) ***АОП – 28 оd (ДЛД-ДБ)***	200.000,00
2. Месеци	12
3. Месечна основа за приходи(1:12)	16.667,00
4. Најниска месечна основа за придонеси	**20.571,00**
5. Основа за пресметка на придонеси	**20.571,00**
6. Придонеси за ПИО (20.571 x 18,8%)	3.867,00
7. Придонеси за здравство (20.571 x 7,5)	1.543,00
8. Дополнително здравство(20.571 x 0,5)	103,00
9. Вкупно придонеси (6 + 7+ 8):	**5.513,00**

***НАПОМЕНА*: Бидејќи месечната нето основица во висина од 16.667,00 е ПОНИСКА од најниската со закон загарантирана основица во висина од 20,571,00 денари, занаетчијата ќе пресметува придонеси во висина од 20.571,00 денари, а доколку основицата е ПОВИСОКА од 20.571,00 денари, придонесите ќе се пресметуваат во висина на Месечната основица, утврдена од (Образецот ДЛД-ДБ), поделено со бројот на месеците.**

1. ПОПОЛНУВАЊЕ на Образец МПИН – кај вршители на економска дејност

Во Образецот **МПИН** за самовработеното лице кое се занимава со економска дејност ***(таксисити, занаетчии и други),*** се внесуваат следните податоци:

- **На поле 1.4 – *Вид на обврзник*** за пресметка и уплата на придонеси се внесува шифра **112 - *Самовработено лице, кое врши самостојна економска дејност.***
- **Полињата 3.44, 3.45 и 3.46** за Данок на доход и за придонес за вработување, не се пополнуваат.
- **Полето 3.31 –** Ефективна плата за самовработено лице се **пополнува со нула (0),** а во
- **Поле 3.17б –** Шифра за ослободување од плаќање на придонеси и персонален данок се внесува ***(шифрата 001 - обврзник самовработено лице кој не е обврник***

за плаќање на придонес за вработување и персоналниот данок на доход, го пресметува и плаќа по Годишниот даночен биланс).

За вработените лица кај вршителот на економска дејност, работодавачот **пресметува и плаќа:**

- ***Придонес за Пензиско и инвалидско осигурување;***
- ***Придонес за здравствено осигурување;***
- ***Придонес за дополнително здравствствено осигурување;***
- ***Придонес за вработување и***
- ***Данок на доход.***

Нето платата за исплата на вработените лица во “самовработеното лице“ се уредува со Правилникот за исплата на плати, кој е акт на работодавачот***.***

За вработените кај самовработеното лице, во поле 3.17 се внесува:

- ***Шифрата 050 – време поминато во работен однос со полно работно време***) и за истите се пресметуваат придонесите од задолжително социјално осигурување и Данок на личен доход.

2.2.2.2. Пресметка на придонеси кај САМОВРАБОТ-ЕНО ЛИЦЕ „КОЕ ВРШИ ПРОФЕСИОНАЛНА И ДРУГА ИН-ТЕЛЕКТУАЛНА услуга (нотари, адвокати извршители и др.)

ПРИМЕР: Самостоен вршител на дејност “НОТАР”, врз основа на Годишниот Даночниот биланс на **АОП 28 (Образец ДЛД – ДБ)** за 2020 година, има утврдено Нето-приход во висина од **1.250.000,00 денари** на годишно ниво или месечно во висина од **104.167,00 денари** ***(1.250.000 : 12 = 104.167,00).***

ПРЕСМЕТКА:

1. Нето приход (годишен) ***АОР – 28 (od DLD –DB)***	1.250.000,00
2. Месеци	12
3. Месечна основа за придонеси	104.167,00
4. Најниска основа за придонеси	**41.141,00**
5. Основа за пресметка на придонеси	**104.167,00**
6. Придонеси за ПИО (104.167 х 18,8%)	19.583,00
7. Придонеси за здравство (104.167 х 7,5%)	7.813,00
8. Дополнително здрвство (104.167 х 0,5%)	521,00
9**. Вкупно придонеси(6+7+8)**	**27.917,00**

НАПОМЕНА Самостојниот вршител на дејност Адвокат е должен да плати придонеси врз основа на Месечна аконтација на нето приходот на кој се плаќа данокот на личен доход во износ од 104.167,00 денари, бидејќи овој износ е ПОГОЛЕМ од најниската основица во висина од 41.141,00 денари. Доколку Месечната аконтација на Нето-приходот изнесуваше пример 20.833,00 денари (250.000 : 12), придонесите се плаќаат на најниската основица во висина од 41.141,00 денари.

1. ПОПОЛНУВАЊЕ на Образец МПИН – кај вршители на професионална и друга интелектуална услуга *(нотари, адвокати извршители и други).*

Во Образецот МПИН за самовработеното лице, кое се занимава со професионална или друга интелектуална дејност, во поле :

- **Во поле 1.4 – Вид на обврзник** за пресметка и уплата на придонеси се внесува шифра 111 - самовработено лице кое врши професионална и друга интеле-ктуална дејност (адвокати, нотари, извршители, сметководители и други).

- **Полињата 3.44, 3.45 и 3.46** за Данок на доход и за при-донес за вработување не се пополнуваат и
- **Полето 3.31 –** ефективна плата за самовработено лице, се внесува нула (0), а во
- **Поле 3.17б –** шифра за ослободување од плаќање придонеси и данок се пополнува (шифрата 001) обврзник самовработено лице, кој не е обврзник за плаќање на придонес за вработување и данок на доход, го пресметува и плаќа **по Годишен даночен биланс.**

За вработените лица кај вршителот на професионална и друга интелектуална услуга, работодавачот пресметува и плаќа:

- **Придонес за пензиско и инвалидско осигурување;**
- **Придонес за здравствено осигурување;**
- **Придонес за дополнително здравствствено осигурување;**
- **Придонес за вработување и Данок на личен доход.**

Нето платата за вработените лица кај ***“самовработеното лице“*** се уредува со Правилникот за исплата на плати, кој е акт на работодавачот.

За самовработеното лице, кое се занимава со Интелектуална дејност и започнува со вршење на дејноста во тековната година, во полето 3.17б – Шифра за ослободување од плаќање придонеси и данок се внесува шифра 060 - самовработено лице (Интелектуална дејност), кое дејноста ја започнува во теков-ната година.

За вработените кај вршителот на интелектуална и економска дејност**, работодавачот пресметува и плаќа:**

- ***Придонес за Пензиско и инвалидстко осигурување;***
- ***Придонес за задолжително здравствено осигурување;***
- ***Придонес за вработување.***

Нето платата за вработените кај вршителите се уредува со Правилник за исплата на плати - Акт на работодавачот.

За овие вработени во поле 3.17б се внесува шифра 050 и за истите се пресметуваат придонесите од задолжително социјлно осигурвање и Данок на личен доход.

2.2.3. Највисока основица за пресметка и уплата на придонеси

Согласно член 16 став (3) од Законот, **НАЈВИСОКА месечна основица** за пресметување и уплата на придонесите за самовработено лице е износот од ***Дванаесет (12) просечни плати.***

При пресметка на највисоката ***Месечна основица*** за тековната година се зема предвид просечната плата по работник во Република Македонија, објавена во јануари во тековната година, која за 2020 изнесува:***493.692,00 денари (12 х 41.141, 00)***

НАПОМЕНА: Доколку месечната аконтација на нето приходот, односно на паушално утврдениот нето доход на кој се плаќа данок е повисок од највисоката основица (493.692,00 денари), тогаш придонеси ќе се плаќаат до наведениот износ.

НАПОМЕНА: На износот повисок од највисоката месечна основица, не се пресметуваат и уплатуваат придонеси.

ПРИМЕР: Адвокатот “”НН””, врз основа на Годишниот даночен биланс ***(Образец ДЛД – ДБ)* за 2020 година**, има утврдено нето приход во висина од **6.250.000,00 денари** на годишно ниво или месечно во висина од **520.833,00 денари.**

Пресметката е следната:

1. Нето приход (годишен) АОП – 28 **(DLD - DB**)	6.250.000,00
2. Месеци	12
3**. Месечна основа за придонеси(1:2)**	**520.833,00**
4. Највисока месечна основа за придонеси (41.141 x 12)	**493.692,00**
5. Придонеси за ПИО (493.692 x 18,8%)	92.814,00
6. Придонеси за здравство (493.692,00 x 7,5%)	37.027,00
7. Дополнително здравство (493.692,00 x 0,5)	2.468,00
8. Вкупно придонеси до највисока основица	**132.309,00**
9. Намалување на плата за придонеси (3 - 8)	388.524,00
10. Даночно намалување за 2021	**8.438,00**
11. Основа за данок (9 -10)	380.086,00
12. Данок на доход (9 x 10%)	**38.009,00**
13. Нето плата (9 – 12)	**350.515,00**

ДАНОК НА ДОХОД

дипл. економист: Јулија Минковска

ПРЕСМЕТУВАЊЕ И ПЛАЌАЊЕ НА МЕСЕЧНИ АКОНТАЦИИ НА ДАНОКОТ НА ДОХОД ОД САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ ВО 2021 ГОДИНА КАЈ САМОСТОЈНИТЕ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ

Начинот на пресметка на месечните аконтации на данокот на доход за приходи од вршење на самостојна дејност, кои се оданочуваат според вистински доход, се регулиурани согласно Законот за данок на личен доход („Службен весник на РМ" 241/18; 275/19; 290/20; 85/21).

ВОВЕД

Под доход од самостојна дејност се смета доходот остварен од стопанска дејност, (*производна, услужна, трговска, угостителска, превозничка и друга слична дејност), **доходот од давање професионални и други интелектуални услуги**, (*здравствена, стоматолошка, ветеринарна, адвокатска, нотарска, консултантска, сметководствена, ревизорска, проценителска, инженерска, архитектонска, новинарска, спортска, културна и друга интелектуална дејност).* **доходот од земјоделска дејност (***производство, доработка, преработка и пласман на сопствени земјоделски производи, како и одгледување добиток и други стопанско-корисни животни и пласман на нивните производи)* и доходот од други дејности, чија крајна цел е остварување доход.

2. ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА МЕСЕЧНИ АКОНТАЦИИ НА ДАНОК НА ДОХОД КАЈ САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ

2.1. Пресметување на данок на доход

Согласно член 90 од Законот за Данок на личен доход, ***(во продолжение Законот***), **Обврзниците** на данок на доход од вршење на самостојна дејност, кои се оданочуваат според вистински доход, Месечната аконтација на данокот на доход ја пресметуваат врз ос-нова на податоците од Годишниот даночен биланс на ***Образецот “ДЛД - ДБ”,*** за претходната година.

Според тоа вршителите на самостојна дејност **МЕСЕЧНИТЕ АКОНТАЦИИ ЗА ДАНОК НА ДОХОД** во 2021 година, ќе ги плаќаат во висина од 1/12 (***една дванаестина***), од износот на Пресметаниот данок искажан на:

Р.бр. VII – (АОП 31) од Годишниот даночен биланс од (Образец ДЛД - ДБ), за 2020 година.

Поднесувањето на Образецот “ДЛД-ДБ” и Образецот “Б” за 2020 година, се врши по електронски пат преку e-pdd.ujo.gov.mk.

Со поднесувањето на **ОБРАЗЕЦОТ “ДЛД-ДБ**” ,од страна на УЈП, **автоматски се креираат пресметките за конечна даночна обврска по Даночниот биланс 2020 година, и Аконтативните пресметки за плаќање на Месечните аконтации во 2021 година.**

Пресметките може да ги прегледате во менито **”АКОНТАТИВНА ПРЕСМЕТКА”** и да испечатите рекапитулација.

Реализацијата на налозите за плаќање на аконтациите во 2021 година, треба да се изврши преку **Образецот “ПП-53” (налог од рекапитулација).**

Налозите за плаќање на Аконтациите на данокот на доход за месеците МАРТ до ДЕКЕМВРИ/2021 година, и ЈАНУАРИ/2022 година, се креираат од УЈП во системот е-ПДД со поднесувањето на ОБРАЗЕЦОТ ”ДЛД - ДБ” ЗА 2020 година, како 1/12 од АОП - 31 Пресметан данок од Образецот “ДЛД-ДБ” за 2020 година.

НАПОМЕНА: При плаќање на аконтацијата не се доставува посебен образец до УЈП. Пресметаниот износ на месечната аконтација не се зголемува за процентот на Кумулативниот пораст на цените на мало (МДБ), кој се користи при пресметување на месечната аконтација на данокот на добивка.

2.2. Можност за промена на Месечната аконтација која ја плаќа трговецот поединец и Самостојниот вршител на дејност

Согласно член 91 од Законот, доколку условите под кои е утврдена Аконтација на данокот на доход значајно се изменат, обврзникот може да бара промена на Аконтацијата, **односно УЈП може во согласност со новите околности, да утврди нова аконтација.**

2.3. Плаќање на Годишен данок на доход и Месечни аконтации

Согласно член 100 од Законот, обврзникот на данокот на доход, за доходот остварен од самостојна дејност е должен да ја уплати разликата меѓу уплатената аконтација, и пресметаниот данок на доход ***во рок од 15 дена***, од денот на истекот на рокот за преда-вање на Годишниот даночен биланс за 2020 година, односно ***до 30.03.2021 година.***

Доколку обврзникот по годишен даночен биланс пла-тил пого-лем износ на данок, од износот што бил должен да го плати, може од Управата за Јавни Приходи да бара враќање на повеќе платениот да-нок или да го користи за пребивање со месечните аконтации за следниот период.

Месечните аконтации на данок на доход, се плаќаат ***до 15-ти во тековниот за претходниот месец.***

Аконтацијата на данок на доход за Јануари 2021 година, се плаќа во висина на платената аконтација за Декември 2020 годи-на.

ПРИМЕР 1: Самостоен вршител на дејност - Адвокат-ско биро “НН” во Образецот “ДЛД - ДБ” за 2020 година на (АОП – 31), ут-врдил обврска за годишен данок во износ од 260.000 денари. Месечната аконтација за период од февруари 2021 до јануари 2022 година, ќе изнесува:

260.000 : 12 = 21.667 денари.

Книжење:

810 – Аконтација на персонален данок на доход	21.667	
100 – Трансакциска сметка		21.667

(платена месечна аконтација за м. II/2021)

Плаќањето на месечните аконтации за данок на доход ***нема да се врши преку системот на е-ДЛД - ДБ***, односно ***ќе се плаќа како и до сега, со налог за јавни приходи ПП-53.***

Согласно Упатството за изменување и дополнување на Упатството за формата и содржината на платните инс-трументи („Службен весник на РМ” 197/2017), при пополнување на полето **“Повикување на број – задолжување**” од образецот ПП-50 потребно е во првите 17 полиња ***да се впишува нумерички податок за почетниот и крајниот датум на даночниот период (ддммгггг-ддммгггг).***

2.4. Утврдување на месечни аконтации за самостојни вршители, кои започнале со вршење дејност во 2021 година

Согласно член 94 став 3 од Законот, самостојните вршители на дејност, кои започнуваат да вршат дејност **во тековната година**, месечните аконтации на данок на доход за првата година ги плаќаат **на основица од 50%** од просечна нето плата по работник во РСМ објавена во јануари во тековната година, според Државниот завод за статистика.

Согласно ова одредба, самостојните вршители на дејност и трговци поединци, кои ќе започнат да вршат дејност во 2021 година, ***имаат обврска секој 15-ти во месецот*** за претходниот месец во 2021 година и за месец јануари 2022 година да плаќаат Месечни аконтации **на основа од 50%** од просечна нето плата по работник во РСМ, објавена во јануари во тековната година, која според Соопштението на ДЗС бр. 4.1.21.08 од 21.01.2021 година, изнесува:

27.588,00 денари.

Согласно оваа законска одредба, ***самостојните вршители на дејност, трговци поединци***, кои дејноста почнуваат да ја вршат во 2021 година, аконтацијата на данокот на доход до крајот на годината, ќе ја пресметуваат и плаќаат на основица која изнесува:

13.794,00 денари (27.588 x 50%)

ПРИМЕР 2: Самостоен вршител на дејност – Овластен сметководител во месец јануари 2021 е регистриран за вршење на сметководствени услуги.

Основа за пресметка на месечна аконтација на персонален данок за месец јануари 2021 година, изнесува: 13.794,00 денари. (27.588,00 x 50%).

Месечната аконтација за персонален данок на доход за месец јануари изнесува :1.379,00 денари. (13.794 x 10%).

НАПОМЕНА: За месеците јануари - декември 2021 и месец јануари 2022 година, ке се плаќа месечна аконтација во износ од 1.379,00 денари, додека за месец февруари 2022 година, основа за пресметка на месечна аконтација ке се утврди во висина од 1/12 од пресметаниот персонален данок на доход на (АОП 31) од “Образецот “ДЛД - ДБ” за 2020 годиона.

2.5. Обврзници кои не се должни да плаќаат месечни аконтации

Самостојните вршители на дејност кои во ***(Образецот ДЛД - ДБ)***, ***за 2020 година на АОП – 31*** не искажале обврска за данок на доход, **НЕ СЕ ДОЛЖНИ да плаќаат Месечни аконтации за данок на доход ВО ТЕКОТ НА 2021 ГОДИНА.**

Вршителите на дејност кои платиле **поголеми аконтации** од обврската за пресметаниот данок на доход, ***може во 2021 година да не плаќаат Месечни аконтации***, односно месечната обврска ***да ја пребијат со вишокот платен данок од 2020 година.***

Обврска за плаќање на данок на доход од **АОП 31** од ***Образецот "ДЛД - ДБ"*** за 2020 година **НЕМААТ** и вршители на дејност кои се ослободени од плаќање данок на доход по други закони, како што е Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност и имаат **добиено ПОТВРДА од Агенцијата за вработување за ослободување од плаќање на данок на доход во наредните три години.**

1.6. Уплатни сметки за плаќање на месечни аконтации

Месечните аконтации **НА ДАНОКОТ НА ДОХОД ОД САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ** се уплаќаат на истите сметки на кои се плаќа обврската ***за Годишниот данок на доход.***

1. ***Данок на доход на приходи од самостојна дејност*** освен од занаетчиска дејност на следната уплатна сметка**:**
   840 - (општина) 01471 ***приходна 711118***
2. ***Данок на доход од физички лица*** кои се занимаваат со занаетчиска дејност на следната сметка:
   840 – (општина) 01536 и приходна ***711133***

Согласно Упатството за начин на евидентирање, распоред и поврат на јавните приходи ("Службен весник на РМ" 188/2018, 42/2021), ***при плаќањето на јавните приходи на уплатната сметка 840-01471 – Приходно конто***, се

пополнува зависно од видот на данокот на доход на приходи од самостојна дејност што се плаќа, кое приходно конто произлегува од Правилникот за класификација на приходите објавен во „Службен весник на РМ” 188/2018; 46/2021.

Приходно конто	***Назив***
711118	Данок на приходи од самостојна дејност, освен од занаетчиска, адвокатска, нотарска и дејност на **ИЗВРШИТЕЛИ**
711144	Данок на доход на приходи од вршење на самостојна дејност ***на АДВОКАТИ***
711145	Данок на доход на приходи од вршење на самостојна дејност ***на НОТАРИ***
711146	Данок на доход на приходи од вршење на самостојна дејност ***на ИЗВРШИТЕЛИ***

ДЕВИЗНО РАБОТЕЊЕ

М-р. Магдица Костадинова

НАЧИН НА ВРШЕЊЕ НА ПЛАТЕН ПРОМЕТ СО СТРАНСТВО

Начинот на вршење на платниот промет со странство е регулиран согласно Законот за Народна банка на РМ (“Службен весник на РМ” 158/10; ...6/16 и 83/18), Упатството за начинот на вршење на платен промет со странство (“Службен весник на РМ” 141/16….41/19; 38/20 и 7/21), и Одлука-та за начинот на вршење на платен промет со странство (“Службен весник на РМ”42/11).

ВОВЕД

Согласно Упатството за вршење на платен промет со странство, се пропишува начинот за вршење на платниот промет со странство, обрасците и другите документи коишто се употребуваат во платниот промет со странство, како и начинот на Известување за потребите на НБРМ.

Платниот промет со странство, се врши преку тековните сметки во странска валута на банките отворени во странство и во РМ, како и преку тековните сметки во странска валута или во денари на нерезиденти, отворени кај банки во РМ.

Наплатите и плаќањата во платниот промет со странство, се вршат со вообичаените инструменти на меѓународниот платен промет (дознака, инкасо-документи, акредитив, чекови и други инструменти на безготовинско плаќање), како и со ефективни странски пари.

Банките ги евидентираат трансакциите во странска валута на девизните сметки во денарска противвредност, во согласност со „Методологијата за евидентирање на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи", како и во оригиналната валута.

За таа цел за потребите на НБРМ, во одредени временски периоди, правните субјекти потребно е да ги достават следните Известувања:

1. Непосредно известување за побарувањата и обврските од комерцијалното работење со нерезиденти (**Образец ”КИПО”);**

2. Непосредно известување за состојбата и промените на сметките на резидентите во странство и на евиденциските сметки за порамнување на меѓусебните побарувања и обврски со нерезиденти (**Образец ”МИ”);**

3. Известување за состојбата и промените на капиталот и на меѓукомпанискиот долг на капитално поврзаните субјекти врз основа на вложувања во странство (**Образец ”ВС 11”);**

4. Известување за состојбата и промените на капиталот и на меѓукомпанискиот долг на капитално поврзаните субјекти врз основа на вложувања од странство (**Обрасци „ВС 22” и “КВС 22”);**

5. Известување за состојбата и промените на вложувањата на резидентите во хартии од вредност на странските финансиски пазари (**Обрасци ”ВХВ1” и “ВХВ2”).**

1. НЕПОСРЕДНО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА ПОБАРУВАЊА И ОБВРСКИ ОД КОМЕРЦИЈАЛНО РАБОТЕЊЕ СО НЕРЕЗИДЕНТИ (ОБРАЗЕЦ ”КИПО”)

Согласно Упатство за начинот на непосредното известување за побарувањата и обврските од комерцијалното работење со нерезиденти, (“Службен весник на РМ” 108/2014), НБРМ, го пропишува начинот на непосредното

известување на резидентите за состојбата и промените на побарувањата и обврските од комерцијалното работење со нерезиденти коишто достасуваат во рок до една година со или без договор за кредит, без оглед на тоа дали се веќе стасани за плаќање или не.

1.1. Предмет на известувањето

Согласно точка 2 од Упатството, побарувањата и обврските од комерцијално работење со нерезиденти кои што се предмет на известување, се **сите побарувања** од купувачи - нерезиденти, односно обврски кон добавувачи нерезиденти, настанати врз основа на купопродажба на стоки и услуги како што се:

- *издадени/примени фактури за извоз/увоз на стоки и услуги;*
- *наплати/плаќања врз основа на извоз/увоз на стоки и услуги;*
- *дадени/примени аванси врз основа на стоки и услуги;*
- *купени/продадени побарувања кои што потекну-ваат од првично склучена комерцијална работа и*
- *преземени/отстапени обврски кои што потекну-ваат од првично склучена комерцијална работа и слично.*

Побарувањата и обврските од комерцијалното рабо-тење со нерезиденти, кои што не се предмет на известување, **се:**

- **Побарувања и обврски** од комерцијалното работење врз основа на договор за кредит, со рок на достасување **над една година**.
- **Побарувања и обврски** од комерцијалното работење, коишто врз основа на дополнително склучени договори за кредит, **преминуваат во долгорочни**.
- За овие побарувања и обврски се известува поединечно, согласно со Одлуката за начинот и условите за поднесување извештаи, за склучени кредитни работи.

1.2. Начин на известување

Согласно точка 4 од Упатството и точка 6 од Одлуката за начинот и постапката на известување за трансакции со нерезиденти, за потребите на упатството, **известувачи се оние резиденти, кои што врз основа на постапка за избор на примерок, се определени како известувачи и кои што добиле писмено известување од Народната банка, дека се избрани за известување.**

Известувачите ја известуваат НБРМ **(Образецот ”КИПО”)** - **Квартален извештај за побарувања и обврски).**

Известувачите известуваат квартално, најдоцна во рок од 30 (триесет) дена, по истекот на кварталот за кој се известува и тоа:

I квартал (за месец I-II-II)	**30 АПРИЛ;**
II квартал (за месец IV-V-VI)	**30 ЈУЛИ;**
III квартал (за месец VII-VIII-IX)	**30 ОКТОМВРИ;**
IV квартал (за месец X-XI-XII)	**30 ЈАНУАРИ.**

Известувањето се врши во електронска форма и се потпишува со електронски потпис.

НАПОМЕНА: Народната банка и известувачите може да се договорат и за поинаков начин на доставување на податоците.

Известувачите, на барање на НБРМ, се должни да ги усогласат податоците, или да ги објаснат и да ги протолкуваат разликите помеѓу нивните извештаи и податоците добиени од банките, овластени за платен промет со странство, или со другите извештаи доставени до НБРМ.

Известувачот ја потврдува и одговара за точноста на податоците, внесени во образецот.

Известувачот може да овласти друго правно лице да известува во негово име, во својство на овластен доставувач на извештаи.

2. НЕПОСРЕДНО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА СОСТОЈБАТА И ПРОМЕНИТЕ НА СМЕТКИТЕ НА РЕЗИДЕНТИ ВО СТРАНСТВО И НА ЕВИДЕНЦИСКИ СМЕТКИ ЗА ПОРАМНУВАЊЕ НА МЕЃУСЕБНИ ПОБАРУВАЊА И ОБВРСКИ СО НЕРЕЗИДЕНТИ (ОБРАЗЕЦ ”МИ”)

Согласно Упатство за начинот на непосредно известување за состојбата и промените на сметките на резидентите во странство и на евиденциските сметки за порамнување на меѓусебните побарувања и обврски со нерезиденти („Службен весник на РМ” 108/2014), НБРМ, ги пропишува начинот, постапката и роковите на непосредно известување, и ја утврдува формата и содржината на **(Образецот “МИ”),** Месечен извештај за известување за состојбата и промените на сметките на резидентите во странство и на евиденциските сметки за порамнување на меѓусебните побарувања и обврски со нерезиденти.

За потребите на ова упатство, известувачи се:

- Резидентите **кои добиле одобрение** од Народната банка, за отворање сметка кај странска банка; и
- Резидентите кои кај Народната банка **впишале евиденциска сметка** за порамнување на меѓусебните побарувања и обврски, со нерезиденти.

2.1. Начин на известување

Согласно точка 3 од Упатството, известувачите ја известуваат Народната банка на ***(Образец “МИ”)*** на месечна основа, **најдоцна во рок од 20 (дваесет) дена, по истекот на месецот за кој се известува.**

Состојбата, за потребите на ова упатство, претставува состојба на сметките кај странските банки и евиденциските сметки на почетокот, односно на крајот на извештајниот период.

Промените на состојбите на сметките, ги вклучуваат сите трансакции настанати во извештајниот период.

Известувањето се врши во електронска форма и се потпишува со електронски потпис.

Резидентите, на барање на Народната банка, се должни да ги усогласат податоците или да ги објаснат и да ги протолкуваат разликите помеѓу нивните извештаи и податоците добиени од банките овластени за платен промет со странство, или со другите извештаи доставен и до Народната банка.

Образецот “МИ” се изготвува и се доставува во оригинална валута во која е отворена сметката во странство или евиденциската сметка.

3. ИЗВЕСТУВАЊЕТО ЗА СОСТОЈБАТА И ПРОМЕНИТЕ НА КАПИТАЛОТ И НА МЕЃУКОМПАНИСКИОТ ДОЛГ НА КАПИТАЛНО ПОВРЗАНИТЕ СУБЈЕКТИ ВРЗ ОСНОВА НА ВЛОЖУВАЊА ВО СТРАНСТВО (ОБРАЗЕЦ “ВС 11”)

Согласно Упатството за начинот на известување за состојбата и промените на капиталот и на меѓукомпанискиот долг на капитално поврзаните субјекти врз основа на вложувања во странство, (“Службен весник на РМ” 108/2014, 200/16 и 185/17), се пропишуваат начинот на известување за состојбата и промените на капиталот и меѓукомпанискиот долг на капитално поврзаните субјекти, врз основа на вложувања во странство, формата и содржината на годишниот извештај за вложувања во странство и, рокот на доставување на образецот и начинот на нивното пополнување.

За потребите на ова упатство, одделните поими го имаат следново значење:

1. Синџир на поврзаност претставува структура на вертикални (директни и индиректни) и хоризонтални врски помеѓу инвеститорите и претпријатијата, во кои се инвестира.

2. Претпријатие во кое се и нвестира претставува резидент (правно лице) коешто има капитално вложување од нерезидент (правно или физичко лице) и/или има побарувања/обврски од работењето со инвеститор и нерезиденти (меѓукомпаниски долг), во зависност од видот на поврзаноста.

Разликуваме неколку видови поврзаност со претпријатијата во кои се инвестира - нерезиденти, врз основа на кои дефинираме неколку видови инвеститори:

Директен инвеститор е резидент кој учествува со 10% или над 10% во капиталот на претпријатието во кое се инвестира. Инвеститорот има капитално вложување кај претпријатието во кое се инвестира и може да има маѓукомпаниски долг со него.

Портфолио-инвеститор е резидент кој учествува со помалку од 10% во капиталот на претпријатието во кое се инвестира. Портфолио-инвеститорот може да биде дел од синџирот на поврзаност или да е надвор од него. Инвеститорот има капитално вложување кај претпријатието во кое се инвестира и може да има меѓукомпаниски долг со него.

Индиректен инвеститор е резидент кој нема капитално вложување, но има индиректна поврзаност со претпријатието во кое се инвестира. Притоа, индиректната поврзаност произлегува од учеството на индиректниот инвеститор во капиталот на други нерезиденти во синџирот на поврзаност, а се утврдува согласно со методот на мултиплицирано учество.

Инвеститорот нема капитално вложување кај претпријтието во кое се инвестира, но може да има меѓукомпаниски долг со него.

Методот на мултиплицирано учество е метод за пресметување на индиректната поврзаност на инвеститорот со претпријатието во кое се инвестира. Индиректната поврзаност се утврдува преку т.н. индиректно учество од 10% или над 10%. Пресметувањето на процентот на индиректно учество се врши врз основа на множење на процентите на учество на сите инвеститори нагоре, во синџирот на поврзаност.

Матичен инвеститор е инвеститор кој се наоѓа на врвот на синџирот на поврзаност, Матичниот инвеститор може да се јави во својство на директен инвеститор или индиректен инвеститор. Директниот инвеститор истовремено е и матичен инвеститор само кога се наоѓа на врвот на синџирот на поврзаност и е единствен инвеститор. Во сите други случаи, матичниот инвеститор се јавува во својство на индиректен инвеститор за кој се известува само доколку има меѓукомпаниски долг со него.

Инвеститор со хоризонтална поврзаност во синџирот (ИХП) е резидент кој што заедно со претпријатието во кое се инвестира - нерезидент имаат заеднички матичен инвеститор.

ИХП може (но не мора) да има капитално вложување по мало од 10% кај претпријатието во кое се инвестира и/или има меѓукомпаниски долг со него.

Повратно вложување претставува капитално вложување на претпријатието во кое се инвестира во капиталот на директниот инвеститор под 10%.

НАПОМЕНА: Во случај кога претпријатието во кое се инвестира има учество во капиталот од 10% или над 10% кај директниот инвеститор, тогаш се работи за директно вложување од странство, а не за повратно вложување (се известува на Образец “ВС 22”).

Претпријатие со посебна намена (ППН) е претпријатие во кое се инвестира – нерезидент (правно лице) коешто е дел од организациската структура на мултинационални компании и што се формира со намена да служи како спроводник на финансиски средства, притоа најчесто нема развиена економска дејност, вработени, не продава стоки и услуги на пазарот и слично, туку се занимава исклучиво со финансиско посредување.

3.1. Годишен извештај за вложувања во странство (Образец ”ВС 11”)

3.1.1. Начин на известување

Согласно точка 3 од Упатството, инвеститорот, треба да ја извести НБРМ за состојбата и промените на капиталот и меѓукомпанискиот долг со претпријатија во кои се инвестира, со доставување Годишен извештај за вложувањата во странство **(Образец “ВС 11”).**

Инвеститорот може да даде писмено овластување на друго правно лице, да известува во негово име за вложувањата од нерезиденти.

Известувачот доставува посебен **(Образец “ВС11”),** за вложување kај секој нерезидент – претпријатие, во кое се инвестира, поединечно.

НАПОМЕНА: Рокот на доставување на (Образецот “ВС11”), е 15 Март во тековната година, со податоци за претходната година.

Доколку податоците за вредноста на капиталот на инвеститорот **(II.А ред 1)** или капиталот на претпријатието во кое се инвестира (**III.А ред 1**) не се еднакви со оние од извештајот за претходната година (на пр. заради дополнително утврдените грешки при известувањето или ревизија на одредени ставки), известувачот мора повторно да изработи извештај за претходната година.

Во зависност од видот на поврзаноста со инвеститорот, претпријатието во кое се инвестира, **инвеститорот известува на следниов начин:**

- **доколку е директен инвеститор** - задолжително се пополнува делот I и делот II.А, II.Б, II.В, и II.Г, додека пополнувањето на делот III не е задолжително, туку е условено од постоењето на повратно вложување;
- **доколку е портфолио-инвеститор** - задолжително се пополнува делот I и делот II.А, II.Б и II.В;
- **за портфолио - инвеститор** кој е дел од синџирот на вертикална поврзаност **(под 10% учество)** - задолжително се пополнува делот I и делот II.А, II.Б, II.В и II.Г;
- **доколку е индиректен инвеститор** - задолжително се пополнува делот I и делот II.Г;

- **доколку е инвеститор** - со хоризонтална поврзаност во синџирот - задолжително се пополнува делот I и делот II.Г, додека пополнувањето на делот II.А, II.Б, II.В не е задолжително, освен доколку постои учество на инвеститорот во капиталот на прêтпријатието во кое се инвестира **помало од 10%.**

НАПОМЕНА: Образецот “ВС11”, во еден примерок, се доставува до Народната банка. Народната банка со известувачите може да договори и друг начин на доставување на обрасците.

На барање на Народната банка, известувачот е должен да ја докаже точноста на податоците со приложување на годишната сметка **(Извештај за Билансот на состојба и Билансот на успех)** или друг документ.

Образецот се потврдува со потпис на резидентниот инвести-тор, како и на овластениот известувач (доколку е овластено друго правно лице), со што се гарантира и за точноста на податоците доставени до Народната банка.

4. ИЗВЕСТУВАЊЕТО ЗА СОСТОЈБАТА И ПРОМЕНИТЕ НА КАПИТАЛОТ И НА МЕЃУКОМПАНИСКИОТ ДОЛГ НА КАПИТАЛНО ПОВРЗАНИТЕ СУБЈЕКТИ ВРЗ ОСНОВА НА ВЛОЖУВАЊА ОД СТРАНСТВО (ОБРАЗЕЦ ”ВС 22”) и (ОБРАЗЕЦ ”КВС 22”)

Согласно Упатство за начинот на известување за состојбата и промените на капиталот и на меѓукомпани-скиот долг на капитално поврзаните субјекти, врз основа на вложувања од странство (“Службен весник на РМ” 108/2014, 200/16 и 185/17), се пропишуваат начинот на известување за состојбата и промените на капиталот и меѓукомпанискиот долг на капитално поврзаните субјекти врз основа на вложувања од странство, формата и содржината на **Годишниот извештај** за

вложувања од странство и **Кварталниот извештај** за вложувања од странство, рокот на доставување на овие обрасци и начинот на нивното пополнување.

4.1. Годишен извештај за вложувања од странство – (Образец “ВС 22”)

4.1.1. Начин на известување

Согласно точка 3 од Упатството, претпријатието во кое се инвестира треба да ја извести НБРМ за состојбата и промените на капиталот и меѓукомпанискиот долг од инвеститорите, со доставување ***Годишен извештај за вложувања од странство. (Образец “ВС 22”).***

Претпријатието во кое се инвестира може да даде писмено овластување на друго правно лице, да известува во негово име за вложувањата од нерезиденти.

Известувачот доставува посебен **(Образец “ВС 22”),** за вложување од секој нерезидент - инвеститор, поединечно.

Доколку инвеститорите се физички лица од иста држава и доколку нивното заедничко учество **е под 10%,** известувачот ги прикажува податоците за сите физички лица на еден образец.

Рокот на доставувње на (Образецот “ВС 22”) е 15 март во тековната година, со податоци за претходната извештајна година.

Доколку податоците за вредноста на капиталот на инвеститорот **(II.А ред 1)** или капиталот на претпријатието во кое се инвестира **(III.А ред 1)** не се еднакви со оние од извештајот за претходната година (на пр. заради дополнително утврдените грешки при известувањето или ревизија на одредени ставки), известувачот мора повторно да изработи извештај за претходната година.

Во зависност од видот на поврзаноста со инвеститорот, претпријатието во кое се инвестира известува на следниов начин:

- **за директен инвеститор**-задолжително се пополнува делот I и делот II.А, II.Б, II.В и II.Г, додека пополнувањето на делот III не е задолжително, туку е условено од постоењето на повратно вложување;
- **за портфолио инвеститор**-задолжително се пополнува делот I и делот II.А, II.Б и II.В;
- **за портфолио инвеститор-** кој е дел од синџирот на вертикална поврзаност **(под 10% учество)**-задолжително се пополнува делот I и делот II.А, II.Б, II.В и II.Г;
- **за индиректен инвеститор**-задолжително се пополнува делот I и делот II.Г;
- **за инвеститор**-со хоризонтална поврзаност во синџирот, задолжително се пополнува делот I и делот II.Г, додека пополнувањето на делот II.А, II.Б, II.В не е задолжително, освен доколку постои учество на инвеститорот во капиталот од **под 10%;**

НАПОМЕНА: Образецот “ВС 22”, во еден примерок, се доставува до НБРМ, која со известувачите може да договори и друг начин на доставување на обрасците.

На барање на Народната банка, известувачот е должен да ја докаже точноста на податоците со приложување на годишната сметка (Извештај за Биланс на состојба и Биланс на успех) или друг документ.

Образецот се потврдува со потпис на резидентното претпријатие во кое се инвестира, како и на овластениот известувач (доколку е овластено друго правно лице), со што се гарантира и за точноста на податоците доставени до Народната банка.

4.2. Квартален извештај за вложувањата од странство (Образец "КВС 22")

4.2.1. Начин на известување

Согласно точка 8 од Упатството, претпријатието во кое се инвестира со доставување на **Кварталниот извештај за вложувањата од странство, (Образец КВС 22)**, треба да ја извести Народната банка за:

- ***Промената на процентуалното учество на директните инвеститори во капиталот на претпријатието во кое se инвестира;***
- ***Остварениот / планираниот финансиски резултат; и***
- ***Исплатената добивка кон инвеститорите – нерезиденти.***

Обврзници за известување/известувачи на КВС 22 се резидентите претпријатија во кои се инвестира, кои што врз основа на постапка на **избор на примерок** се определени од страна на Народната банка.

Народната банка, еднаш годишно, врши избор на примерок на известувачи кои што стануваат обврзници за известување, по што писмено ги известува резидентите што се избрани за обврзници за известување.

Писменото известување ги обврзува известувачите да доставуваат извештаи се до нивното отповикување по пат на писмено известување од страна на Народната банка.

Доколку во текот на годината се јави потреба за промена на примерокот, Народната банка може да ја повтори постапката за избор на примерок на известувачи.

Претпријатието во кое се инвестира може да даде писмено овластување на друго правно лице да известува во негово име.

Известувачот доставува еден образец КВС 22 за сите инвеститори-нерезиденти.

Рокот на доставување на (Образецот "КВС 22"), е 20 дена по завршувањето на извештајниот квартал и тоа:

I квартал (за месец I-II-III)	**20 АПРИЛ;**
II квартал (за месец IV-V-VI)	**20 ЈУЛИ;**
III квартал (за месец VII-VIII-IX)	**20 ОКТОМВРИ;**
IV квартал (за месец X-XI-XII)	**20 ЈАНУАРИ.**

Еден примерок од **Образецот "КВС 22"** се доставува до НБРМ, која може да договори и друг начин на доставување на обрасците со известувачите.

Образецот се потврдува со потпис na резидентното претпријатие во кое се инвестира, како и на овластениот известувач (доколку е овластено друго правно лице), со што се гарантира и за точноста на податоците доставени до Народната банка.

5. ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА СОСТОЈБАТА И ПРОМЕНИТЕ НА ВЛОЖУВАЊАТА НА РЕЗИДЕНТИТЕ ВО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ НА СТРАНСКИТЕ ФИНАСИСКИ ПАЗАРИ (Образец "ВХВ1" и "ВХВ2")

Согласно Упатството за начинот и постапката на известување за состојбата и промените на вложувањата на резидентите во хартии од вредност на странските финасиски пазари ("Службен весник на РМ" 108/14 и 200/16) НБРМ, ги пропишува начинот, постапката и роковите за известување, формата и содржината на обрасците за известување, за состојбата и промените на вложувањата на резидентите во хартии од вредност тргувани на странските финансиски пазари.

Резидентите кои согласно со закон можат да вложуваат во хартии од вредност на странски финансиски пазари, ја известуваат Народната банка за состојбата и промените на вложувањата во сите хартии од вредност, тргувани на странските финансиски пазари, кои што ги имаат во своето портфолио.

Одделните изрази употребени во ова упатство го имаат следново значење:

- **Состојбата на вложувањата во хартиите од вредност** - го претставува бројот на хартиите од вредност, коишто инвеститорот ги има во своето портфолио и вредноста на вложувањата на почетокот и на крајот на извештајниот период.
- **Промените на вложувањата** - ги вклучуваат сите трансакции со хартиите од вредност настанати во извештајниот период, како и останатите движења, односно ценовните промени и останатите промени на вложувањата (како резултат на рекласификација, отпис и друго).
- **Акции и други сопственички хартии од вредност** - се хартиите од вредност со кои што инвеститорот се стекнува со право на сопственост на дел од претпријатието издавач на хартиите од вредност, пропорционално на бројот на хартиите од вредност што ги поседува во вкупниот капитал и коишто можат да му дадат право на глас, право на дивиденда и право на дел од остатокот од вредноста на претпријатието.
- **Потврди за поседување хартии од вредност (ГДР)** - претставуваат доказ за сопственост на хартии од вредност издадени од странски издавачи, кои што го олеснуваат тргувањето со хартиите од вредност издадени на странските пазари (надвор од државата на издавачот).
- **Удели и акции во инвестициски фонд** - се уделите, односно акциите издадени од инвестициските фондови.
- **Должнички хартии од вредност** - се хартиите од вредност коишто на инвеститорот му даваат право на главница и/или камата во некој иден период.
- **Кодот ИСИН** - претставува меѓународен број за идентификација на хартиите од вредност.

5.1. Начин на известување

Согласно точка 3 од Упатството, инвеститорите ги доставуваат до Народната банка следниве извештаи:

Образец ВХВ - 1 Извештај за состојбата и промените на вложувањата во сопственички хартии од вредност и удели во инвестициски фондови и

Образец ВХВ - 2 Извештај за состојбата и промените на вложувањата во должнички хартии од вредност.

Инвеститорите ја известуваат Народната банка непосредно или посредно.

Посредното известување, за инвеститорите: друштва за осигурување, инвестициски фондови и пензиски фондови, во нивно име, го врши соодветниот регулатор. Точноста на доставените податоци и навременото известување, претставува одговорност на инвеститорите.

Инвеститорите коишто известуваат **непосредно и** регулаторите, известуваат на месечна основа, најдоцна во **рок од 20 (дваесет) дена по истекот на месецот,** за кој што се известува. Известувањето се врши во електронска форма.

ПРАВО И ЛЕГИСЛАТИВА

дипл. правник Христина Игнатоска

СТЕЧАЈ И ВИДОВИ СТЕЧАЈНИ ПОСТАПКИ СОГЛАСНО ЗАКОНОТ ЗА СТЕЧАЈ

Надминување на состојбата на задолженост неможност за сервисирање на обврските и справување со доверителите по пат на реорганизација и стечај нуди регултивата за стечај.

ВОВЕД

Со Законот за стечај (“Службен весник на РМ” 34/06….192/15) се уредени целите и условите за отворање на стечајната постапка, органите на стечајната постапка, управувањето и располагањето со имотот што влегува во стечајната маса, намирувањето на побарувањата на доверителите во стечајната постапка, правните последици од отворањето на стечајната постапка, планот на реорганизација, личното управување, ослободувањето од другите обврски, посебните видови стечајни постапки за поединци со статус на трговец, стечајни постапки со странски елемент и други прашања во врска со стечајот.

Стечајната постапка има за цел колективно намирување на доверителите на стечајниот должник, со впаричување на должниковиот имот и распределба на остварените средства на доверителите или со склучување на посебен договор за порамнување на побарувањата, утврдени со планот за реорганизација, што е насочен кон натамошно одржување на должниковиот деловен потфат.

1. УСЛОВИ ЗА ОТВАРАЊЕ СТЕЧАЈНА ПОСТАПКА

Согласно член 5 од законот, стечај или реорганизација над стечајниот должник, се спроведува кога ***стечајниот должник е неспособен за плаќање***. Се смета дека должникот е неспособен за плаќање ако во период од 45 дена од која било негова сметка, кај кој било носител на платниот промет, не е исплатен износот што требало да биде исплатен, врз основа на важечките основи за плаќање.

Овие одредби нема да се применуваат, ако должникот во текот на претходната постапка ги исплатил сите побарувања кои требало врз основа на важечки основи за наплата да ги исплати од сите негови сметки, или ако дојде до преземање на долг. Намирената обврска должникот може да ја докаже само со јавна исправа или со потврда издадена од Централниот регистар на Република Македонија.

Постоењето на околностите, за тоа дека должникот е неспособен за плаќање, исто така се докажува со потврда издадена од Централниот регистар. Централниот регистар е должен без одлагање на предлагачот, на негово барање, да му издаде таква потврда, во спротивно одговара за штета, што доверителот поради тоа би можел да ја претрпи.

2. СТЕЧАЈНА ПОСТАПКА

На стечајната постапка соодветно се применуваат одредбите од Законот за парничната постапка, доколку со Законот за стечај, поинаку не е кажано.

2.1. Начела на постапката

Стечајната постапка се поведува по предлог и е итна.

Судот може да ги донесува одлуките и без усна расправа. Исто така, судот може да се откаже од сослушување на должникот кога тоа е пропишано со законот, или ако лицата овластени за застапување на должникот врз основа на закон или лицата кои имаат удел или акции кај должникот, односно самиот должник - поединец, се со непознато престојувалиште или се наоѓаат во странство, па нивното сослушување би довело до прекумерно одолжување на постапката.

Предлози, изјави и приговори не можат да се даваат, односно да се поднесуваат, ако се пропушти рокот или рочиштето, односно собранието на кое требало да се дадат или поднесат, освен ако со законот поинаку не е определено. Во стечајната постапка не може да се бара враќање во поранешната состојба, освен ако со Законот за стечај поинаку не е определено. Табелите и извештаите можат да се изработуваат и обработуваат во електронска форма.

2.2. Стечаен судија

Стечајниот судија:

- одлучува за поведување на претходна постапка заради утврдување на постоење услови за отворање на стечајна постапка и ја спроведува таа постапка;
- одлучува за отворање на стечајната постапка;
- го именува и разрешува привремениот стечаен управник и стечајниот управник;
- одлучува за приговорите на стечајниот управник против донесените заклучоци;
- одлучува за приговорите на доверителот, одборот на доверители и собранието на доверители;
- на предлог на одборот на доверители, а ако тој не е основан, на предлог на стечајниот управник, ги одобрува започнатите работи што треба да се завршат во текот на стечајната постапка;
- врши контрола над законитоста на работата на стечајниот управник;
- одобрува пресметка на трошоците на стечајната постапка пред нивната исплата;
- определува награда и надоместок на трошоци на стечајниот управник и на членовите на одборот на доверители;
- го определува износот на авансот за покривање на трошоците во претходна постапка;
- одобрува исплата на доверителите;
- донесува решение за заклучување на стечајната постапка и
- врши други работи определени со закон.

Стечајниот судија може по службена должност, по приговор или по предлог на другите органи на стечајната постапка, а по прибавено мислење на одборот на доверители, да ги менува одлуките на стечајниот управник, ако утврди дека се спротивни на закон.

Во рамките на своите овластувања определени со законот, стечајниот судија на стечајниот управник му дава писмени упатства за извршување на неговите обврски определени со законот, кои се задолжителни за стечајниот управник. Стечајниот судија ја следи работата на одборот на доверителите и на собранието на доверителите.

2.3. Стечаен управник

Согласно член 20 од Законот за стачај, работите на стечаен управник може да ги врши физичко лице кое има лиценца за вршење на работите на стечаен управник, како и јавно трговско друштво или друштво со ограничена одговорност, основано само за вршење на работи на стечаен управник и има лиценца за вршење на работите на стечаен управник и се зачленети во Комората на стечајни управници.

Кога стечаен судија за стечаен управник именува друштво, тогаш се назначува едно од вработените лица во друштвото кое има уверение за овластен стечаен управник, да ги врши работите на стечаен управник. Друштвата можат да вршат дејности, поврзани со стечајната постапка и со планот за реорганизација.

Лиценца за вршење работа на стечаен управник, може да добие физичко лице - трговец поединец, ако ги исполнува следниве услови:

- да располага со потребна стручност и деловно искуство;
- да има висока стручна подготовка и најмалку пет години работно искуство од областа на трговската дејност;
- да положил испит за овластен стечаен управник со кој стекнува уверение за овластен стечаен управник;
- да не е осудуван за кривични дела што го прават неподобен за стечаен управник. Доколку физичкото лице – трговец поединец е осудено за кривично дело

што го прави неподобно за стечаен управник, лиценца за вршење на стечаен управник може да добие по престанувањето на правните последици од осудата и
- да даде изјава дека во работењето ќе ги применува правилата во согласност со кодексот за етиката на стечајните управници и професионалните стандарди.

Лиценца за вршење работи на стечаен управник може да добие друштвото, ако ги исполни следниве услови:

- да има вработено најмалку еден овластен стечаен управник и да има вработено најмалку еден дипломиран правник и еден дипломиран економист,

- управителот да даде изјава дека овластените стечајни управници и другите вработени лица во работењето ќе ги применуваат правилата содржани во Кодексот за етиката на стечајните управници и професионалните стандарди и

- друштвото да не е осудувано за кривични дела што го прават неподобно за стечаен управник. Доколку друштвото е осудено за кривично дело што го прави неподобно за стечаен управник, лиценца за вршење на стечаен управник може да добие по престанувањето на правните последици од осудата.

2.3.1. Именување на стечаен управник

Стечајниот судија, на предлог за поведување стечајна постапка поднесен од доверителот, именува стечаен управник.

Кога должникот поднесува предлог за поведување стечајна постапка стечајниот судија именува стечаен управник со мандат до одржувањето на првото собрание на доверителите. Ако предлагачот на барањето за поведување стечајна постапка не поднесе предлог за именување на стечаен управник, стечајниот судија со решение ќе именува стечаен управник со мандат до одржувањето на првото собрание на доверителите.

Предложениот стечаен управник дава писмена изјава заверена кај нотар дека нема ограничување определено со овој закон и во Кодексот за етиката на стечајните управници и доставува преглед на стечајните постапки, во кои е именуван за стечаен управник.

Стечајниот судија при именувањето на стечаен управник на нов предмет ќе го има предвид бројот на стечајните постапки за кои е именуван и обемот на работите во постапки. Притоа стечајниот судија ќе го именува стечајниот управник на нов предмет ако стечајниот управник постапувал во вршењето на својата работа на стечајните предмети за кои бил именуван за стечаен управник во роковите определени со законот и задолженијата кои му ги определил стечајниот судија, одборот на доверители или собранието на доверители. Ако стечајниот судија не го прифати предложениот стечаен управник поради ограничувањата определени во законот, предлагачот веднаш ќе предложи именување на друг стечаен управник.

На првото собрание на доверители, по именувањето на стечајниот управник, доверителите можат, наместо стечајниот управник кој е именуван од страна на стечајниот судија, да именуваат друг стечаен управник. Стечајниот судија донесува решение со кое го потврдува именувањето на стечајниот управник, освен ако постојат ограничувања определени со законот. Ако стечајниот судија не донесе решение во рок од три дена од денот на одржувањето на собранието на доверителите, ќе се смета дека го потврдил именувањето на стечајниот управник.

Со именувањето на стечајниот управник од страна на собранието на стечајните доверители, престанува да важи решението на стечајниот управник именуван од страна на стечајниот судија. Поранешниот стечаен управник е должен да ја предаде својата должност на новиот стечаен управник во рок од три дена од донесувањето на решението за именување на новиот стечаен управник. Примопредавањето се врши со записник во писмена форма кој го потпишува поранешниот и новоименуваниот стечаен управник. Ако стечајниот управник во овој рок не ја предаде должноста прави тешка повреда која е основа за одземање на лиценцата за овластен стечаен управник на начин и постапка утврдени со законот.

Стечајниот судија определува посебни мерки за примопредавање на должностите меѓу стечајните управници.

2.4. Одбор на доверители

На првото собрание на доверители, согласно член 39 од законот, се одлучува дали одборот на доверители назначен од стечајниот судија останува во истиот состав и дали ќе го промени

бројот. Бројот на одборот на доверители не може да биде поголем од 11 члена.

Одборот на доверители е должен да ги врши работите за кои е овластен со законот, а особено да го следи текот на работењето и да го контролира износот на готовината. За вршењето на одделни работи од својот делокруг, одборот на доверители може да овласти одделни свои членови.

Во рамките на својот делокруг, одборот на доверители особено:

- ги разгледува извештаите на стечајниот управник за текот на стечајната постапка и за состојбата на стечајната маса;
- ги прегледува трговските книги и целокупната документација што ја презел стечајниот управник;
- може да поднесе приговор до стечајниот судија за работата на стечајниот управник;
- му предлага на стечајниот судија начин на впаричување на имотот на должникот;
- му предлага на стечајниот судија дали треба да продолжат започнатите работи, односно работа-та на стечајниот должник и
- дава мислење на стечајниот судија за признава-ње на оправданите кусоци во инвентарот.

Одборот на доверители е должен, на барање на собра-нието на доверители, да ги известува доверителите за текот на стечајната постапка и за состојбата на стечајната маса.

2.5. Собрание на доверители

Првото собрание на доверители и последното завршно собрание ги свикува стечајниот судија. Право на учество имаат сите стечајни доверители, доверители со право на одвоено намирување, стечајниот управник и должникот. Времето и местото на одржувањето, како и дневниот ред, јавно се соопш-туваат. Јавното соопштување може да изостане, ако распра-вата на собранието на доверителите се одложи.

Кога собранието го свикува одборот на доверители, времето и местото на одржувањето, како и дневниот ред, јавно се соопштуваат. Јавното соопштување може да изостане, ако расправата на собранието на доверителите се одложи.

Другите собранија на доверители ги свикува стечајниот судија на предлог на:

- стечајниот управник;
- одборот на доверители и
- еден или повеќе стечајни доверители под услов збирот на нивните побарувања да надминува една петтина од износот на побарувањата на сите стечајни доверители.

Ако е поднесен предлог, собранието се свикува во рок од 30 дена од поднесувањето на предлогот. Ако стечајниот судија не го свика собранието согласно законски предвидениот рок, собранието според одлука на одборот на доверители го свикува претседателот на одборот на доверители во рок од осум дена. За свиканото собрание се известува стечајниот судија.

2.5.1. Рангирање на стечајните доверители

Побарувањата на стечајните доверители се категоризираат во повисоки и пониски исплатни редови. Побарувањата на стечајните доверители од понизок исплатен ред можат да се намират дури откако во целост ќе бидат намирени побарувањата на доверителите од претходниот (повисок) исплатен ред. Побарувањата на стечајните доверители од ист исплатен ред, се намируваат сразмерно на големината на побарувањата.

2.6. Предлог за отворање на стечајна постапка

Стечајната постапка се поведува на предлог на доверителот, должникот или друго лице овластено со закон кога се исполнети условите определени со законот. Доверителот е овластен да поднесе предлог за отворање на стечајна постапка ако на судот му поднесе докази дека се исполнети условите утврдени со законот за отворање на стечајна.

Предлог за отворање на стечајна постапка над имотот на должникот - правно лице, во име на должникот, може да поднесе секое лице овластено за застапување на правното лице по закон, како и секој ликвидатор. Ако предлогот за отворање на стечајна постапка не е поднесен од страна на сите лица овластени за застапување на правното лице, според законот или ликвидатори, предлогот ќе биде дозволен само ако подносителот на предлогот го направи веројатно постоењето на

некоја од причините за стечај. Стечајниот судија, во тој случај, може да ги сослуша другите лица овластени за застапување на правното лице или ликвидатори.

Ако предлогот за отворање на стечајна постапка се однесува на јавно трговско друштво, командитно друштво или на командитно друштво со акции, во кои ниту еден неограничено одговорен содружник не е физичко лице, соодветно се применува на одборот на директори, управниот одбор или надзорниот одбор, на управителите, неограничено одговорните содружници или ликвидатори, на оние неограничено одговорни содружници што се овластени за застапување на должникот.

Должникот - поединец лично поднесува предлог за отворање на стечајна постапка над својот имот. Лицата и органите овластени за управување, застапување и надзор на трговските друштва и други правни лица ќе бидат лично, солидарно и неограничено одговорни за штетите што ги предизвикале на доверителите на трговското друштво или друго правно лице - должник, ако не поднеле предлог за отворање на стечајна постапка, иако знаеле или морале да знаат за презадолженоста на трговското друштво или друго правно лице.

Имотната одговорност за штети на лицата и органите не ја исклучува и не влијае врз можната кривична одговорност на тие лица. Органите на должникот овластени за неговото застапување според закон, се должни да поднесат предлог за отворање на стечајна постапка најдоцна во рок од 21 ден од денот на настапувањето на причините за отворање на стечајна постапка. Заедно со предлогот за отворање на стечајна постапка должникот ќе приложи:

- потврда од банката која го извршува платниот промет за должникот за состојба на средствата на сметката и за ненамирените побарувања кои треба да бидат исплатени од сметката;
- извештај за имотот со доказ за сопственост и
- потврда од надлежните органи за состојбата во однос на платените даноци и придонеси.

2.6.1. Претходна постапка

Врз основа на предлогот за отворање на стечајна постапка, стечајниот судија прво испитува дали истиот е уреден и дали предлагачот ги доставил сите потребни докази за да може да се постапува по него. Ако утврди дека предлогот е нецелосен или не се поднесени сите потребни докази, согласно со законот, ќе го врати на предлагачот истиот да го уреди во рок од осум дена. Ако предлагачот во тој рок не го уреди предлогот, стечајниот судија ќе донесе решение со кое ќе го отфрли. Против ова решение не е дозволена жалба.

Стечајниот судија ќе донесе решение за поведување на претходна постапка, ако предлогот за отворање на стечајна постапка е уреден. Со решението за поведување на претходна постапка стечајниот судија ќе го определи и датумот за одржување на рочиштето за испитување на условите за отворање на стечајна постапка. Доколку предлогот за отворање на стечајна постапка е поднесен од доверителот, заедно со решението за поведување на претходна постапка, на должникот ќе му биде доставен и предлогот.

Стечајниот судија е должен да постапи по предлогот за отворање на стечајна постапка во рок од осум дена по неговото поднесување во судот. Против решението за поведување на претходна постапка не е дозволена жалба. Примерок од решението се доставува до Централниот регистар.

2.7. Отварање на стечајната постапка

Откако ќе донесе решение за поведување претходна постапка стечајниот судија, најдоцна во рок од 30 дена, ги повикува предлагачот, застапниците на должникот – правно лице, односно должникот – поединец и привремениот стечаен управник. На рочиштето, повиканите лица ќе се изјаснат по предлогот за отворање на стечајна постапка.

Стечајниот судија може да определи вешто лице кое во рок од најмногу 15 дена, заедно со привремениот стечаен управник, ќе испитаат дали должникот е неспособен за плаќање. По приемот на наодот и мислењето на вештото лице за неспособноста за плаќање на должникот и извештајот од привремениот стечаен управник, стечајниот судија ќе донесе решение по предлогот за отворање на стечајна постапка.

Стечајниот судија нема да одреди вешти лица ако утврди дека се исполнети условите за отворање на стечајна постапка без претходно испитување на способноста на должникот за плаќање.

Стечајниот судија донесува решение за отворање на стечајна постапка или за одбивање на предлогот за отворање на таа постапка во рок не подолг од три дена по заклучување на рочиштето. Во решението за одбивањето на предлогот за отворање на стечајната постапка, стечајниот судија ќе одреди кој е должен да ги поднесе трошоците на постапката.

2.8. Оглас за отворање на стечајна постапка

За отворањето на стечајната постапка доверителите се известуваат со оглас. Огласот се објавува на огласна табла, во "Службен весник на Република Македонија", како и во два дневни весника кои се дистрибуираат на територијата на Република Македонија. Огласот мора да биде истакнат на огласната табла, истиот ден, кога е донесено решението за отворање на стечајната постапка.

Стечајниот управник е должен огласот, кој се објавува во два дневни весника во Република Македонија, да го објави во рок од три дена од приемот на решението со кое е именуван. Огласот за отворање на стечајната постапка содржи:

- назив на судот што го донел решението за отворање на стечајната постапка;
- име на стечајниот судија;
- денот на истакнувањето на огласот на огласната табла на судот;
- име и адреса на стечајниот управник;
- фирма, седиште, единствениот матичен број на субјектот на уписот (ЕМБС) и даночниот број и бројот на сметката на должникот;
- известување за доверителите да ги пријават своите побарувања во рок од 30 дена од денот на објавувањето на огласот;
- место, ден и час на испитното рочиште и извештајното собрание, ако се спојат и
- повик на должниковите должници да ги намират своите долгови без одлагање.

2.9. Стечајна маса

Согласно член 74 од законот, стечајната маса го опфаќа целокупниот имот на должникот на денот на отворањето на стечајната постапка, како и имотот што тој ќе го стекне во текот на стечајната постапка. Стечајната маса служи за намирување на трошоците на стечајната постапка, како и за намирување на доверителите на стечајниот должник, односно на побарувањата чие намирување е обезбедено со одредени права врз имотот на должникот.

Во стечајната маса не влегуваат предметите и правата на должникот - поединец, над кои не би можело да се спроведе извршување, ако должникот не бил трговец или занаетчија.

Кога брачните другари писмено се договориле управувањето и располагањето со заедничкиот имот или со некој негов дел да го врши едниот од нив и кога стечајната постапка се отвора врз имотот на тој брачен другар, заедничкиот имот на брачните другари или делот на кој се однесува договорот влегува во стечајната маса. Кога брачните другари заеднички и спогодбено управувале и располагале со заедничкиот имот и кога стечајната постапка е отворена врз имотот на кој било брачен другар, заедничкиот имот на брачните другари нема да влезе во стечајната маса.

Во стечајната постапка нема да се врши поделба на заедничкиот имот на брачните другари. Ова правило соодветно ќе се применува и на трајната животна заедница.

2.10. Пријавување на побарувањата

Сите доверители во стечајната постапка писмено ги пријавуваат своите побарувања до стечајниот управник. Кон пријавата се доставуваат доказ за побарувањето и доказ за обезбедено побарување.

Во пријавата се назначува правната основа, износот на побарувањето, фирмата, односно името на доверителот, седиштето, единствениот матичниот број на субјектот на уписот (ЕМБС), даночниот број и бројот на сметката. Доколку доверителот е физичко лице, во пријавата се назначува адресата и неговиот ЕМБГ. Ако се пријавуваат побарувања за кои се води парница или друга постапка, во пријавата треба да се наведе судот или другиот орган, пред кој се води парницата со означување на бројот на списот.

Доверителите кои имаат право на одвоено намирување, во пријавата го означуваат делот на имотот на должникот на кој нивното право се однесува и висината на побарувањето.

По пријавувањето на своите побарувања на пониско рангираните доверители, ќе им се укаже на нивното пониско рангирање. Доверителите се должни да го пријават своето побарување во рокот утврден со огласот за отворање на стечајната постапка. Ако доверителот го пропушти овој рок, стечајниот управник ќе побара стечајниот судија со решение да ја отфрли пријавата како ненавремена. Против ова решение е дозволено право на жалба до стечајниот совет. Стечајниот совет е должен да одлучи во рок од осум дена од приемот на жалбата и предметот на кој се однесува жалбата.

2.11. Заклучување на стечајната постапка

Веднаш по извршувањето на конечната распределба на средствата, односно и на другиот имот на должникот, стечајниот судија ќе донесе решение за заклучување на стечајната постапка. Решението се доставува до Централниот регистар кој што го објавува преку интернет на својата веб страница, а се објавува и во "Службен весник на Република Македонија", како и на огласната табла во судот, во целост или во дел што го определува судот.

Во решението за заклучување на стечајната постапка, стечајниот судија определува заклучувањето на стечајната постапка да се запише во трговскиот регистар, во јавните книги во кои се запишуваат правата врз недвижностите и во други соодветни регистри. Примерок од решението им се доставува на органите кои ги водат регистрите, односно јавните книги.

Со заклучувањето на стечајната постапка и бришењето од трговскиот, односно од друг регистар, во кој е запишан должникот, правното лице - должник престанува да постои. Ако стечајната постапка завршила со усвојување план за реорганизација на должникот, се врши соодветен упис во трговскиот, односно во друг регистар во кој е запишан должникот заради спроведување на одобрениот план за реорганизација. Должникот трговец – поединец со заклучувањето на стечајната постапка го губи својството трговец - поединец. Совесниот должник - поединец со заклучувањето на стечајната постапка може да

побара ослободување од преостанатите обврски, под условите предвидени со законот.

Стечајниот управник по целосната распределба е должен:

- да ја извести банката и да побара бришење на сметката, а ако има остаток на средства кои сеуште не биле распределени по кој било основ на законот, да ги депонира како судски депозит и
- да ја среди архивската граѓа согласно со Законот за архивската граѓа и архивската граѓа во изворна, комплетна и средена состојба со попис и опис, како и документарниот материјал со подолги рокови на чување, платни списоци, ЕВТ-2 картони, обрасци М-4 и пријави и одјави на вработените да ги предаде во Државниот архив на Република Македонија.

Стечајниот судија нема да ја одобри наградата на стечајниот управник, ако не ги исполни обврските предвидени со законот за стечај.

3. ПОСЕБНИ ВИДОВИ НА СТЕЧАЈНА ПОСТАПКА

3.1. Стечајна постапка врз имот на умрено лице – трговец

Неликвидноста на оставината ќе претставува причина за отворање на стечајна постапка врз имотот на умреното лице кое имало статус на трговец. Непосредно претстојната неликвидност, исто така, ќе претставува причина за отворање на стечајна постапка врз оставината на умрено лице ако предлогот бил поднесен од страна на наследник, од лице кое управува со оставината, повереник или од извршител на тестамент.

Фактот што наследниците се уште не го прифатиле наследството или што тие се лично неограничено одговорни за обврските на оставината, не влијае врз отворањето на стечајната постапка врз имотот на оставителот. Ако постојат повеќе наследници, стечајната постапка може да биде отворена и по извршената поделба на оставината. Нема да се водат посебни стечајни постапки за различните делови на оставината.

Ако оставината претставува дел од заеднички брачен имот, предлогот за отворање на стечајна постапка може да биде поднесен од брачниот другар кој е наследник, но и од брачниот

другар кој не е наследник, но кој самиот или заедно со другиот брачен другар управувал и располагал со заедничкиот имот на брачните другари. За поднесувањето предлог за отворање на стечајната постапка нема да се бара претходно одобрение на другиот брачен другар. Брачните другари ќе го задржат правото да поднесат ваков предлог дури и ако бракот е разведен.

Ако предлогот за отворање на стечајната постапка не бил поднесен од страна на обата брачни другари, стечајниот судија ќе го прифати тој предлог, ако биде уверен дека постојат некои основани причини за отворање на таа постапка. Пред да донесе решение, стечајниот судија ќе го сослуша брачниот другар, кој не се согласува со поднесениот предлог.

Доверителот на оставината може да поднесе предлог за отворање на стечајна постапка најдоцна во рок од две години по прифаќањето на наследството од страна на наследникот.

3.2. Стечајна постапка врз заедничкиот имот на брачните другари

Согласно член 316 од Законот за стечај, на стечајната постапка отворена врз заедничката сопственост на брачните другари соодветно се применуваат одредбите од стечајната постапка врз имот на умрено лице.

Како доверители во стечајната постапка отворена врз заедничкиот брачен имот можат да се појават само оние доверители, чии побарувања постоеле, како побарувања од заедничкиот имот на брачните другари.

3.3. Стечајна постапка врз заедничкиот брачен имот со кој заеднички и спогодбено управувале и располагале обата брачни другари

Отворањето на стечајната постапка врз заедничкиот имот на брачните другари, што бил управуван спогодбено и заеднички од страна на обата брачни другари, може да го побара секој доверител кој има право да побара исполнување на облигација од заедничкиот имот на брачните другари. Брачниот другар, исто така, има право да поднесе барање за отворање на стечајна постапка врз заедничкиот имот. Ако барањето не било поднесено од страна на обата брачни другари, стечајниот судија

ќе го прифати поднесеното барање, само ако се увери во неликвидноста на заедничкиот имот. Пред да го донесе своето решение, стечајниот судија ќе го сослуша и другиот брачен другар.

Ако барањето било поднесено од страна на обата брачни другари, непосредно претстојната неликвидност, исто така, ќе претставува основа за отворање на стечајна постапка.

За време на стечајната постапка, личната одговорност на брачните другари за обврските на заедничкиот брачен имот, може да биде побарана само од страна на стечајниот управник или од страна на назначениот повереник.

3.4. Меѓународен стечај

Меѓународниот стечај се спроведува кога:

- странски суд или странски претставник (странски стечаен управник, доверители и други) побара помош во врска со постапката, што се води во странска држава;
- странска држава побара помош во врска со постапката која се води во Република Македонија, во согласност со ј законот;
- постапка во странска држава се води истовремено со постапка која се води во Република Македонија врз основа на законот и доверители или други лица од странска држава кои имаат правен интерес, бараат поведување постапка или учествуваат во постапка која се води во согласност со законот.

Одредбите, кои се однесуваат на меѓународниот стечај не се применуваат спрема лицата и имотот на Република Македонија, над фондовите што се финансираат од Буџетот на Република Македонија, фондовите за пензиско и инвалидско осигурување, Фондот за здравствено осигурување, единиците на локалната самоуправа, над органите на државната управа, како и на други правни лица со јавно овластување, ако тие со закон се изземени од стечајната постапка.

4. ПРИМЕНА НА ЗАКОНОТ ЗА СТЕЧАЈ ЗА ВРЕМЕ НА ВОНРЕДНА СОСТОЈБА

Во „Службен весник на РСМ” 76/2020 се објави **Уредба со законска сила за примена на законот за стечај за време на вонредна состојба и истата влезе во сила од 24 март 2020 г.**

Според оваа Уредба:

- Законот за стечај („Службен весник на Република Македонија“ 34/06, 126/06, 84/07, 47/11, 79/13, 164/13, 29/14, 98/15 и 192/15), ќе се применува за време на траење на вонредната состојба, доколку со уредбата со законска сила не е поинаку уредено,
- За поведување на стечајна постапка и поведување на претходна постапка, ќе се применуваат одредбите од уредбата со законска сила,
- Над стечајните должници кои ги исполнуваат условите за отворање на стечајна постапка или поведување на претходна постапка, нема да се отвораат стечајни постапки и да се поведуваат претходни постапки за време на траењето на вонредната состојба, како и три месеци по престанокот на траењето на вонредната состојба,
- Сите започнати постапки, како претходна постапка за отворање на стечајна постапка и отворање на стечајната постапка над стечајниот должник, се одложуваат за време на траењето на вонредната состојба, како и три месеци по престанокот на траењето на вонредната состојба.

ПЛАТИ И НАДОМЕСТОЦИ

Јулија Минковска

П Л А Т И
ЗА МЕСЕЦ МАРТ 2021 ГОДИНА

Просечна исплатена месечна БРУТО плата по вработен за 2021 година (за даноци и придонеси)	*41.141,00*
НАЈНИСКА основица за ДАНОЦИ И ПРИДОНЕСИ 50% од просечна месечна бруто плата исплатена во РМ.за 2021 година за образец (МПИН)	*20.571,00*
НАЈВИСОКА основица за пресметка на придонеси (16 просечни бруто плти (16 x 41.141)	*658.256,00*
Даночно МЕСЕЧНО намалување за 2021 година	*8.438,00*
Дневница за службени патувања од 23.03.2021	*2.244,00*
Просечна исплатена месечна НЕТО плата по вработен за 2020 година	*27.182,00*
Просечна исплатена месечна БРУТО плата по вработен за 2020 година	*40.566,00*

1. ПРОСЕЧНО ИСПЛАТЕНА МЕСЕЧНА БРУТО ПЛАТА ПО ВРАБОТЕН ЗА / 2021 ГОДИНА

Просечо исплатена месечна ***БРУТО*** плата по работник во РС Македонија, за ***2021*** година изнесува:

41.141,00 денари

Просечната плата се користи за утврдување на најниската и највисоката основица за пресметка на придонесите од задолжително социјално осигурување и тоа за пресметките за плата, кои се однесуваат за период ***Јануари - Декември 2021 година.***

2. НАЈНИСКА ОСНОВИЦА ЗА ПРЕСМЕТКА НА ДАНОЦИ И ПРИДОНЕСИ

Согласно член 15 од Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување (“Службен весник на РМ” 142/08...171/17; 35/18; 247/18), ***Основица*** за пресмет-ување и плаќање на придонесите од плата, односно основица за осигурување за тековната година, ***не може да биде пониска од 50%*** од просечна плата по работник во РС Македонија, објавена во **Јануари** во тековната година, според под-атоците на ДЗС, **која за *2021* година**, изнесува:

20.571,00 денари (41.141,00 x 50%)

2.1. Најниска основица за самовработени лица

САМОВРАБОТЕНИ ЛИЦА – **вршител на самостојна економска дејност (*таксисти, занаетчии*)**   ***20.571,00 денари***
САМОВРАБОТЕНИ ЛИЦА – **вршител на професионална и друга интелектуална дејност (*адвокати, нотари, извршители)***   ***41.141,00 денари***
САМОВРАБОТЕНИ ЛИЦА – **вршител на професионална и друга интелектуална дејност *(адвокати, нотари, извршители)* до истекот на првата година на отпочнување на дејност:**   ***20.571,00 денари***

3. НАЈВИСОКА ОСНОВИЦА ЗА ПРЕСМЕТКА НА ДАНОЦИ И ПРИДОНЕСИ

Согласно член 16 од Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување***, НАЈВИСОКА месечна основица*** за пресметување и уплата на придонесите за примањата од работен однос е износот ***од (16) шеснаесет просечни плати,*** кој износ **за 2021 година**, изнесува:

658.256,00 денари (16 x 41.141,00 денари).

3.1. Највисока основица за самовработени лица

НАЈВИСОКА МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА за пресметување и уплата на придонесите за самовработено лице е износот од *(12) дванаесет просечни плати.*

493.692,00 денари (12 x 41.141,00 денари)

3.2. Највисока основица за извршен член на одбор на. директори, Членшна управен одбор, односно управител во трговско друштво

НАЈВИСОКА МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА *за* пресметување и уплата на придонесите за примањата на Извршен член на одбор на директори во трговско друштво, член на управен одбор во трговско друштво, односно управител во трговско друштво, е износот од ***(16) шеснаесет*** просечни плати, кој **за 2021 година**, изнесува.

658.256,00 денари (16 x 41.141,00 денари).

3.3. Највисока основица за лице корисник на паричен надоместок, за време на привремена невработеност

Највисока месечна основица за пресметување и уплата на придонеси за тековната година за лице корисник на паричен надоместок за време на привремена невработеност, ***изнесува 80% од просечната плата*** по работник во Република Македонија објавена во јануари во тековната година, според податоците на Државниот завод за статистика.

32.913,00 денари (41.141,00 денари x 80%).

НАПОМЕНА: На износот повисок од највисоката месечна основица, не се пресметуваат и уплатуваат придонеси, само на разликата до највисоката основица се пресметува Данок на доход.

4. ПРЕГЛЕД НА НАЈНИЗОК И НАЈВИСОК ИЗНОС НА ПРИДОНЕСИ

ПРИДОНЕСИ	*Стап-ка*	*Најнизок износ*	*Највисок износ*
Придонесот за пензиско и инвалидско осигурување за месец ***МАРТ/2021 година,*** по вработен	18,8%	***3.867,00***	***123.752,00***
Придонесот за здравствено осигурување за месец ***МАРТ/2021 година***, по вработен	7,5%	***1.543,00***	***49.369,00***
Придонесот за вработување за месец ***МАРТ/2021 година***, по вработен	1,2%	***247,00***	***7.899,00***
Придонесот за професионално заболување за месец ***МАРТ/2021 година,*** по вра-ботен.	0,5%	***103,00***	***3.291,00***
ВКУПНО ПРИДОНЕСИ:	**28%**	***5.760,00***	***184.311,00***

5. МИНИМАЛНА ПЛАТА

Согласно Законот за минималната плата во РМ (“Службен весник на РМ” 24/12; 30/14; 100/14 пт; 180/14; 81/15; 129/15; 132/17; 140/18; 124/19; 202/19; 239/19; 88/20), висината на минималната плата во Република Македонија:

Р.број	**Период на важност**	**Нето**	**Бруто**
1.	**01.01.-30.06.2020**	**14.500,00**	**17.943,00**
2.	**01.07.-31.12.2021**	**14.934,00**	**21.776,00**
3.	**01.01.-31.03.2021**	**14.955,00**	**21.776,00**

6. ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД

6.1. Стапки за пресметување на данок на личен доход (од 01.01.2021 до 31.12.2021 година)

Согласно член 11 од Законот за данок на личен доход (“Службен весник на РМ” 241/2018; 275/19; 290/20), данокот на личен доход за данок од работа се плаќа со примена на две даночни стапки согласно даночната основа и тоа:

- ***Пропишана стапка во износ од 10% или***
- ***Пресметана стапка од 11,1111%.***

6.2. Даночно намалување

Согласно член 10 став 1 точка 2 од Законот за Данок на личен доход, ***Даночното намалување за 2021*** година, на месечно и годишно ниво, изнесува:

Период	2021 година
Месечно	*8.438,00*
Годишно	*101.256,00 (8.438 x 12)*

7. ПРАВО НА ПОРАСТ НА ПЛАТИТЕ

Врз основа на членот 10 од Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на РМ” 70/94; 62/95; 33/97; 50/01; 26/02; 46/02; 37/05; 121/007; 161/08; 92/09; 97/10; 11/12; 26/13; 170/13; 139/14; 147/15), Министерството за труд и социјална политика, објавува:

1.Трошоците за живот за месец ***ЈАНУАРИ/2021*** година во однос на месец ***ДЕКЕМВРИ/2021*** година ***се ПОНИСКИ за (-0,02%).***

2. Право на пораст на платите за месец ***ЈАНУАРИ/2021*** во однос на месец ***ДЕКЕМВРИ/20/21*** година, изнесува ***(0,02%).***

8. РАБОТНИ ЧАСОВИ КОИ СЕ КОРИСТАТ ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА РАБОТНИОТ СТАЖ

Работните часови за месец ***МАРТ/2021*** година, изнесуваат: ***184 часа.***

9. ПРОСЕЧНА БРУТО ПЛАТА

9.1. Просечна исплатена месечна БРУТО плата по вработен за месец (I) МАРТ/2021 година, изнесува:

42.204,00 денари

Соопштение на Државниот Завод за статистика на Република Македонија бр. ***4.1.21.26 од 23.03.2021).***

9.2. Просечна исплатена месечна БРУТО ПЛАТА по вработен во претходните три месеци (XI-XII-I/20/21 год.) – МАРТ/2021 година изнесува:

41.856,00 денари

(Соопштение на Државниот Завод за статистика на Република Македонија бр. ***4.1.21.26 од 23.03.2021).***

10. НАДОМЕСТОЦИ ОД ПЛАТА

10.1. Надоместоци од плата за ОПШТЕСТВЕНИ И МЕШОВИТИ правни лица со повеќе од 49% општествен капитал

Просечна исплатена месечна нето плата по вработен за месец ***(I) МАРТ/2021 година*** изнесува:

28.272,00 денари

Соопштение на Државниот Завод за статистика на Република Македонија бр. ***4.1.21.27 од 23.03.2021).***

Согласно член 9 од Законот за исплата на платите во РМ, работодавецот може да врши исплата на следните надоместоци, согласно ***ОСНОВИЦАТА* од *28.272,00 денари:***

ЗА ОПШТЕСЕТВЕНИ ПРАВНИ ЛИЦА

РЕГРЕС ЗА ГОДИШЕН ОДМОР ***16.963,00 денари*** **(60% од основицата) (*28.272,00* х *60%)*** ***Се пресметува и плаќа Данок на личен доход 11,1111%***
ОТПРЕМНИНАТА ПРИ ЗАМИНУВАЊЕ НА РАБОТНИК ВО ПЕНЗИЈА ***56.544,00 денари*** **(двократен износ од основицата *(2* х *28.272,00)*:** ***Ослободен од Данок на личен доход до 56.544,00 денари***
ОДВОЕН ЖИВОТ ОД СЕМЕЈСТВОТО: ***16.963,00 денари*** ***(60% од основицата) (28.272,00* х *60%)*** ***Ослободен од Данок на личен доход до 16.963,00 денари***

10.2. Надоместоци од плата за ПРИВАТЕН СЕКТОР

Просечна исплатена месечна ***НЕТО ПЛАТА*** по вработен во претходните три месеци ***(XI-XII-I/20/21 година) МАРТ/2021 година*** изнесува:

28.050,00 денари

*(Соопштение на Државниот Завод за статистика на Република Македонија бр. **4.1.21.27 од 23.03.2021).***

Износот ***28.050,00 денари*** претставува ***ОСНОВИЦА*** за пресметување на следните надоместоци **за *ПРИВАТНИ правни лица:***

РЕГРЕС ЗА ГОДИШЕН ОДМОР

Регрес за годишен одмор (Согласно член 35 став 7 од ОКДПС, Регресот за годишен одмор се исплатува во висина од ***најмалку 40%*** од основицата, под услов работникот да работел најмалку 6 месеци во календарската година кај ист работодавач):

- ***НАЈНИЗОК износ за исплата на Регрес за годишен одмор за месец МАРТ/2021 година изнесува:***

11.220,00 денари во нето износ

(28.050,00 x 40%)

- ***НАЈВИСОК износ за исплата на Регрес за годишен одмор за месец МАРТ/2021 година во висина на основицата: 28.050,00 денари***

ДАНОЧНО ПРИЗНАТ РАСХОД ВО ДАНОЧЕН БИЛАНС
(***40% од просечна месечна бруто плата по работник во РМ објавена до денот на исплатата)*****

16.882,00 денари-БРУТО **износ** ***(42.204 x 40%)***

Се пресметува и плаќа Данок на личен доход по стапка од 11,1111%

ОТПРЕМНИНА ПРИ ЗАМИНУВАЊЕ НА РАБОТНИК ВО ПЕНЗИЈА

56.100,00 денари

(***двократен износ од основицата (2 x 28.050)*****

Ослободен од Данок на личен доход до 56.100,00 ден.

ЈУБИЛЕЈНА НАГРАДА

28.050,00 денари

(во висина на основицата), за најмалку 10 години поминати кај ист работодавец

Се пресметува и плаќа на Данок на личен доход по стапка од 11,1111%

ОДВОЕН ЖИВОТ ОД СЕМЕЈСТВОТО

16.830,00 денари

60% од основицата – (60% од ***28.050,00)***

Ослободен од Данок на личен доход до 16.830,00 ден.

ДНЕВНИЦИ ЗА СЛУЖБЕНИ ПАТУВАЊА ВО ЗЕМЈАТА

2.244,00 денари

(8% од основицата (8% од *28.050,00*))

Ослободен од Данок на личен доход до 2.244,00 ден.

ДНЕВНИЦИ ЗА СЛУЖБЕНИ ПАТУВАЊА ВО СТРАНСТВО

- ***50% од утврдената дневница***, ако се поднесе сметка за сместување, како и во случаи кога сместувањето не паѓа на товар на органот на Управата;
- ***20% од утврдената дневница***, ако издатоците за сместувањето и исхраната не паѓаат на товар на органот на управата; и
- ***5% од утврдената дневница***, ако издатоците за стручно оспособување и усовршување не паѓаат на товар на органот на државната управа, а престојот е над 30 дена. Под стручно усовршување се подразбира посета на семинари, курсеви, симпозиуми и други видови средби организиарани во странство на мултилатерална и билатерална основа.

ПОМОШ ВО СЛУЧАЈ НА СМРТ НА РАБОТНИК

84.150,00 денари

во висина од три основици (3 x 28.050,00)

Ослободен од Данок на личен доход до 84.150,00 ден.

ПОМОШ ВО СЛУЧАЈ НА СМРТ НА ЧЛЕН НА СЕМЕЈСТВО

56.100,00 денари

во висина од две основици (2 x 28.050,00 денари)

Ослободен од Данок на личен доход до 56.100,00 денари.

ПОМОШ ВО СЛУЧАЈ НА ЕЛЕМЕНТАРНИ НЕПОГОДИ

28.050,00 денари

(во висина на основицата)

Ослободен од Данок на личен доход до 28.050,00 ден.

НАДОМЕСТ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА СОПСТВЕНО ВОЗИЛО ЗА СЛУЖБЕНИ ЦЕЛИ

(**во висина до 30%** од цената на литар гориво за соодветно возило по поминат километар).

Ослободено од Данок на личен доход во висина, најмногу до 3.500,00 денари по возило, месечно.

НАДОМЕСТ ПРИ СЕЛИДБА НА ВРАБОТЕН ЗА ПОТРЕБИТЕ ЗА РАБОТОДАВАЧОТ

(во висина на стварни трошоци)

Се пресметува и плаќа на Данок на личен доход по стапка од 11,1111%

ТРОШОК ЗА ОРГАНИЗИРАНА ИСХРАНА ЗА 2020

5.436,00 денари

(во висина од **20%** од просечна нето плата, исплатена во претходната 2019 година *(27.182,00 х 20%)*

Се пресметува и плаќа на Данок на личен доход над 5.436,00

НАДОМЕСТ ЗА БОЛЕДУВАЊЕ ПОДОЛГО ОД 6 МЕСЕЦИ

Еднократна парична помош во висина од една последна испл-атена просечна месечна нето плата (***во органот каде што е вработен). Се пресметува и плаќа на Данок на личен доход по стапка од 11,1111%***

11. НАЈВИСОК ИЗНОС НА НАДОМЕСТ ЗА БОЛЕДУВАЊЕ што го исплатува Фондот за здравствено осигурување

Согласно член 17 од Законот за здравствено осигурување (“Службен весник на РМ” 25/00.....142/16; 171/17; 276/19), највисокиот износ на надоместокот за боледување што се исплаќа на товар на ФЗО во 2021 година, изнесува ***ЧЕТИРИ просечни месечни нето плати исплатени во РМ во претходната 2020 година (4 х 27.182,00 денари).***

108.728,00 денари

12. НАЈВИСОК ИЗНОС НА ПЕНЗИЈА за 2021 ГОДИНА

Највисокиот износ на пензија според статистичките податоци на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување за 2021 година, изнесува:

49.811,00 денари

13. РЕФУНДИРАЊЕ НА СРЕДСТВАТА за уплатени придонеси за ИНВАЛИДНИ ЛИЦА

Согласно Упатството за начинот на пресметка и исплата на плати и поврат на придонеси од задолжително социјално осигурување за вработени во заштитни друштва, инвалидни лица кога самостојно вршат дејност како трговци-поединци и други работодавачи кои имаат вработено инвалидно лице, МТСП врши рефундирање на уплатените средства до висина не поголема од ***2 (две) просечни нето плати исплатени во РМ во претходниот месец***, кој за ***месец МАРТ/2021 година*** изнесува(***2 x 28.294,00 денари)***

56.588,00 денари .

14. МЕСЕЧЕН НАДОМЕСТОК на членови на Органи на управување

Согласно член 9 став 1 точка 4 од Законот за данок на добивка ("Службен весник на РМ" 25/00.....290/20), ***МЕСЕЧНИОТ НАДОМЕСТОК*** на членовите на органи на управување се ис-платува во ***висина од 50%*** од ***Просечната Бруто плата, испла-тена во претходната 2020 година во РСМ, во висина од:***

(20.283,00 денари 50% од 40.566,00 денари)

Се пресметува и плаќа на Данок на личен доход по стапка од 11,1111%

15. ТРОШОЦИ ПО ОСНОВ НА УПЛАТЕНИ ДОБРОВОЛНИ ПРИДОНЕСИ ВО ДОБРОВОЛЕН ПЕНЗИСКИ ФОНД

Трошоците по основ на уплатени доброволни придонеси во доброволен пензиски фонд се утврдуваат ***во висина од износот од 2 просечни Месечни Бруто плати*** исплатени во претходната 2020 година, на годишно ниво по вработен, кои изнесуваат:

81.132,00 денари: (2 x 40.566,00)

16. Надоместоци на плата за време на БОЛЕДУВАЊЕ ПРИВАТЕН сектор

Согласно член 31 од Општиот колективен договор за приватен сектор од областа на стопанството („Службен весник на РМ” 150/12; 189/13; 115/14 пт; 119/15; 150/16), работникот има право на ***надомест на плата – боледување*** – *која се исплатува од страна на работодавачот и тоа:*

Времетраење на боледување	**Право на надомест**
До 15 дена	**70% од основицата**
Над 15 дена, почнувајќи од првиот ден на боледувањето, за сите денови	**90% од основицата**
Над 30 дена, кога боледувањето го плаќа работодавачот	**90% од основицата**

ОСНОВИЦА просечен месечен износ на исплатена плата ***на која е платен придонес за здравствено осигурување за последните 12 месеци.***

17. ИСПРАТНИНА ПРИ ТЕХНОЛОШКИ ВИШОК

1. Согласно член 97 од Законот за работни односи (“Службен весник на РМ” 62/05...27/16; 120/18; 110/19; 267/20) во случај на откажување на договорот за вработување од деловни причини (*технолошки вишок)* работодавачот е должен на работникот да му исплати ***испратнина*** *во следните случаи:*

Години поминати во работен однос	**Висина на плата**
До 5 години	**Една плата**
Од 5 до 10 години	**Две и пол плати**
Од 10 до 15 години	**Три и пол плати**
Од 15 до 20 години	**Четири и пол плати**
Од 20 до 25 години	**Шест плати**
Над 25 години	**Седум плати**

НАПОМЕНА 1: Просечната нето плата на работникот во последните шест месеци пред отказот и истата да не биде помала од 50% од просечната нето плата исплатена по работник во РМ, во последниот месец пред отказот.

НАПОМЕНА 2: ***Работен однос, се смета*** времето поминато во работен однос кај ист работодавач и работниот однос кај претходниот работодавач, на кој поради настанатата статусна промена, правен следбеник е последниот работодавач.

НАПОМЕНА 3: Испратнината се исплатува со денот на престанокот на работниот однос.

НАПОМЕНА 4: Не се пресметува и плаќа Данок на личен доход.

18. ДОДАТОЦИ НА ПЛАТА

Согласно член 24 од Општиот Колективен договор за приватен сектор од областа на стопанството („Службен весник на РМ" 150/12; 189/13; 119/15; 150/16), ***основната плата на работникот се зголемува по час најмалку за:***

- ***Прекувремена работа... 35%***
- ***Работа ноќе.. 35%***
- ***Работа во три смени 5%***
- ***Работа во ден на неделен одмор.........................50%***

За работа во денови на празници и неработни денови утврдени со закон, работникот има право на надомест на платата, што му припаѓа кога во тие денови не работи и плата за поминатите часови на работа **зголемена за 50%.** Додатоците меѓусебно не се исклучуваат.

Правото на зголемен надоместок по основ на работа во три смени, работникот го остварува само за ефективно поминато работно време во смени.

НАПОМЕНА: **Основната плата на работникот се зголемува за 0,5% за секоја година работен стаж.**

19. НАДОМЕСТ ОД ПЛАТА ЗА ЈАВЕН СЕКТОР

Согласно Законот за извршување на Буџетот на РМ за 2021 година (“Службен весник на РМ” 307/20), на буџетските корисници им се исплатуваат следните надоместоци:

НАДОМЕСТОК ЗА ОДВОЕН ЖИВОТ ОД СЕМЕЈСТВОТО   ***8.415,00 денари***   (**30%** од просечна ***МЕСЕЧНА НЕТО ПЛАТА*** исплатена во РМ во претходни три месеци) ***(30% х 28.050,00)***   ***(Ослободен од Данок на личен доход до 8.415,00 денари***
ПОМОШ ВО СЛУЧАЈ НА СМРТ НА РАБОТНИК   ***30.000,00 денари***   ***Ослободен од Данок на личен доход ДО 30.000,00 денари***
ПОМОШ ВО СЛУЧАЈ НА СМРТ НА ЧЛЕН НА СЕМЕЈСТВО   ***15.000,00 денари***   ***Ослободен од Данок на личен доход ДО 15,000,00 денари***
ЈУБИЛЕЈНА НАГРАДА   ***(за најмалку 10 години работа***   ***(Согласно Законот за извршување на Буџетот на РМ за 2020 година НЕ Е ПРОПИШАНА)***
ДНЕВНИЦИ ЗА СЛУЖБЕНИ ПАТУВАЊА ВО ЗЕМЈАТА   ***(Согласно Законот за извршување на Буџетот на РМ за 2021 година од 01.01.2021 година***   ***700,00 денари***
ОТПРЕМНИНАТА ПРИ ЗАМИНУВАЊЕ   ***НА РАБОТНИК ВО ПЕНЗИЈА***   ***56.544,00 денари (2 х 28.272,00)***   ***(Двократен износ од просечна месечна нето плата по работник во републиката, објавена до денот на исплатата):***   ***Ослободен од Данок на личен доход до 56.544,00 денареи***
РЕГРЕС ЗА ГОДИШЕН ОДМОР   ***(Согласно Законот за извршување на БУЏЕТОТ на РМ за 2021 година, НЕ Е ПРОПИШАН).***
НОВОГОДИШЕН НАДОМЕСТОК   ***(Согласно Законот за извршување на БУЏЕТОТ на РМ за 2021 година, НЕ Е ПРОПИШАН).***

НАДОМЕСТ ЗА БОЛЕДУВАЊЕ ПОДОЛГО ОД 6 МЕСЕЦИ Еднократна парична помош во висина од една последна исплатена просечна месечна нето плата (***во органот каде што е вработен).*** ***(Се пресметува и плаќа на Данок на личен доход по стапка од 11,1111%)***
НАДОМЕСТ НА ТРОШОЦИ ЗА СЕЛИДБА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА РАБОТОДАВАЧОТ ***(во висина на стварни направени трошоци).*** ***(Се пресметува и плаќа на Данок на личен доход по стапка од 11,1111%)***
НАДОМЕСТ НА ТРОШОЦИ ЗА ХРАНА И ПРЕВОЗ ЗА ЛИЦА ВОЛОНТЕРИ за ФЕВРУАРИ/2021 ***6.085,00 денари (40.566,00 x 15%)*** ***(во висина од 15% од просечна месечна бруто плата, исплатена во 2020 година)***: ***Ослободен од Данок на личен доход до 6.085,00 денари***
ВРЕДНОСТА НА БОДОТ ЗА ПЛАТИТЕ НА ДРЖАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ за 2021 година ***81,60 денари*** ***Согласно Одлуката за утврдување на вредноста на бодот за платите на државните службеници (“Службен весник на РМ” 276/2019)***
Просечна месечна БРУТО плата исплатена по вработен за Шифра 84- Јавна управа и одбрана за ЈАВЕН СЕКТОР) – за (задолжително социјално осигурување) за I/2021 а се однесува за месец ФЕВРУАРИ/2021 година. ***22.931 (50% од 45.861,00)***

19.1. Надоместоци на плата за време на БОЛЕДУВАЊЕ за ЈАВЕН сектор

Согласно член 20 од Општиот колективен договор за јавен сектор на Република Македонија, работникот има право на ***надомест на плата – боледување*** – која се исплатува од страна на работодавачот и тоа:	

Времетраење на боледување	**Право на надомест**
До 7 дена **До 15 дена** **Од 15 до 21 ден**	**70% од основицата** **80% од основицата** **90% од основицата**
за професионално заболување и повреда на работа, давање крв и бременост и раѓање	**100% од основицата**

ОСНОВИЦА:П**росечна **исплатена нето плата на работникот во последните 3 месеци.

19.2. Додатоци на плата ЈАВЕН СЕКТОР

Согласно член 17 од Општиот Колективен договор за **јавен сектор** на РМ („Службен весник на РМ" 10/08; 88/08; 122/08; 85/09), ***основната плата на работникот се зголемува по час најмалку за:***

- ***Прекувремена работа..29%***
- ***Работа ноќе...29%***
- ***Работа во три смени 4%***
- ***Работа во ден на неделен одмор.........................29%***

За работа во денови на празници и неработни денови утврдени со закон, работникот има право на надомест на платата, што му припаѓа кога во тие денови не работи и плата за поминатите часови на работа ***зголемена за 42%.***

Додатоците меѓусебно не се исклучуваат.

Правото на зголемен надоместок по основ на работа во три смени, работникот го остварува само за ефективно поминатото работно време во смени.

***НАПОМЕНА:* Основната плата на работникот се згоемува за 0,5% за секоја година работен стаж, а најмногу до 20%.**

20. ПРИМЕРИ ЗА ПРЕСМЕТКА НА ЛИЧЕН ДОХОД ОД РАБОТА ЗА 2021 ГОДИНА

20.1. Пресметка на МИНИМАЛНА ПЛАТА во висина од 14.955,00 ВО НЕТО ИЗНОС

1. НЕТО ПЛАТА	**14.955,00**
2. Даночно намалување за 2021 година	8.438,00
3. Основица за данок на доход (1 - 2)	6.517,00
4. Данок на доход со 10% (3 х 11,1111%)	**724,00**
5. Бруто плата 1 (1 + 4)	**15.679,00**
6. БРУТО ПЛАТА II (15.679 х 1,3889)	**21.776,00**
7. Придонес за задолжително ПИО (6 х 18,8%)	4.094,00
8. Придонес за здравствено осигурување (6 х 7,5%)	1.633,00
9. Придонес за вработување (6 х 1,2%)	261,00
10.Придонес за дополнително (6 х 0,5%)	109,00
11 **Вкупно придонеси (7 +8 + 9 +10)**	**6.097,00**
12 Бруто плата намалена за придонеси (6 - 11)	15.679,00
13 Даночно намалување за 2021 година	8.438,00
14 Основица за данок на доход (12 - 13)	7.241,00
15. Данок на доход од 10% (14 х 10%)	**724,00**
16. НЕТО ПЛАТА (6 - 11- 15)	**14.955,00**

20.2. Пресметка на МИНИМАЛНА ПЛАТА во висина од 21.776,00 ВО БРУТО ИЗНОС

1. БРУТО ПЛАТА	**21.776,00**
2. Придонес за задолжително ПИО (1 х 18,8%)	4.094,00
3. Придонес за здравствено осигурување (1 х 7,5%)	1.633,00
4. Придонес за вработување (1 х 1,2%)	261,00
5. Придонес за дополнително (1 х 0,5%)	109,00
6. Вкупно придонеси (2 +3 + 4 +5)	**6.097,00**
7. Бруто плата намалена за придонеси (1 – 6)	15.679,00
8. Даночно намалување за 2021 година	8438,00
9. Основица за данок на доход (7– 8)	7.241,00
10. Данок на доход од 10% (9 х 10%)	**724,00**
11. НЕТО ПЛАТА (1 - 6 - 10)	**14.955,00**

20.3. Пресметка на личен доход од работа која претставува НАЈНИСКА основица за пресметка на ДАНОЦИ и ПРИДОНЕСИ во висина од 20.571,00 денари во (БРУТО ИЗНОС)

1.БРУТО ПЛАТА	**20.571,00**
2.Придонес за задолжително ПИО (1 x 18,8%)	3.867,00
3.Придонес за здравствено осигурување (1 x 7,5%)	1.543,00
4.Придонес за вработување (1 x 1,2%)	247,00
5.Придонес за дополнително здравствено осигурување (1 x 0,5%)	103,00
6.Вкупно придонеси (2 + 3 + 4 + 5)	**5.760,00**
7.Бруто плата намалена за придонеси (1 – 6)	14.811,00
8.Даночно намалување за 2021 година	8.438,00
9.Основица за данок на доход (7 – 8)	6.373,00
10. Данок на доход од 10% (10 x 10%)	**637,00**
11. НЕТО ПЛАТА (1 – 6 – 10)	**14.174,00**

КНИЖЕЊЕ:

420 – Плата и надоместоци од плата	20.571,00	
240 – Обврска за плати и надоместоци		20.571,00
- (вкалкулирана бруто плата),		
240 – Обврска за плати и надоместоци	20.571,00	
2430 – Обврска за нето плата		14.174,00
2340 – Данок од плата		637,00
2347 – Придонеси од плата		5.760,00
- (за пресметана плата, даноци и придонеси),		
2430 – Обврски за нето плата	14.174,00	
2340 – Данок од плата	637,00	
2347 – Придонеси од плата	5.760,00	
1000 – Трансакциска сметка		20.571,00
- (исплатена бруто плата).		

20.4. Пресметка на Личен доход од работа која претставува НАЈВИСОКА основица за пресметка на ДАНОЦИ и ПРИДОНЕСИ во висина од 658.256,00 денари (БРУТО ИЗНОС)

1. Бруто плата	**658.256,00**
2. Придонес за задолжително ПИО (1 x 18,8%)	123.752,00
3. Придонес за здравствено осигурување (1 x 7,5%)	49.369,00
4. Придонес за вработување (1 x 1,2%)	7.899,00
5. Придонес за дополнително здравствено осигурување (1 x 0,5%)	3.291,00
6. Вкупно придонеси (2 + 3 + 4 + 5)	**184.311,00**
7. Бруто плата намалена за придонеси (1 – 6)	473.945,00
8. Даночно намалување за 2021 година	8.438,00
9. Основица за данок на доход (7 – 8)	465.507,00
10. Данок на доход од (9 x 10%)	**46.551,00**
11. Нето плата (1 – 6 – 10)	**427.394,00**

20.5. Пресметка на Личен доход од работа на основица ПОВИСОКА од НАЈВИСОКА основица за пресметка на даноци и придонеси во висина од 700.000,00 денари (БРУТО ОЗНОС)

1. Бруто плата	**700.000,00**
2. Вкупно придонеси за највисок износ	184.311,00
3. Намалување на платата за придонеси (1 – 2)	**515.689,00**
4. Даночно намалување за 2021 година	8.438,00
5. Основица за данок (3 – 4)	507.251,00
6.Данок на личен доход од 10% *(5 x 10%)*	**50.725,00**
7. Нето плата (3 - 6)	**464.964,00**

ТЕКОВНИ ИНФОРМАЦИИ

КОЕФИЦИЕНТ НА МДБ

Коефициент на МДБ за месец ФЕВРУАРИ/2021 (1,1%)
(„Службен весник на РСМ” 56/2021)

Врз основа на член 44 од Законот за Данок на добивка (“Службен весник на РСМ” 112/2014...232/19; 275/19;) Државниот завод за статристика го утврдува објавува:

ПРОЦЕНТОТ НА ПОРАСТ НА ЦЕНИТЕ НА МАЛО ВО РСМ ЗА МЕСЕЦ ДЕКЕМВРИ/2020 ГОДИНА

Р.бр.	***ОПИС***	***ПОРАСТ***
1.	Кумулативен порат на цените на мало во РС Македонија за периодот ***ФЕВРУАРИ/2021 година*** во однос на прос-ечните цени на мало ***во 2019 година изнесува:***	***1,1%***
2.	Коефициентот за пораст на даночн-ата основица за плаќање на данок на добивка за месец ***ФЕВРУАРИ/2021 година*** **изнесува**:	***1,1%***

Бидејки има пораст на коефициентот на **МДБ за месец *ФЕВРУАРИ/2021 ГОДИНА,*** Месечната аконтација на данокот на добивка, ке се пресмета како ***1/12* од Годишниот данок утврден во Даночниот биланс за 2019** година, од ***(АОП/ 56), помножен со 1,1%.***

ТЕКОВНИ ИНФОРМАЦИИ

КОЕФИЦИЕНТИ НА ПОРАСТ НА ЦЕНИТЕ ЗА МЕСЕЦ ФЕВРУАРИ/2021 ГОДИНА

Месечен коефициент за ФЕВРУАРИ/2021 (0,013) .
Кумулативен коефициент од I до II/2021 (0,014).

1. ЦЕНИТЕ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА ИНДУСТРИСКИ ПРОИЗВОДИ

Р.бр	*ОПИС*	*Коефициент*
1.	Месечен коефициент на пораст на цените на производителите на индустриски производи во **ФЕВРУАРИ/2021 година** во однос на **ЈАНУАРИ/2021 година.**	***0,013***
2.	Коефициент на пораст на цените на производителите на индустриски производи од почетокот на годината до крајот на **ФЕВРУАРИ/*2021* година.**	***0,014***
3.	Коефициент на пораст на цените на производителите на индустриски производи во **ФЕВРУАРИ/*2021* година** во однос на **ФЕВРУАРИ/*2020* година.**.	***0,023***

2. ЦЕНИ НА МАЛО

Р.бр	*ОПИС*	*Коефициент*
1.	Месечен коефициент на пораст на цените на мало во **ФЕВРУАРИ/2021 година**, во однос **на ЈАНУАРИ/2021 година.**	***0,000***
2.	Коефициент на пораст на цените на мало од почетокот на годината до крајот на **ФЕВРУАРИ/2021 година.**	***(-0,001)***
3.	Коефициент на пораст на цените на мало во **ФЕВРУАРИ/2021 година** во однос на **ЈАНУАРИ/2020 година**.	***0,018***

3. ТРОШОЦИ НА ЖИВОТ – ИНФЛАЦИЈА

Р.бр.	*ОПИС*	*Коефициент*
1.	Месечен коефициент на пораст на цените на мало во **ФЕВРУАРИ*/2021 година***, во однос на **ЈАНУАРИ/2021 година*.***	***0,001***
2.	Коефициент на пораст на трошоците на живот во Република Македонија во период од почетокот на годината до крајот на ***ФЕВРУАРИ/2021* година** во однос на просекот на трошоците на живот ***во 2020 година.***	***0,008***

ТЕКОВНИ ИНФОРМАЦИИ

ВАЛОРИЗАЦИОНИ КОЕФИЦИЕНТИ ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПЛАТИТЕ ОД ПОРАНЕШНИТЕ ГОДИНИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКА ОСНОВА НА НИВО НА ПЛАТИТЕ ОД 2020 ГОДИНА, ЗА ПЕНЗИИ ОСТВАРЕНИ ВО 2021 ГОДИНА

Постојаното обезвреднување на паричните средства за пензионерите се ревалоризира врз основа на коефициенти и основици.

Коефициентите се применуваат кај исплатените плати, а ревалоризацијата на основиците се врши за оние кои не примале плати.

Валоризационите коефициенти се објавени во (“Службен весник на РМ” 55/2021 година).

ВОВЕД

Врз основа на член 33 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување (“Службен весник на РМ” 98/12; 166/12; 15/13; 170/13; 180/14; 20/15; 61/15; 97/15; 129/15; 147/15; 154/15; 217/15; 13/16; 27/16; 120/16; 132/16; 35/18; 220/18 и 245/18275/19; 31/20; 267/20), платите од поранешните години **кои се земаат за утврдување на пензиската основица, се валоризираат со коефициентите** пресметани врз основа на движењето на платите на сите вработени во Република Македонија.

Валоризацијата на платите од поранешните години според кои се утврдува пензијата, се врши **според просекот на платите во последната календарска година, која и предходи на годината во која осигуреникот го остварува правото на пензија**.

Коефициентите за валоризација на платите од поранеш-ните години, се утврдуваат секоја година, единствено за сите плати врз основа на статистичките податоци за движењето на платите на сите вработени во Република Македонија.

Согласно Соопштението на ДЗС за исплатената плата по вработен **во РМ бр.4.1.21.17 од 23.02.2021 година**, Фондот на пензиско и инвалидско осигурување на Македонија ги ут-врдува и објавува:

ВАЛОРИЗАЦИОНИТЕ КОЕФИЦИЕНТИ ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПЛАТИТЕ ОД ПОРАНЕШНИТЕ ГОДИНИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКА ОСНОВА НА НИВО НА ПЛАТИТЕ ОД 2020 ГОДИНА, ЗА ПЕНЗИИТЕ ОСТВАРЕНИ ВО 2021ГОДИНА

Платите остварени од 1970 до 2020 година, што сеземаат за утврдување на пензиската основа, кои се пресметуваат ***според просечната плата на вработените во Република-та од 2020 година***, како ***последна календарска година***, што и претходи на годината во која осигуреникот го остварува пра-вото на пензија, со валоризационите коефициенти, што се пресметуваат врз основа на статистичките податоци, за дви-жењето на платите на сите вработени во Републиката и тоа:

Година	Просечна плата	Коефициент
1970	0,001136	23.927.816,9014
1971	0,001366	19.898.975,1098
1972	0,001625	16.727.384,6154
1973	0,001872	14.520.299,1453
1974	0,002400	11.325.833,3333
1975	0,003013	9.021.573,1829
1976	0,003435	7.913.245,9971
1977	0,004087	6.650.844,1400
1978	0,004902	5.545.083,6393

1979	0,005775	4.706.839,8268
1980	0,006945	3.913.894,8884
1981	0,008817	3.082.908,0186
1982	0,011259	2.414.246,3807
1983	0,014076	1.931.088,3774
1984	0,019542	1.390.952,8196
1985	0,032821	828.189,2691
1986	0,066730	407.343,0241
1987	0,133917	202.976,4705
1988	0,359726	75.563,0674
1989	6,420000	4.233,9564
1990	38,54	705,2932
1991	77,85	349,1586
1992	764,00	35,5785
1993	4.854,00	5,5999
1994	9.009,00	3,0172
1995	9.373,00	2,9000
1996	9.445,00	2,8779
1997	9.469,00	2,8706
1998	9.623,00	2,8247
1999	9.754,00	2,7868
2000	9.942,00	2,7341
2001	10.552,00	2,5760
2002	11.279,00	2,4100
2003	11.824,00	2,2989
2004	12.293,00	2,2112
2005	12.597,00	2,1578
2006	13.517,00	2,0109
2007	14.584,00	1,8638
2008	16.096,00	1,6887
2009	19.057,00	1,3620
2010	20.553,00	1,3225
2011	20.847,00	1,3039
2012	20.902,00	1,3004

2013	21.145,00	1,2855
2014	21.394,00	1,2705
2015	21.906,00	1,2408
2016	22.342,00	2,166
2017	22.928,00	1,855
2018	24.276,00	1,987
2019	25.213,00	1,0781
2020	27.182,00	1.0000

(“Службен весник на РМ” 55/2021)

Пензиите пресметани со коефициентите од точка 1 на ова известување, а согласно членот 37 став 3 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување, се сведуваат ***од просечно на месечно ниво, со коефициент од*** **1,0409**.

ВИСИНА НА ПЕНЗИСКИТЕ ОСНОВИЦИ НА ОСИГУРЕНИЦИТЕ, ОДНОСНО ЛИЦАТА КОИ НЕ ОСТВАРИЛЕ ПЛАТА, ОДНОСНО НАДОМЕСТОК НА ПЛАТА ПО 1 ЈАНУАРИ 1970 ГОДИНА, ЗА ПЕНЗИИ ОСТВАРЕНИ ВО 2021 ГОДИНА

Согласно член 21 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување (“Службен весник на РМ” 98/12; 166/12; 15/13; 170/13; 180/14; 20/15; 61/15; 97/15; 129/15; 147/15; 154/15; 217/15; 13/16; 27/16; 120/16; 132/16; 35/18; 220/18 и 245/18275/19; 31/20; 267/20), на осигуреникот, односно лицето кое не остварило плата, односно надоместок на плата по јауари 1970 година, пензиската основица се утврдува во зависност од движењето на просечната плата на сите вработени во Републиката и стручната подготовка на осигуреникот.

Основицата од ставот (1) на член 21 во почетокот на годината ја објавува Фондот за пензиско и инвалидскои инвалидско осигурување на Македонија.

Согласно Соопштението на ДЗС за исплатена просечна бруто плата по вработен во **РМ бр.4.1.21.16 од 23.02.2021** го-дина, Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија ја утврдува и објавува висината на пензиските основици за осигурениците и лицата кои не оствариле плата односно надоместок на плата ***по 1 Јануари 1970 година, според стручна подготовка.***

Висината на пензиските основици за осигурениците и лицата кои не оствариле плата, односно надоместок на плата по 1 јануари 1970 година, **според стручната подготовка из-несува за:**

Висока стручна подготовка	**25.820,00**
Виша стручна подготовка или подготовка за високо квалификуван работник	**21.543,00**
Средна стручна подготовка или подготовка за квалификуван работник	**19.547,00**
Стручна подготовка на полуквалификуван работник односно нижа стручна подготовка	**17.248,00**
за осигуреници и лица без стручна подготовка	**16.624,00**

Износите од ова известување се сметаат како просечна плата остварена во 2020 година и служат за утврдување на пензиската основа на осигуреници, односно лицата, кои не оствариле плата, а кои правото на пензија **го остваруваат во 2021 година.**

ТЕКОВНИ ИНФОРМАЦИИ

П Р Е Г Л Е Д
НА ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ
(од 02.03.2021)

Согласно Одлуката за утврдување на највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт донесена од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија објавена во ***(“Службен весник на РМ” 48/2021),*** претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати, ги формираат цените за одделни нафтени деривати, така што највисоките малопродажни цени изнесуваат и тоа: ***за период од 02.03.2021 до нова промена.***

Табела 1

Највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти 30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	До 65,50	19,50
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	До 67,50	20,25
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	**Ден/лит.**	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС(Д-Е В)	до 56,00	16,80
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	**Ден/лит.**	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО (ЕЛ – 1)	до 45,00	13,50
	Г) МАЗУТ	**Ден/лит.**	
1.	М – 1 НС	до 35,396	10,62

Табела 2
Највисоки набавни цени

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти 30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 26,423	7,93
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 28,036	8,42
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	**Ден/лит.**	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС (Д-Е В)	до 25,558	7,67
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	**Ден/лит.**	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО 1 (ЕЛ-1)	До 25,294	7,59
	Г) МАЗУТ	**Ден/лит.**	
1.	М – 1 НС	до 26,607	7,98

Табела 3
Еколошка такса

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,080
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,080
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	0,030
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,040
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,050

Табела 4
Задолжителни резерви на нафта

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,890
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,890
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	0,300
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,300
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,740

Табела 5
Акцизи

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	21,865
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС – 98	21,947
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**Ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	15,320
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	6,252
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,100

П Р Е Г Л Е Д
НА ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ
(од 09.03.2021)

Согласно Одлуката за утврдување на највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт донесена од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на РС Македонија објавена во ***(“Службен весник на РСМ” 54/2021),*** претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати, ги формираат цените за одделни нафтени деривати, така што највисоките малопродажни цени изнесуваат и тоа: ***за период од 09.03.2021 до нова промена.***

Табела 1
Највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт

Ред. Бр.	**А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**	**Коефициенти 30%**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	До 66,00	19,80
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	До 68,00	20,40
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	**Ден/лит.**	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС(Д-Е В)	до 56,00	16,80
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	**Ден/лит.**	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО (ЕЛ – 1)	до 45,00	13,50
	Г) МАЗУТ	**Ден/лит.**	
1.	М – 1 НС	до 35,843	10,75

Табела 2
Највисоки набавни цени

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти 30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 26,966	8,09
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 28,593	8,58
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	**Ден/лит.**	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС (Д-Е В)	до 25,743	7,72
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	**Ден/лит.**	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО 1 (ЕЛ-1)	До 25,499	7,65
	Г) МАЗУТ	**Ден/лит.**	
1.	М – 1 НС	до 26,985	8,09

Табела 3
Еколошка такса

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,080
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,080
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	0,030
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,040
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,050

Табела 4
Задолжителни резерви на нафта

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,890
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,890
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	0,300
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,300
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,740

Табела 5
Акцизи

А	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	21,746
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС – 98	21,814
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**Ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	15,135
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	6,136
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,100

П Р Е Г Л Е Д
НА ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ
(од 16.03.2021)

Согласно Одлуката за утврдување на највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт донесена од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на РС Македонија објавена во ***(“Службен весник на РСМ” 58/2021),*** претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати, ги формираат цените за одделни нафтени деривати, така што највисоките малопродажни цени изнесуваат и тоа: ***за период од 16.03.2021 до нова промена.***

Табела 1

Највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти 30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	До 67,50	20,25
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	До 69,50	20,85
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	**Ден/лит.**	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС(Д-Е В)	до 57,00	17,10
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	**Ден/лит.**	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО (ЕЛ – 1)	до 46,50	13,95
	Г) МАЗУТ	**Ден/лит.**	
1.	М – 1 НС	до 36,211	10,86

Табела 2
Највисоки набавни цени

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти 30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 28,474	8,54
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 30,121	9,04
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	**Ден/лит.**	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС (Д-Е В)	до 26,688	8,01
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	**Ден/лит.**	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО 1 (ЕЛ-1)	До 26,565	7,97
	Г) МАЗУТ	**Ден/лит.**	
1.	М – 1 НС	до 27,297	8,19

Табела 3
Еколошка такса

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,080
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,080
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	0,030
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,040
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,050

Табела 4
Задолжителни резерви на нафта

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,890
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,890
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	0,300
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,300
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,740

Табела 5
Акцизи

А	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	21,692
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС – 98	21,692
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**Ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	15,131
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	6,252
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,100

П Р Е Г Л Е Д
НА ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ
НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ
(од 22.03.2021)

Согласно Одлуката за утврдување на највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт донесена од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на РС Македонија објавена во ***(“Службен весник на РСМ” 65/2021),*** претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати, ги формираат цените за одделни нафтени деривати, така што највисоките малопродажни цени изнесуваат и тоа: ***за период од 22.03.2021 до нова промена.***

Табела 1
Највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти 30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	До 67,00	20,10
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	До 69,00	20,70
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	**Ден/лит.**	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС(Д-Е В)	до 56,50	16,95
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	**Ден/лит.**	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО (ЕЛ – 1)	до 45,50	13,65
	Г) МАЗУТ	**Ден/лит.**	
1.	М – 1 НС	до 35,393	10,62

Табела 2
Највисоки набавни цени

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти 30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 28,059	8,42
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 29,705	8,91
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	**Ден/лит.**	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС (Д-Е В)	до 25,995	7,79
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	**Ден/лит.**	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО 1 (ЕЛ-1)	До 25,844	7,75
	Г) МАЗУТ	**Ден/лит.**	
1.	М – 1 НС	до 26,604	7,98

Табела 3
Еколошка такса

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,080
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,080
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	0,030
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,040
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,050

Табела 4
Задолжителни резерви на нафта

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,890
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,890
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	0,300
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,300
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,740

Табела 5
Акцизи

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	21,692
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС – 98	21,692
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**Ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	15,121
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	6,252
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,100

П Р Е Г Л Е Д
НА ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ
(од 29.03.2021)

Согласно Одлуката за утврдување на највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт донесена од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на РС Македонија објавена во ***(“Службен весник на РСМ” 65/2021),*** претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати, ги формираат цените за одделни нафтени деривати, така што највисоките малопродажни цени изнесуваат и тоа: ***за период од 29.03.2021 до нова промена.***

Табела 1
Највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт

Ред.Бр.	**А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**	**Коефициенти 30%**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	До 66,00	19,80
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	До 68,00	20,40
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	**Ден/лит.**	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС(Д-Е В)	до 55,00	16,50
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	**Ден/лит.**	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО (ЕЛ – 1)	до 44,50	13,35
	Г) МАЗУТ	**Ден/лит.**	
1.	М – 1 НС	до 34,426	10,33

Табела 2
Највисоки набавни цени

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти 30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 27,142	8,14
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 28,795	8,64
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	**Ден/лит.**	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС (Д-Е В)	до 24,919	7,48
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	**Ден/лит.**	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО 1 (ЕЛ-1)	До 24,769	7,43
	Г) МАЗУТ	**Ден/лит.**	
1.	М – 1 НС	до 25,785	7,74

Табела 3
Еколошка такса

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,080
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,080
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	0,030
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,040
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,050

Табела 4
Задолжителни резерви на нафта

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,890
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,890
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	0,300
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,300
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,740

Табела 5
Акцизи

А	**МОТОРНИ БЕНЗИНИ**	**ден/лит.**
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	21,692
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС – 98	21,692
Б	**ДИЗЕЛ ГОРИВО**	**Ден/лит.**
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е В	15,121
В	**МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ**	**Ден/лит.**
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	6,252
Г	**МАЗУТ**	**Ден/лит.**
1.	М – 1 НС	0,100

КУРСНИ ЛИСТИ
НА НБРМ ОД 01.03.2021 ДО 30.03.2021 ГОДИНА

Земја	*Шифра*	*Валута*	*Важи за*	*Среден курс на девизи*		
				01.03.2021	*02.03.2021*	*03.03.2021*
ЕМУ	978	EUR	1	61.6943	61.6948	61.6948
САД	840	USD	1	50.8987	51.1863	51.2927
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	70.8723	71.2740	71.3812
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	56.1572	56.0149	55.8324
ШВЕДСКА	752	SEK	1	6.0850	6.0584	6.0843
НОРВЕШКА	578	NOK	1	5.9315	5.9551	6.0158
ЈАПОНИЈА	392	JPY	1	0.4789	0.4796	0.4798
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2966	8.2968	8.2967
КАНАДА	124	CAD	1	40.2415	40.3920	40.5220
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	39.5350	39.6241	40.0044
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.5443	31.5445	31.5445
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.3552	2.3650	2.3600
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1707	0.1700	0.1696
ПОЛСКА	985	PLN	1	13.6534	13.6303	13.6126
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.6552	12.6556	12.6522
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.1359	8.1418	8.1365
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	6.8422	7.0771	6.9988
РУСИЈА	643	RUB	1	0.6804	0.6908	0.6956
БРАЗИЛ	986	BRL	1	9.2573	9.1748	9.0214
КИНА	156	CNY	1	7.8707	7.9126	7.9258
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	6.5625	6.5985	6.6127
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0036	0.0036	0.0036
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	15.3959	15.4903	15.5403
ИНДИЈА	356	INR	1	0.6887	0.6958	0.6990
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0451	0.0456	0.0456
МЕКСИКО	484	MXN	1	2.4397	2.4647	2.4800
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	12.5661	12.6214	12.6413
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	37.1161	37.1007	37.2441
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.0441	1.0541	1.0575
СИНГАПУР	702	SGD	1	38.3052	38.4583	38.5207
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.6765	1.6932	1.6949
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.4081	3.3992	3.4019

Земја	*Шифра*	*Валута*	*Важи за*	*Среден курс на девизи*

				04.03.2021	*05.03.2021* *06.03.2021* *07.03.2021* *08.03.2021*	*09.03.2021*
ЕМУ	978	EUR	1	61.6950	61.6950	61.6950
САД	840	USD	1	51.2077	51.2672	51.9931
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	71.4476	71.5139	71.9643
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	55.7619	55.5111	55.6463
ШВЕДСКА	752	SEK	1	6.0933	6.0726	6.0602
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.0219	6.0135	6.0613
ЈАПОНИЈА	392	JPY	1	0.4790	0.4774	0.4786
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2966	8.2967	8.2966
КАНАДА	124	CAD	1	40.4982	40.5541	41.0343
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	39.9191	39.9346	39.8058
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.5446	31.5446	31.5446
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.3604	2.3541	2.3354
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1696	0.1692	0.1680
ПОЛСКА	985	PLN	1	13.6084	13.5507	13.4114
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.6489	12.6391	12.6290
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.1386	8.1317	8.1413
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	6.9313	6.8805	6.7751
РУСИЈА	643	RUB	1	0.6941	0.6959	0.6952
БРАЗИЛ	986	BRL	1	8.9638	9.1442	9.0425
КИНА	156	CNY	1	7.9201	7.9253	7.9662
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	6.6018	6.6081	6.6927
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0036	0.0036	0.0036
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	15.5638	15.4896	15.5748
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7029	0.7047	0.7088
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0458	0.0456	0.0456
МЕКСИКО	484	MXN	1	2.4686	2.4617	2.4122
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	12.6409	12.6352	12.6580
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	37.2083	37.1679	37.0029
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.0561	1.0564	1.0673
СИНГАПУР	702	SGD	1	38.4608	38.5016	38.5690
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.6872	1.6898	1.6887
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.4261	3.4100	3.3606

Земја	*Шифра*	*Валута*	*Важи за*	*Среден курс на девизи*		
				10.03.2021	*11.03.2021*	*12.03.2021 13.03.2021 14.03.2021 15.03.2021*
ЕМУ	978	EUR	1	61.6950	61.6950	61.6950
САД	840	USD	1	51.8707	51.8794	51.7012
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	71.9895	72.0231	71.8721
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	55.7267	55.7367	55.6111
ШВЕДСКА	752	SEK	1	6.0867	6.0900	6.0850
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.1182	6.1197	6.1167
ЈАПОНИЈА	392	JPY	1	0.4764	0.4778	0.4741
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2961	8.2961	8.2961
КАНАДА	124	CAD	1	41.1574	41.0179	41.1987
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	39.9579	39.9838	40.0773
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.5446	31.5446	31.5446
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.3469	2.3524	2.3593
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1682	0.1679	0.1685
ПОЛСКА	985	PLN	1	13.4579	13.4847	13.4508
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.6243	12.6256	12.6295
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.1271	8.1322	8.1301
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	6.7780	6.8346	6.8207
РУСИЈА	643	RUB	1	0.7013	0.7013	0.7035
БРАЗИЛ	986	BRL	1	8.8702	8.9664	9.2885
КИНА	156	CNY	1	7.9629	7.9675	7.9467
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	6.6824	6.6837	6.6595
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0036	0.0036	0.0036
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	15.5788	15.6063	15.5650
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7106	0.7107	0.7114
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0456	0.0455	0.0455
МЕКСИКО	484	MXN	1	2.4324	2.4461	2.4821
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	12.5975	12.5723	12.5549
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	37.1500	37.1881	37.0919
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.0688	1.0678	1.0679
СИНГАПУР	702	SGD	1	38.5329	38.5136	38.4321
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.6858	1.6860	1.6797
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.3690	3.3947	3.4562

Земја	*Шифра*	*Валута*	*Важи за*	*Среден курс на девизи*		
				16.03.2021	*17.03.2021*	*18.03.2021*
ЕМУ	978	EUR	1	61.6950	61.6950	61.6957
САД	840	USD	1	51.7576	51.7315	51.8146
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	72.0147	71.7801	72.0155
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	55.6613	55.9186	55.8484
ШВЕДСКА	752	SEK	1	6.0574	6.0850	6.0871
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.1091	6.1067	6.0956
ЈАПОНИЈА	392	JPY	1	0.4740	0.4750	0.4745
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2966	8.2968	8.2969
КАНАДА	124	CAD	1	41.4784	41.4979	41.5403
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	40.0123	40.0877	39.9920
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.5446	31.5446	31.5450
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.3554	2.3550	2.3585
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1678	0.1680	0.1678
ПОЛСКА	985	PLN	1	13.4371	13.4315	13.3726
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.6308	12.6248	12.6234
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.1394	8.1429	8.1430
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	6.8663	6.9049	6.8935
РУСИЈА	643	RUB	1	0.7079	0.7116	0.7025
БРАЗИЛ	986	BRL	1	9.2225	9.2466	9.1674
КИНА	156	CNY	1	7.9598	7.9587	7.9674
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	6.6659	6.6607	6.6715
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0036	0.0036	0.0036
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	15.6475	15.6997	15.7568
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7133	0.7134	0.7138
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0456	0.0458	0.0458
МЕКСИКО	484	MXN	1	2.5017	2.5077	2.4990
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	12.5854	12.5744	12.5717
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	37.1925	37.2150	37.1258
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.0661	1.0638	1.0640
СИНГАПУР	702	SGD	1	38.4632	38.4416	38.4732
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.6843	1.6831	1.6831
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.4794	3.4843	3.4821

Земја	*Шифра*	*Валута*	*Важи за*	*Среден курс на девизи*		
				19.03.2021 20.03.2021 21.03.2021 22.03.2021	*23.03.2021*	**24.03.2021**
ЕМУ	978	EUR	1	61.6950	61.6950	61.6950
САД	840	USD	1	51.8838	51.7315	51.9187
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	71.9391	71.5470	71.5719
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	55.7519	55.9693	55.7519
ШВЕДСКА	752	SEK	1	6.0638	6.0735	6.0596
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.0475	6.0847	6.0614
ЈАПОНИЈА	392	JPY	1	0.4763	0.4754	0.4783
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2964	8.2968	8.2968
КАНАДА	124	CAD	1	41.4701	41.3977	41.3007
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	40.1529	40.0617	39.8264
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.5446	31.5446	31.5446
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.3614	2.3661	2.3550
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1677	0.1682	0.1683
ПОЛСКА	985	PLN	1	13.3539	13.4070	13.3565
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.6287	12.6264	12.6184
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.1437	8.1456	8.1440
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	7.1444	6.5565	6.5887
РУСИЈА	643	RUB	1	0.7005	0.6940	0.6834
БРАЗИЛ	986	BRL	1	9.3890	9.3595	9.4102
КИНА	156	CNY	1	7.9696	7.9522	7.9743
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	6.6804	6.6615	6.6849
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0036	0.0036	0.0036
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	15.7333	15.6570	15.7792
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7156	0.7150	0.7165
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0459	0.0459	0.0460
МЕКСИКО	484	MXN	1	2.5536	2.5045	2.5087
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	12.6315	12.5744	12.5939
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	37.1701	37.1276	36.4671
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.0675	1.0666	1.0678
СИНГАПУР	702	SGD	1	38.6318	38.5787	38.6681
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.6823	1.6758	1.6756
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.5244	3.5122	3.5090

Земја	*Шифра*	*Валута*	*Важи за*	*Среден курс на девизи*			
				25.03.2021	***26.03.2021 27.03.2021 28.03.2021 29.03.2021***	***30.03.2021***	***31.03.2021***
ЕМУ	978	EUR	1	61.6944	61.6940	61.6963	61.6454
САД	840	USD	1	52.1729	52.3629	52.3560	52.5044
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	71.5297	72.1567	72.4816	72.2012
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	55.7412	55.6303	55.7077	55.7524
ШВЕДСКА	752	SEK	1	6.0702	6.0541	6.0365	6.0158
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.0745	6.0928	6.1244	6.1270
ЈАПОНИЈА	392	JPY	1	0.4797	0.4770	0.4776	0.4761
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2967	8.2966	8.2970	8.2891
КАНАДА	124	CAD	1	41.4501	41.6457	41.5939	41.6129
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	39.7208	39.9081	40.0677	39.9802
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.5443	31.5441	31.5453	31.5193
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.3542	2.3655	2.3657	2.3599
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1691	0.1697	0.1703	0.1697
ПОЛСКА	985	PLN	1	13.3307	13.2695	13.2803	13.2337
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.6216	12.6220	12.5847	12.5270
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.1466	8.1455	8.1476	8.1436
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	6.5626	6.5269	6.4127	6.3032
РУСИЈА	643	RUB	1	0.6840	0.6893	0.6898	0.6914
БРАЗИЛ	986	BRL	1	9.4539	9.1930	9.0778	9.1077
КИНА	156	CNY	1	7.9984	8.0057	7.9779	7.9899
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	6.7159	6.7396	6.7341	6.7532
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0036	0.0036	0.0036	0.0036
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	15.8524	15.7138	15.7172	15.7528
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7186	0.7217	0.7216	0.7147
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0461	0.0463	0.0462	0.0463
МЕКСИКО	484	MXN	1	2.5157	2.5433	2.5232	2.5446
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	12.6312	12.6282	12.6419	12.6486
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	36.3700	36.5854	36.7131	36.7068
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.0735	1.0799	1.0803	1.0812
СИНГАПУР	702	SGD	1	38.7601	38.8869	38.9006	38.9791
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.6830	1.6831	1.6797	1.6791
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.5204	3.4886	3.4872	3.5146

ТЕКОВНИ ИНФОРМАЦИИ

РОКОВИ ПРИ ЗАДОЛЖИТЕЛНО ПОДНЕСУВАЊЕ НА ОБРАСЦИ ЗА МАРТ/2021 ГОДИНА

Даночниот роковник е потсетник за навремено поднесување на даночните пријави во законски предвидените рокови. Во календарот даден е преглед на даночните обврски и роковите во кои треба да ја поднесете даночната пријава по одделни видови даноци.

Доколку рокот до кога треба да се поднесе соодветната даночна пријава **е Сабота, Недела или Државен празник**, тогаш тој **се префрла за првиот следен работен ден**.

Но, сепак се препорачува даночните обврски да ги исполнат пред навршувањето на крајните рокови прикажани во Табелата.

ОБВРСКА	РОК НА ДОСТАВ-УВАЊЕ
ОБРАЗЕЦ: “**МПИН “–** Месечна пресметка за интегрирана наплата на плата за **ФЕРУАРИ/*2021*** **Доставување**: **Електронски до УЈП**.	**До 10 МАРТ**
ПЛАКАЊЕ НА: Аконтација на ДАНОК НА ДОБИВКА и Аконтација на данок на личен до-ход **ОБВРЗНИЦИ:** Сите правни субјекти освен обврзник со посебен даночен статус (*заштитно друштво за вработување на инвалиди, стопанска единица на КПУ, или корисник на технолошко индустриска зона, како и трговските друштва кои се обврзници на паушал на вкупен приход*). **НАПОМЕНА: Образецот *„МДБ” немате обврска да го доставувате до УЈП.***	**До 15 МАРТ**

ОБРАЗЕЦ: "ДДВ-01" – Пријава за регистрација на ДДВ. **ОБВРЗНИЦИ:** Фирми и Граѓани доколку се обврзани или пак сакаат доброволно да се регистрираат за целите на ДДВ, **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-даноци **http://etax.ujp.gov.mk**	**До 15 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: "Б" Биланс на приходи и расходи **ОБВРЗНИЦИ:** Трговец-поединец и самостоен вршител на дејност. **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-персонален данок **http://epdd.ujp.gov.mk**	**До 15 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: "ДЛД-ДБ" Годишен даночен биланс за утврдување на данокот на доход од вршење на самостојна дејност **ОБВРЗНИЦИ**:Трговец-поединец и самостоен вршител на дејност **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-персонален данок **http://epdd.ujp.gov.mk**	**До 15 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: "ДБ" Даночен биланс за оданочување на добивката **ОБВРЗНИЦИ**: **Правни лица/**резиденти на РСМ.кои остваруваат добивка од вршење на дејност во земјата и странство или постојана деловна единица на нерезидент - кој остварува добивка од вршење на дејност на територија на РСМ, заради утврдување на данокот на добивка. Доколку Годишната сметка до Централниот регистар ја имате доставено во електронска форма, рокот за доставување на "**ДБ"**. **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-даноци **http://etax.ujp.gov.mk**	**До 15 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: "ДБ-ВП" – Даночен биланс на Вкупен приход. **ОБВРЗНИЦИ: Правни лица** доколку ги исполнуваат условите за влез во „поедноставениот даночен режим за трговски друштва" за оданочување со данок на вкупен приход односно	**До 15 МАРТ**

сте оствариле вкупен приход во претходната година **до 5.000.000 милиони** денари на годишно ниво или пак **од 5 000 001 до 10 000 000** денари на годишно ниво и сакате да се определите за пресметување и плаќање на годишен данок на вкупен приход, и доколку Годишната сметка до Централниот регистар ја имате доставено во електронска форма, **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-даноци **http://etax.ujp.gov.mk.**	
ОБРАЗЕЦ: "ДБ-БВ-ФП" – Барање за пресметување на износот за враќање на применатата финансиска поддршка. **ОБВРЗНИЦИ: Трговец поединец и самостоен вршител на дејност.** **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-персонален данок **http://epdd.ujp.gov.mk**	**До 15 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: "ДД-ГДВП/БВФП-2" – Барање за пресметување на износот за враќање на применатата финансиска поддршка за исплата на плати за месеците **X-XI-XII/2020** година **ОБВРЗНИЦИ: Правни лица** **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-даноци **http://etax.ujp.gov.mk**	**До 15 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: "ДД-ГДВП/БВФП-1" – Барање за пр-есметување на износот за враќање на применатата финансиска поддршка за исплата на плати за месеците **IV-V-VI/2020** година. **ОБВРЗНИЦИ: Правни лица** **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-даноци **http://etax.ujp.gov.mk**	**До 15 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: "ДБ-БВ-ФП-1" – Барање за пресметување на износот за враќање на применатата финансиска поддршка за исплата на плати за месеците **X-XI-XII/2020** година **ОБВРЗНИЦИ: Трговци поединци** и Самостојни вршители на дејност.	**До 15 МАРТ**

ДОСТАВУВАЊЕ: до УЈП преку системот е-персонален данок **http://epdd.ujp.gov.mk**	
ОБРАЗЕЦ: “ДБ-БВ-ФП-2” – Барање за пресметување на износот за враќање на примената финансиска поддршка за исплата на плати за месеците **IV-V-VI/2020** година. **ОБВРЗНИЦИ: Трговци поединци** и Самостојни вршители на дејност. **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-персонален данок **http://epdd.ujp.gov.mk**	**До 15 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: “ДБ-БВ-СПЗСО” – Барање за пресметување на износот за враќање на примената субвенција за исплата на придонеси од задолжително осигурување за месеците **IV-V-VI/2020 г.** **ОБВРЗНИЦИ: Трговец поединец** и самостооен вршител на дејност. **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-персонален данок **http://epdd.ujp.gov.mk**	**До 15 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: “ДД-ГДВП/БВ-СПЗСО” – Барање за пресметување на износот за враќање на примената субвенција за исплата на придонеси од задолжително осигурување за месеците **IV-V-VI/2020 г.** **ОБВРЗНИЦИ: Правни лица.** **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-даноци **http://etax.ujp.gov.mk**	**До 15 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: “Б-ПФПГ” – Барање за претворање на финансиската поддршка за исплата на плати во **ГРАНД.** **ОБВРЗНИЦИ: Трговец поединец** и самостооен вршител на дејност. **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-персонален данок **http://epdd.ujp.gov.mk**	**До 15 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: “Б-ПФПГ” – Барање за претворање на финансиската поддршка за исплата на плати во **ГРАНД.**	**До 15 МАРТ**

ОБВРЗНИЦИ: Правни лица. **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-даноци **http://etax.ujp.gov.mk**	
ОБРАЗЕЦ*:* ВХВ-1/Извештај за состојба и промени на вложувања во сопствени хартии од вредност и удели во инвестициски фондови и **ВХВ-2**/Извештај за состојба и промени на вложувања во должнички извештај за сосотојба и промени на вложувања во должнички хартии од вредност за **ФЕВРУАРИ/2021 година.** **ОБВРЗНИЦИ**: **Резиденти** кои можат да вложуваат во хартии од вредност на странски финансиски пазари. **ДОСТАВУВАЊЕ**: **до НБРМ.**	**До 20 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: МИ – Месечен извештај за трансакции за во странство. **ОБВРЗНИЦИ: Резиденти** кои имаат сметки во странство, евидентни сметки или имаат одобрение за девизен максимум, односно во работењето вршат наплата и плаќање во ефективни странски пари. **ДОСТАВУВАЊЕ: до НБРМ**	**До 20 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: “**ДДВ/04 “Даночна пријава на ДДВ** **ОБВРЗНИЦИ**: **МЕСЕЧНИ** даночни обврзници. **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-даноци **http://etax.ujp.gov.mk**	**До 25 МАРТ**
ОБРАЗЕЦ: “**ДД-01 “Барање за пренесување на загубата** **ОБВРЗНИЦИ**: Правни лица, кои во изминатата година оствариле финансиска загуба во Билансот на успех, со цел да се оствари право на намалување на даночната основа во идните пресметковни периоди. **ДОСТАВУВАЊЕ:** до УЈП преку системот е-даноци **http://etax.ujp.gov.mk**	**До 31 МАРТ**

ПРЕГЛЕД НА ВИСИНА НА СТАПКА НА КАЗНЕНА И ДОГОВОРНА КАМАТА ОД 01.02.2010 ДО 30.06.2021 година

Период	Референтна каматна стапка	Казнена камата правно и правно	Казнена камата правно и .	Објава на НБРМ	Стапка на ЕУРИБОР	Правно и правно	Правно и физичко
1	2	3=(2+10)	4=(2+8)	5	6	7=(6+10%)	8=(6+8%)
01.02-30.06. 2010	8,5%	18,5%	16,5%	8562 30.12 2009	0,453%	10,453%	8,453%
01.07-31.12 . 2010	5%	15%	13%	4474 30.06 2010	0,485%	10,485%	8,485%
01.01-30.06. 2011	4%	14%	12%	2521 29.12 2010	0,782%	10,782%	8,782%
01.07-31.12. 2011	4%	14%	12%	5978 30.06 2011	1,325%	11,325%	9,325%
01.01-30.06. 2012	4%	13,75%	12%	9901 28.12 2011	1,024%	11,024%	9,024%
01.07-31.12. 2012	3,75%	13,75%	11,75%	5631 29.06 2012	0,373%	10,373%	8,373%
01.01-30.06. 2013	3,75%	13,75%	11,75%	10257 31.12.2012	0,109%	10,109%	8,109%
01.07-31.12. 2013	3,50%	13,50%	11,50%	23009 28.06.2013	0,123%	10,123%	8,123%
01.01-30.06. 2014	3,25%	13,25%	11,25%	40842 31.12.2013	0,216%	10,216%	8,216%
01.07-31.12. 2014	3,25%	13,25%	11,25%	21389 25.06.2014	0,099%	10,099%	8,099%
01.01-30.06. 2015	3,25%	13,25%	11,25%	40009 29.12.2014	0,018%	10,018%	8,018%
01.07-31.12. 2015	3,25%	13,25%	11,25%	22941 29.06.2015	-0,064%	9,936%	7,936%
01.01-30.06. 2016	3,25%	13,25%	11,25%	41260 29.12.2015	-0,205%	9,795%	7,795%
01.07-31.12. 2016	4%	14%	12%	21125 27.06.2016	-0,205%	9,795%	7,636%
01.01-30.06. 2017	3,75%	13,75%	11,75%	38458 30.12.2016	-0,368%	9,632%	7,632%
01.07-31.12. 2017	3,25%	13,25%	11,25%	21905 29.06.2017	-0,372%	9,627%	7,627%

01.01-30.06.2018	3,25%	13,25%	11,25%	39714 26.12.2017	-0,368%	9,632%	7,632%
01.07-31.12 2018	3,00%	13,00%	11,00%	22066 27.06.2018	-0,370%	9,630%	7,630%
01.01-30.06. 2019	2,50%	12,50%	10,50%	40459 26.12.2018	-0,364%	9,612%	7,612%
01.07-31.12. 2019	2,25%	12,25%	10,25%	21235 26.06.2019	-0,388%	9,612%	7,612%
01.01-02.04 2020	**2,25%**	**12,25%**	**10,25%**	21235 26.06.2019	**-0,438%**	**9,562%**	**7,562%**
03.04-30.04. 2020(вонредна содотојба)	**1,75%**	**6,75%**	**5,75%**	11011 03.04.2020	**-0,423%**	**4,577%**	**3,577%**
01.05. 31.05 2020(вонредна содотојба)	**1,75%**	**6,75%**	**5,75%**	12262 29.04.2020	**-0,460%**	**4,54%**	**3,54%**
01.06.30.06. 2020(вонредна содотојба)	**1,50%**	**6,55%**	**5,5%**	14004 29.05.2020	**-0,482%**	**4,518%**	**3,518%**
01.07. 31.12 2020	**1,50%**	**11,50%**	**9,5%**	15997 30.06.2020	**-0,51%**	**9,49%**	**7,49%**
01.01. 30.06 2021	**1,50%**	**11,50%**	**9,5%**	15997 30.06.2020	**-0,51%**	**9,49%**	**7,49%**

ПРАШАЊА И ОДГОВОРИ

дипл. економист: Ромео Костадинов

ТРОШОЦИ ЗА ЛЕКУВАЊЕ НА НЕВРАБОТЕНИ ФИЗИЧКИ ЛИЦА КАЈ ИСПЛАТУВАЧОТ

ПРАШАЊЕ:

Дали трошоците за донации за лекување на невработени лица, во земјата и во странство, подлежат на данок на личен доход и данок на добивка?

ОДГОВОР:

Согласно одредбите на закон за данокот на личен доход (“Службен весник на РМ” 241/18 година, “Службен весник на РСМ” 275/19 и 290/20), се уредува оданочувањето со данокот на личен доход.

Надоместоци на кои не се плаќа данок на личен доход, се определени согласно одредбите од член 12 од законот за данокот на личен доход.

Согласно одредбата од член 12 став 1 точка 31, данок на доход не се плаќа на финансиска помош на физички лица - резиденти на Република Македонија, која се користи за лекување во земјата или во странство, како и на трошоците за превоз и сместување неопходни за лекување на лицето.

Условите кои треба да бидат исполнети, за да се признава ослободувањето од данокот на личен доход за трошоци за хотелско сместување, се трошоците да се утврдени согласно лекарска документација и документација за трошоците за лекување (фактура, односно профактура), издадена од страна на здравствената установа, која го извршила или ќе го изврши

лекувањето, како и постоење на документирани трошоци за превоз и сместување, неопходни за лекување на лицето.

Трошоците за донации за лекување спрема физички лица и надоместоци на трошоци за превоз на лица, кои не се вработени кај исплатувачот, се признаваат за лекување, кое се врши во земјата и во странство

Наведените трошоци се признаваат исклучиво со постоење на документирани докази за висината на направените трошоци, односно доколку за лекувањето постои медицинска и документација за трошокот за лекување и документација за трошоците за превоз на лицата.

Медицинските третмани од естетски вид (пластична хирургија), кои се вршат за естетски потреби, не се опфатени со ослободувањето од данок на личен доход.

Естетската (пластична) хирургија во поглед на отстранување на недостатоци предизвикани од надворешни фактори, пример пресадување кожа, поради настраданост од пожар, не се третира како естетски, туку како медицински зафат за заздравување, кој е ослободен од данок на личен доход.

Согласно наведените одредби од законот за данок на личен доход (член 12 став 1 точка 31), данок на доход не се плаќа на финансиска помош на физички лица - резиденти на Република Македонија, која се користи за лекување во земјата или во странство, како и на трошоците за превоз и сместување неопходни за лекување на лицето, доколку ги исполнуваат наведените услови и за истите постои документарен основ.

Пресметувањето и плаќањето на данокот на добивка се уредува со одредбите од Законот за данокот на добивка “Службен весник на РМ” 112/14…275/19 и “Службен весник на РСМ” 290/20.

Обврзници на данокот на добивка се правни лица резиденти на Р Македонија (*субјектот кој е основан или има седиште на територијата на РМ*), кои остваруваат добивка од вршење на дејност во земјата и странство.

Согласно Законот за данокот на добивка се постојат два вида на даночни обврзници, субјекти кои плаќаат данок врз основа финансиски резултат, корегиран за даночно непризнати расходи и помалку искажани приходи (ДБ обврзник) и обврзниците на вкупен приход (ДБ-ВП обврзник).

Субјектите на вкупен приход, основицата ја определуваат спрема остварениот вкупен приход (ДБ-ВП) и за нив категоризацијата на даночно непризнат расход е неважечка.

Кај субјектите кои го плаќаат данокот на добивка врз основа на финансиски резултат (ДБ), даночната основа се определува согласно одредбите од член 7 и 8 од Законот.

Основата за пресметување на данокот од добивка е добивката, која се утврдува во даночниот биланс, како разлика меѓу вкупните приходи и вкупните расходи на даночниот обврзник, во износи утврдени согласно со прописите за сметководството и сметководствените стандарди, зголемена за непризнаените расходи и помалку искажаните приходи за даночни цели.

Со одредбите од член 9 не се опфатени трошоците на финансиска помош на физички лица - резиденти на Република Македонија, која се користи за лекување во земјата или во странство, како и трошоците за превоз и сместување неопходни за лекување на лицето.

Бидејки трошоците за донации - финансиска помош на физички лица - резиденти на Република Македонија, која се користи за лекување во земјата или во странство, како и на трошоците за превоз и сместување неопходни за лекување на лицето, не се содржат во одредбата од член 9 од Законот за данокот на добивка, истите не се ослободени од данок на добивка.

За цели на утврдување на даночната основа, согласно законот, книжените трошоци за донации за лекување на физички лица, ја зголемуваат даночната основица за данок на добивка на АОП 39 - други усогласувања на расходите, во даночниот биланс (ДБ Образец).

Корекцијата во даночниот биланс во поглед на зголемувањето на даночната основа, се врши и покрај постоењето на соодветната документација за направените издатоци за лекување и документацијата за расходите за превоз на лицата.

дипл.економист Јулија Минковска

ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД ПРИ ИСПЛАТА НА ТРОШОЦИТЕ ЗА СЛУЖБЕНИ ПАТУВАЊА ТЕРЕНСКИ ДОДАТОК И ОДВОЕН ЖИВОТ ОД СЕМЕЈСТВОТО

ПРАШАЊЕ?

Дали исплатата на надоместоците на трошоците за службени патувања, за теренски додаток или одвоен живот од семејството на вработените лица, исплатувачот има обврска да поднесе електронска пресметка преку системот e-pdd.ujp.gov.mk на УЈП?

ОДГОВОР:

Согласно член 12 став 1 точка 18 и член 15 став 1 точка 2 од Законот за Данок на личен доход (“Службен весник на РСМ” 241/18; 275/19; 290/20) и Член 35 од Општиот Колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството (“Службен весник на РМ” 150/12; 189/13; 119/15; 150/16), доколку надоместокот на трошоците за дневници за службени патувања, **за теренски додаток или одвоен живот** од семејството на вработени лица се исплатени **до пропишаните износи ,** во тој случај исплатувачот **нема обврска** да изготви и поднесе електронска пресметка преку системот e-pdd.ujp.gov.mk

Доколку пак, надоместокот на трошоците за дневници за службени патувања, за теренски додаток или одвоен живот од семејството на вработени лица, **се исплатени над пропишаните износи**, во тој случај исплатувачот има обврска да изготви и поднесе електронска пресметка e-pdd.ujp.gov.mk до Управата за јавни приходи.

Исплатувачот, при исплата на надоместок на трошок за службени патувања, **за теренски додаток или одвоен живот од семејството** на вработени лица **над пропишаниот износ,** електронската пресметка треба да ја пополни со избирање на следниот **Вид на доход**:

Т1 - ДОХОД ОД РАБОТА

- **Под вид S1.8 - Други примања на вработени лица кои подлежат на оданочување**, се внесува износот на надоместок над пропишаниот износ на кој се пресметува данок на доход и
- “**Под вид S1.9 - Доход кој не подлежи на оданочување со ПДД**, се внесува износот на надоместок, на кој не се пресметува данок на личен доход

ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД ЗА ОРГАНИЗИРАН ПРЕВОЗ ДО И ОД РАБОТА И ИСХРАНА ЗА ВРЕМЕ НА РАБОТА

ПРАШАЊЕ?

Дали се плаќа данок на личен доход за организиран превоз до и од работа, како и исхрана за време на работа?

ОДГОВОР:

Согласно член 12 став 1 точка 19 и член 15 став 1 точка 2 од Законот за Данок на личен доход (“Службен весник на РСМ” 241/18; 275/19; 290/20, 85/21), и член 113, ставови 4 и 5 од Законот за работните односи (“Службен весник на РСМ” 62/05...110/19; 267/20), Данок на личен доход **не се плаќа** на организиран превоз **до и од работа**, како и исхрана за време на работа утврдени со Закон, Општ колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за Органите на државната управа.

Работодавачот на свој трошок може да им организира на работниците превоз до и од работното место, како и исхрана за време на работа, при тоа трошоците за исхрана можат да изнесуваат **најмногу до 20% од просечната нето плата по работник, исплатена во претходната година**.

Меѓутоа во одредени ситуации, земајќи ја во предвид оддалеченоста на деловните канцелари од места каде што би можело да се набави храна, **во тој случај работодавецот може да одлучи на свој трошок да обезбеди организирана исхрана во просториите на Друштвото.**

За таа цел би се потпишал договор со добавувач, кој би дистрибуирал храна, подготвена од нивна страна во нивни простории.

Друштвото има подготвено одделна просторија (кујна) во која храната би се сервирала, а истата би се консумирала исто така, во одделна просторија наменета за таа цел.